

RAPORT DE PROGRES ANUAL

01 ianuarie – 31 decembrie 2015

Chișinău, 2015

RAPORT DE PROGRES ANUAL

Informații generale despre Acord

Denumirea Programului: „Fortificarea controlului HIV în Republica Moldova, 2015-2017”

Donator: Fondul Global de Combaterea SIDA, Tuberculozei și Malariei

Numărul Grantului: MDA-H-PAS

Recipientul Principal: Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS)

Denumirea Sub-Recipientului: Asociația Obștească “Inițiativa Pozitivă”

Denumirea componentului: „Fortificarea comunităților KAP și drepturile omului”
Numărul Acordului de Sub-Grant
Acord Nr. 02/SR-H-NFM/2015 din 15 ianuarie 2015

Perioada de implementare: 01 ianuarie – 31 decembrie 2017
Bugetul Sub-Grantului: 760.164,00 EUR (șapte sute șasezeci mii una sută șasezeci și patru euro)

Perioada cuprinsă de prezentul raport: 01 ianuarie - 31 decembrie 2015

CUPRINS

Introducere.....	4
Descrierea generală a proiectului.....	5
Sumarul realizărilor proiectului.....	6
Activitățile implementate și rezultatele.....	15
Obiectivul 3: “Consolidarea capacității comunităților și asigurarea sustenabilității programului”:	
Modulul 3.1.: “Consolidarea sistemului comunitar”.....	15
Modulul 3.2.: “Eliminarea barierelor legale de acces la servicii a PTH și populațiilor cheie afectate”.....	48
Activitățile adiționale implementate și rezultatele.....	76

Introducere

Fondul Global de Combatere a SIDA, Tuberculozei și Malariei a aprobat o nouă finanțare pentru Republica Moldova în vederea susținerii Programului Național de Prevenire și Control HIV/SIDA. Acordul de grant pentru programul „Fortificarea controlului HIV în Republica Moldova” (Grant MDA-H-PAS) a fost semnat cu Recipientul Principal – Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate pe data de 23 octombrie 2014 cu perioada de implementare 1 ianuarie 2015 – 31 decembrie 2017. În scopul realizării unui component specific din Programul menționat, Recipientul Principal a semnat un acord de sub-grant cu A.O. Inițiativa Pozitivă , pe data de 15 ianuarie 2015, pentru perioada de implementare 1 ianuarie 2015 – 31 decembrie 2017.

Scopul general al Programului este asigurarea unui răspuns național eficient privind infecția cu HIV în Republica Moldova, reducerea prevalenței HIV în rândul populațiilor afectate și reducerea mortalității cauzate de SIDA prin îmbunătățirea accesului populațiilor cheie la serviciile de prevenire HIV, diagnostic, tratament, îngrijire și suport. Prioritățile programului sunt aliniate politiciilor și ghidurilor internaționale, inclusiv Planului de Acțiuni European în domeniul HIV/SIDA 2012-2015, noului cadru UNAIDS „Tratament 2015” și prevăd intensificarea activităților în vederea asigurării cu tratament ARV a 15 milioane de persoane cu HIV către 2015, precum și cu Programul Național de Prevenire și Control HIV/SIDA și ITS. De asemenea, programul, este în concordanță cu Strategia și Cadrul Investițional în domeniul HIV și TB al Fondului Global pentru EECA 2014-2017.

Descrierea generală a proiectului

Asociația Obștească “Inițiativa Pozitivă” în calitate de Sub-Recipient este responsabilă de implementarea componentului: „Fortificarea Comunităților KAP și drepturile omului”. În cadrul acestui Component, Sub-Recipientul va întreprinde anumite măsuri cu scopul de a dezvolta atât formarea capacității, leadership-ului și promovarea responsabilității sociale, cât și acordarea serviciilor juridice gratuite pentru comunitățile afectate de HIV și Tuberculoză și înlăturarea barierelor juridice de acces.

Grupurile țintă ale proiectului/beneficiarii sunt: comunitățile afectate de HIV și Tuberculoză, inclusiv pacienții programelor de reducere a riscurilor.

Conform acordului de Sub-Grant, Sub-Recipientul, ca parte contractantă, răspunde de următoarele activități din cadrul Programului:

Obiectivul 3: “Consolidarea capacității comunităților și asigurarea sustenabilității programului”:

Modulul 3.1: “Consolidarea sistemului comunitar”

Intervenția 3.1.1: “*Consolidarea capacităților instituționale, planificare și dezvoltare de leadership în sectorul comunitar*”.

Intervenția 3.1.2: “*Advocacy pentru responsabilizarea socială*”.

Modulul 3.2: “Eliminarea barierelor legale de acces la servicii a PTH și populațiilor-cheie afectate”

Intervenția 3.2.1: “*Servicii de asistență juridică și alfabetizare juridică*”.

Intervenția 3.2.2: “*Monitorizarea drepturilor legale bazată în comunitate*”.

Sumarul realizărilor proiectului

Asociația Obștească “Inițiativa Pozitivă” în calitate de Sub-Recipient continuă să implementeze activități de derulare a sporirii capacității comunităților afectate de HIV/SIDA și tuberculoză și să promoveze activități care au demarat încă din anii precedenți (2013 - 2014), în cadrul proiectului finanțat de către Fondul Global de Combatere a SIDA, Tuberculozei și Malariei, asumându-și, de asemenea, responsabilitatea și pentru implementarea activităților suplimentare prevăzute în cadrul componentului „Fortificarea Comunităților KAP și drepturile omului”, care este parte a programului: „Fortificarea controlului HIV în Republica Moldova, 2015-2017”, precum ar fi: consolidarea sistemelor comunitare și drepturile omului, finanțarea participării la evenimente internaționale, Conferința Națională HIV/SIDA, sub-componentul programelor de reducere a riscurilor și înlăturarea barierelor juridice la servicii a persoanelor care trăiesc cu HIV (PTH) și populației-cheie afectate.

Asociația Obștească “Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova” (A.O. ”IDOM”) este sub-contractată de către Asociația Obștească ”Inițiativa Pozitivă” în baza unui Acord de finanțare nr. 01/SP-H-NFM/2015 semnat la data de 16 ianuarie 2015, cu scopul implementării asistenței juridice și activității de contestație strategică în cadrul componentului.

Asociația Obștească ”Uniunea pentru prevenirea HIV și Reducerea Riscurilor” (A.O. ”UORN”) este sub-contractată de către Asociația Obștească ”Inițiativa Pozitivă” în baza unui Acord de finanțare nr. 02/SP-H-NFM/2015 semnat la data de 15 aprilie 2015, cu scopul de a consolida o comunitate activă în rândul persoanelor consumatoare de droguri atât în implementarea și evaluarea programelor de reducere a riscurilor, cât și în cadrul platformelor naționale de dialog și luare a deciziilor.

Activitățile planificate în cadrul componentului menționat mai sus și indicatorii de realizare a acestuia sunt la etape diferite de implementare și progres.

Pe lângă activitățile deja în derulare încă din anii precedenți, precum: ședințele advocacy, elaborarea și tipărirea buletinului informativ, campaniile de comunicare și advocacy etc., activitățile implementate începând cu anul 2015, precum consultanța juridică/contestație și programele de reducere a riscurilor sunt pe aceeași axă cu planul de implementare sau chiar depășesc din nou aşteptările indicatorilor de realizare.

În tabelul de mai jos, sunt incluse și descrise succint activitățile, care au fost implementate pe parcursul anului 2015, conform Cadrului de Performanță.

Tabelul conține informații cu privire la indicatorii de implementare a activităților realizate pe parcursul perioadei raportate (01 octombrie – 31 decembrie 2015) de către Asociația Obștească ”Inițiativa Pozitivă”:

Nr. d/o	Denumirea indicatorului	Planificat	Realizat	Comentarii
Modulul 3.1.: “Consolidarea sistemului comunitar”				
1.	Numărul persoanelor care au participat la evenimente internaționale legate de HIV/SIDA	4	17	<p>În perioada ianuarie - decembrie 2015, A.O. ”Inițiativa Pozitivă” a finanțat participarea la două evenimente internaționale, și anume:</p> <p>1) în perioada 10 - 11 iunie 2015, psihologul din cadrul Centrului de Informare „Zdorovoe Budushee” din or.Tiraspol, dna Clepova Tatiana, a participat în cadrul conferinței internaționale cu genericul: "Întrebări actuale privind prevenirea transmiterii infecției HIV de la mamă la făt", organizată de “АЙ СИ ЭС” ОOO /LTD “ICS”, care a avut loc în or. Sankt Petersburg, Federația Rusă.</p> <p>2) în perioada 14 – 20 decembrie 2015 a fost efectuată o vizită de studiu de 4 zile (15, 16, 17, 18 decembrie 2015) în or. Poltava, Ucraina. În cadrul vizitei respective au participat 16 persoane – reprezentanți ai 9 organizații active în domeniul HIV/SIDA din Republica Moldova, de pe ambele maluri ale râului Nistru.</p>
2.	Numărul de persoane implicate/participante în cadrul trainingurilor organizate în domeniul advocacy, comunicare și mobilizare socială, dezvoltare organizațională, etc.	50	54	<p>Pe parcursul perioadei raportate au fost organizate și desfășurate două traininguri de instruire, și anume:</p> <p>1) în perioada 03 - 05 iulie 2015 în or. Vadul lui Vodă, în incinta Complexului hotelier-turistic „Vatra-Elita” s-a desfășurat trainingul cu</p>

RAPORT DE PROGRES ANUAL, 2015

				genericul: " Acreditația prestatorilor de servicii sociale ". În cadrul trainingului au participat 26 de persoane – reprezentanți ai organizațiilor din mai multe regiuni ale Republicii. Durata trainingului a constituit 2 zile și jumătate. 2) în perioada 15 – 17 octombrie 2015 în or. Vadul lui Vodă, în incinta Complexului hotelier-turistic „Vatra” s-a desfășurat trainingul cu genericul: " Cooperarea ONG-urilor cu autoritățile publice locale ", la care au participat reprezentanți ai ONG-urilor active în domeniul HIV/SIDA și ai Centrelor Sociale Regionale pentru PTH, atât din teritoriul Republicii Moldova, cât și din regiunea Transnistreană. În cadrul trainingului au participat 28 de persoane. Durata trainingului a constituit 2 zile și jumătate.
3.	Numărul de persoane care au participat la Conferința Națională HIV/SIDA, cu participare internațională	0	0	Realizarea acestei activități și anume organizarea și desfășurarea Conferinței Naționale HIV/SIDA este planificată pentru anul 2016.
4.	Numărul întâlnirilor de loby și advocacy desfășurate la nivel central și local (ședințe, ateliere, mese rotunde, întâlniri, etc.)	10	13	În perioada raportată au fost desfășurate 13 întâlniri de loby și advocacy, specificate mai jos: 1) atelier de lucru, 18 martie 2015 cu participarea membrilor și partenerilor asociației cu privire la punctarea recomandărilor și comentariilor vizavi de procesul de elaborare a Noului Program Național de Prevenire și Control HIV/SIDA

RAPORT DE PROGRES ANUAL, 2015

				<p>și ITS. La ședință au fost prezenți 16 persoane;</p> <p>2) întâlnire semestrială cu partenerii campaniei "Faptele bune au culoare", 20 martie 2015. În cadrul întâlnirii au fost raportate rezultatele obținute de la startul campaniei și planificate activitățile pentru viitor.</p> <p>3) întâlnire de lucru din 02 aprilie 2015, cu reprezentanții Departamentul Instituțiilor Penitenciare privind elaborarea abordărilor multidisciplinare cu scopul îmbunătățirii calității serviciilor oferite în instituțiile penitenciare. Au fost prezenți 17 participanți;</p> <p>4) întâlnire de lucru, 03 aprilie 2015, cu membrii și partenerii A.O. “Inițiativa Pozitivă” privind planificarea evenimentelor dedicate “Zilei Internaționale de Comemorare a Persoanelor decede de SIDA – 17 mai”. Au fost prezente 18 participanți;</p> <p>5) întâlnire de lucru, 11 mai 2015, privind fortificarea potențialului reprezentanților comunității întru construirea unei comunicări efective cu reprezentanții mass-media. Au fost prezente 18 persoane;</p> <p>6) conferință de presă, 12 mai 2015, cu genericul: „HIV nu este o sentință!” în cadrul căreia</p>
--	--	--	--	---

			<p>persoanele care trăiesc cu HIV au vorbit deschis despre statutul său.</p> <p>7) întâlnire de lucru, 10 iunie 2015, privind rezumarea procesului de planificare strategică și analiza acțiunilor comune întreprinse în cadrul organizării evenimentelor dedicate “Zilei Internaționale de Comemorare a persoanelor decedate de SIDA” și discutarea planului de evenimente dedicate “Zilei Internaționale împotriva abuzului și traficului ilicit de droguri”. Au fost prezente 14 persoane.</p> <p>8) întâlnire de lucru, 29 iulie 2015, organizată în parteneriat cu A.O. ”Viața Nouă” și reprezentanții Departamentului Instituțiilor Penitenciare privind consolidarea abordărilor multidisciplinare, cu scopul îmbunătățirii calității serviciilor oferite în instituțiile penitenciare. La întâlnire au fost prezenți 20 de participanți.</p> <p>9) ședință de lucru, 29 octombrie 2015, a fost organizată în incinta hotelului ”Vila Verde” (amplasat în mun. Chișinău, str. Grenoble, 110) privind planificarea și elaborarea conceptului unic al activităților prilejuite zilei de 1 decembrie – Ziua Mondială de Luptă împotriva HIV/SIDA. În cadrul ședinței de lucru au participat 25 de persoane,</p>
--	--	--	--

RAPORT DE PROGRES ANUAL, 2015

			<p>reprezentanți ai membrilor și partenerilor Asociației Obștești ”Inițiativa Pozitivă” din întreaga republică.</p> <p>10) 06 noiembrie 2015, prima din cele trei ședințe de lucru planificate de a fi organizate în cadrul campaniei sociale: ”Violența nu are justificare!”, la care au participat 21 de persoane – reprezentanți ai 13 organizații neguvernamentale. Ședința de lucru s-a desfășurat în incinta hotelului ”Vila Verde” (mun. Chișinău, str. Grenoble, 110).</p> <p>11) 20 noiembrie 2015, a doua ședință de lucru desfășurată în cadrul campaniei sociale: ”Violența nu are justificare!” la care au participat 9 de persoane, inclusiv reprezentantele grupului informal al femeilor care trăiesc cu HIV din Republica Moldova. Ședința de lucru s-a desfășurat în sala de ședințe a oficiului A.O.”Inițiativa Pozitivă” (mun. Chișinău, str. Independenței, 6/2).</p> <p>12) întâlnire de lucru, 30 noiembrie 2015, organizată de către A.O. ”Inițiativa Pozitivă” și A.O. ”Viața Nouă”, în parteneriat cu Departamentul Instituțiilor Penitenciare, cu prilejul Zilei Mondiale de Combatere SIDA – 1 decembrie. Ședința de lucru s-a desfășurat în sala de ședințe a oficiului DIP (mun. Chișinău, str. Titulescu,</p>
--	--	--	---

RAPORT DE PROGRES ANUAL, 2015

				<p>35). În cadrul acesteia au participat 70 de persoane.</p> <p>13) 08 decembrie 2015, a treia ședință de lucru desfășurată în cadrul campaniei sociale: "Violența nu are justificare!" în cadrul căreia au fost prezentate și evaluate evenimentele care au fost desfășurate în cadrul acestei campanii informative. De asemenea, au fost discutate momentele organizatorice, părțile forte și slabe ale evenimentelor desfășurate, impactul produs etc.</p> <p>Şedința de lucru s-a desfășurat în incinta hotelului "Vila Verde" (mun. Chișinău, str. Grenoble, 110), în cadrul căreia au participat 19 persoane.</p>
5.	Numărul de buletine informative imprimate pentru a sprijini promovarea angajamentelor KAP	10000	10000	Buletinul informativ „LUMEA MEA/Мой Мир”, varianta română-rusă, cu ediție trimestrială a fost elaborat pe parcursul anului în 4 ediții și distribuit tuturor membrilor și partenerilor Asociației Obștești ”Inițiativa Pozitivă” în mai multe regiuni ale Republicii Moldova (precum: Chișinău, Bălți, Tiraspol, Rîbnița, Bender, Anenii Noi, Comrat, Cahul etc., conform cerințelor parvenite din partea membrilor și partenerilor).
6.	Numărul campaniilor de comunicare desfășurate în domeniul promovării reducerii riscurilor, reducerii stigmei și conștientizării/sensibilizării	4	6	<p>În perioada anului 2015, A.O. ”Inițiativa Pozitivă” a desfășurat 6 (șase) campanii social-informative, și anume:</p> <p>1) Campania ”Zero Discriminare” realizată pe</p>

RAPORT DE PROGRES ANUAL, 2015

				<p>rețea de socializare Facebook, prilejuită Zilei Internaționale ”Zero Discriminare”.</p> <p>2) Campania social-informativă: ”Statutul meu NU este un secret”, dedicată „Zilei Internaționale de Comemorare a Persoanelor decedate de SIDA” – 17 mai 2015.</p> <p>3) Campania: ”Executat nu poate fi grațiat! Unde punem virgula?”, organizată cu ocazia ”Zilei Mondiale de Luptă cu Abuzul și Traficul ilicit de droguri” – 26 iunie.</p> <p>4) Campania social-informativă: ”Violența nu are justificare”, prilejuită Zilei Internaționale a Luptei împotriva violenței domestice - 25 noiembrie;</p> <p>5) Campania social-informativă: ”Te privește! Privește pe fiecare”, prilejuită Zilei Mondiale de Combatere HIV/SIDA – 01 decembrie;</p> <p>6) Campania de Responsabilitate Socială: ”Faptele bune au culoare”.</p>
7.	Numărul de ateliere de lucru, întruniri efectuate pentru comunitatea clienților Programelor de Reducere a Riscurilor	36	37	În perioada aprilie - decembrie 2015, au fost realizate 37 întâlniri cu activiștii și clienții Programelor de Reducere a Riscurilor, membri ai comunității persoanelor utilizatoare de droguri în vederea mobilizării acestora. Acestea au fost desfășurate în următoarele localități: Chișinău,

				Bălți, Soroca, Fălești, Tiraspol, Orhei, Rîbnița și Ungheni. În total au fost implicați în cadrul activităților 308 (această cifră indică doar beneficiarii), participanți, dintre care 120 de bărbați și 188 femei.
Modulul 3.2. “Eliminarea barierelor legale de acces la servicii a PTH și populațiilor cheie afectate”				
8.	Numărul populației-cheie afectate care a beneficiat de asistență juridică (consultanță oferite de rețeaua juridică)	220	404	În perioada de referință, avocații au oferit 567 de consultații juridice , dintre care 145 au fost oferite în regiunea Transnistriana. Mai multe persoane au beneficiat de consultanță juridică în mod repetat, de aceea în perioada raportată se prezintă spre validare 404 persoane unice consultate , dintre care 120 de persoane au fost consultate în regiunea Transnistriana. Din numărul total de persoane consultate, 226 sunt de sex masculin și 178 de sex feminin .
9.	Numărul cazurilor litigate strategice ale drepturilor omului pentru PTH inițiate	20	20	În perioada de referință, au fost preluate spre litigate 20 de cazuri.

Activitățile implementate și rezultatele

Obiectivul 3: “Consolidarea capacității comunităților și asigurarea sustenabilității programului”:

Modulul 3.1.: “Consolidarea sistemului comunitar”

Intervenția 3.1.1.: “Consolidarea capacităților instituționale, planificare și dezvoltare de leadership în sectorul comunitar”.

Activitatea 3.1.1.1.: “Participarea membrilor comunității civile la evenimente internaționale”.

Statut: finalizat.

În perioada **ianuarie - decembrie 2015**, A.O. ”Inițiativa Pozitivă” a finanțat participarea reprezentanților ONG-urilor active în domeniul HIV/SIDA la două evenimente internaționale, și anume:

1) În perioada **10 - 11 iunie 2015**, psihologul din cadrul Centrului de Informare „Zdorovoe Budushee” din or.Tiraspol, dna Clepova Tatiana, a participat în cadrul conferinței internaționale cu genericul: ”Întrebări actuale privind prevenirea transmiterii infecției HIV de la mamă la făt”, organizată de ”АЙ СИ ЭС” ОOO /LTD ”ICS”, care a avut loc în or. Sankt Petersburg, Federația Rusă.

2) În perioada **14 – 20 decembrie 2015** a fost efectuată o vizită de studiu în or. Poltava, Ucraina. Organizația gazdă a acestei vizite – ”Svet Nadejdî / Свет надежды”.

În cadrul vizitei respective au participat 16 persoane – reprezentanți ai 9 organizații active în domeniul HIV/SIDA din Republica Moldova, de pe ambele maluri ale râului Nistru, și anume: A.O. ”Inițiativa Pozitivă” (Chișinău), A.O. ”Viața Nouă” (Chișinău), A.O. ”Credința” (Chișinău), A.O. ”Triniti” (Rîbnița), A.O. ”Respirația a două” (Bălți), CSR ”Împreuna pentru Viață” (Comrat), CSR ”Viața cu Speranță” (Bălți), A.O. CI ”Zdorovoe Budushee” (Tiraspol), CSR pentru PTH (Tiraspol).

Vizita de studiu a cuprins 4 zile de lucru: 15, 16, 17, 18 decembrie 2015.

Durata deplasării a constituit 7 zile calendaristice.

Vizita de studiu a avut drept scop îmbunătățirea capacității de organizare și advocacy a ONG-urilor active în domeniul HIV/SIDA din Republicii Moldova.

Obiectivul de bază - a familiariza participanții cu structura și programele existente în organizația »Свет надежды», a cunoaște experiența în construirea relațiilor de parteneriat cu autoritățile locale, inclusiv în domeniile precum: advocacy, dezvoltare organizațională și lucru cu personalul.

Începând cu primele zile ale anului 2016, sistematic va avea loc distribuirea informației privind ”Competiția deschisă pentru finanțarea participării la evenimente internaționale în domeniul HIV/SIDA” pentru anul 2016 pe diferite rețele și platforme de comunicare (precum: ligarasilka@googlegroups.com, comitet_kap@googlegroups.com, www.civic.md etc.);

Anunțul, de asemenea, va fi plasat pe site-ul asociației: www.positivepeople.md (de 2 ori pe lună, fiind inclus și în conținutul “digest-ului” lunar efectuat de către A.O. ”Inițiativa Pozitivă” la care sunt abonați prin e-mail peste 300 de persoane), precum, și pe pagina oficială de facebook a asociației.

Activitatea 3.1.1.2.: “Conferința Națională HIV/SIDA cu participare internațională”

Statut: în curs.

Realizarea acestei activități, și anume organizarea și desfășurarea Conferinței Naționale HIV/SIDA este planificată pentru anul 2016.

Activitatea 3.1.1.3.: “Consolidarea capacitaților pentru implicarea comunității (instruirি, traininguri)”

Statut: finalizat.

Pe parcursul perioadei raportate au fost organizate și desfășurate 2 (două) traininguri de instruire, și anume:

- 1) "Acreditarea prestatorilor de servicii sociale".
- 2) "Cooperarea ONG-urilor cu autoritățile publice locale".

Descriere:

1) În perioada **03 - 05 iulie 2015** în or. **Vadul lui Vodă**, în incinta Complexului hotelier-turistic „Vatra-Elita” s-a desfășurat trainingul cu genericul: **"Acreditarea prestatorilor de servicii sociale"**.

În cadrul trainingului au participat 26 de persoane – reprezentanți ai organizațiilor din mai multe regiuni ale Republicii, și anume: A.O. ”Viața Nouă” (Chișinău), IPCS ”Viața cu Speranță” (Bălți), A.O. CI „GENDERDOC-M” (Chișinău), A.O. ”Miloserdie” (Bender), A.O. ”Credința Nord” (Bălți), A.O. ”Tinerii pentru Dreptul la Viață” (Bălți), A.O. ”Triniti” (Râbnița), A.O. ”Mamele pentru Viață” (Chișinău), IPCS ”Împreună pentru Viață (Comrat), A.O. ”Pas cu Pas regiunea Sud” (Cahul) și A.O. ”Credința” (Chișinău).

Trainingul a durat 2 zile și jumătate, în cadrul căruia participanții au luat cunoștință cu baza normativă cu privire la acreditarea furnizorilor de servicii sociale, regulamentul procesului de acreditare a furnizorilor de servicii sociale, precum și specificul executării comenzi de stat, monitorizarea, evaluarea, raportarea și detaliile financiare ale procesului. De asemenea, toți participanții au luat parte la elaborarea planului de activități, orientate spre pregătirea ONG-ului pe care îl reprezintă pentru procesul de acreditare a furnizorului de servicii sociale.

Bilanțurile acestui training au fost ilustrate și în cadrul unei scurte știri plasate pe site-ul asociației www.positivepeople.md.

2) În perioada **15 - 17 octombrie 2015** în or. **Vadul lui Vodă**, în incinta Complexului hotelier-turistic „Vatra” s-a desfășurat trainingul cu genericul: "**Cooperarea ONG-urilor cu autoritățile publice locale**", la care au fost invitați reprezentanții ONG-urilor active în domeniul HIV/SIDA și ai Centrelor Sociale Regionale pentru PTH, atât din teritoriul Republicii Moldova, cât și din regiunea Transnistreană.

Pentru asigurarea/sporirea eficienții, durabilității și evaluării rezultatelor trainingului menționat mai sus, au fost contractați doi experți internaționali (Maxim Demcenko și Roman Drozd) cu experiență atât în domeniul desfășurării unor astfel de instruiriri pentru ONG-uri, cât și experiență în implementarea mecanismelor de funcționare, elaborate în cadrul acestora. Scopul de bază - a obține rezultate mai efective, o analiză mai complexă și aprofundată în domeniu și o experiență din afară republicii.

În cadrul trainingului au participat 28 de persoane – reprezentanți ai organizațiilor din mai multe regiuni ale Republicii, și anume: IPCS ”Împreună pentru Viață (Comrat), IPCS ”Viața cu Speranță” (Bălți), A.O. ”Triniti” (Râbnița), A.O. ”Credința” (Chișinău), A.O. ”Generația cu Inițiativă” (Chișinău), A.O. ”Pas cu Pas regiunea Sud” (Cahul), A.O. ”Centrul Regional pentru Politici Comunitare” (Chișinău), A.O. ”Credința Nord” (Bălți), A.O. ”Mamele pentru Viață” (Chișinău), A.O. ”Miloserdie” (Bender), A.O. ”Viața Nouă” (Chișinău), A.O. ”Biaz Gul” (Comrat), A.O. CI ”Zdorovoe Budushee” (Tiraspol), A.O. ”Respirația a două” (Bălți).

Trainingul a durat 2 zile și jumătate, în cadrul căruia participanții au luat cunoștință cu mecanismele de bază ale procesului de cooperare cu autoritățile publice locale și nu numai.

Raportul foto al trainingului menționat mai sus poate fi vizualizat accesând următorul link: https://www.facebook.com/media/set/?set=a.840733922711358.1073741910.24551796556629_3&type=3

Interviul cu unul dintre trainerii acestei instruiriri, dl Maxim Demcenko poate fi citit accesând site-ul [www.positivepeople.md](http://positivepeople.md/maxim-dmcenko/), rubrica ”Știri” sau la linkul: <http://positivepeople.md/maxim-dmcenko/>

Obiectivul 3: “Consolidarea capacității comunităților și asigurarea sustenabilității programului”:

Modulul 3.1.: “Consolidarea sistemului comunitar”

Intervenția 3.1.2.: “Advocacy pentru responsabilizarea socială”

Activitatea 3.1.2.1.: “Şedințe de lobby și advocacy la nivel regional și local (ateliere de lucru, mese rotunde, întâlniri)”

Statut: finalizat.

În perioada raportată au fost desfășurate **13 întâlniri de loby și advocacy**, și anume:

- 1) atelier de lucru, **18 martie 2015**;
- 2) întâlnire semestrială, **20 martie 2015**;
- 3) întâlnire de lucru, **02 aprilie 2015**;

- 4) întâlnire de lucru, **03 aprilie 2015**;
- 5) întâlnire de lucru, **11 mai 2015**;
- 6) conferință de presă, **12 mai 2015**, cu genericul: „HIV nu este o sentință”;
- 7) întâlnire de lucru, **10 iunie 2015**;
- 8) întâlnire de lucru, **29 iulie 2015**;
- 9) ședință de lucru, **29 octombrie 2015**;
- 10) ședință de lucru, **06 noiembrie 2015**;
- 11) ședință de lucru, **08 decembrie 2015**;
- 12) întâlnire de lucru, **30 noiembrie 2015**;
- 13) ședință de lucru, **08 decembrie 2015**.

Descriere:

1) La data de **18 martie 2015** a avut loc un atelier de lucru cu participarea membrilor și partenerilor asociației cu privire la punctarea recomandărilor și comentariilor vizavi de procesul de elaborare a Noului Program Național de Prevenire și Control HIV/SIDA și ITS.

Recomandările și comentariile înregistrate au fost raportate în cadrul unor ședințe ale Grupului Tehnic de Lucru în tratament, prevenire și suport al CNC ca informație – recomandare din perspectiva comunității pentru elaborarea Noului Program Național de Prevenire și Control HIV/SIDA și ITS. În cadrul ședințelor Grupului Tehnic de Lucru în tratament, prevenire și suport al CNC au participat directorul executiv, dl Curașov Alexandr și președintele asociației ”Inițiativa Pozitivă”, dl Poverga Ruslan.

La ședință au fost prezenți 16 persoane.

2) La data de **20 martie 2015** a avut loc întâlnirea semestrială cu partenerii campaniei "Faptele bune au culoare". În cadrul întâlnirii au fost raportate rezultatele obținute de la startul campaniei și planificate activitățile pentru viitor.

Bilanțurile acestei întâlniri semestriale au fost ilustrate și în cadrul unei știri plasate pe site-ul asociației www.positivepeople.md, care poate fi accesată la următorul link: <http://positivepeople.md/ro/iarkii-tvet-dobrogo-dela-polgoda-sputia/>

3) La data de **02 aprilie 2015** asociațiile ”Viața Nouă” și ”Inițiativa Pozitivă” în colaborare cu Departamentul Instituțiilor Penitenciare (DIP) au desfășurat o întâlnire de lucru cu scopul de a elabora abordări multidisciplinare în vederea îmbunătățirii calității serviciilor oferite în instituțiile penitenciare din Moldova. La întâlnire au fost prezenți 17 persoane.

Şedința a fost organizată pentru a construi o interacțiune calitativă pe termen lung cu lucrătorii penitenciarelor, care sunt implicați în oferirea serviciilor în contextul profilaxiei HIV/SIDA și utilizării substanțelor psihoactive, în cadrul căreia s-a determinat strategia unei colaborări de viitor și au fost remarcate problemele care există în penitenciare și care au atribuție la HIV/SIDA și utilizarea de droguri, aplicând o abordare multidisciplinară.

4) La data de **03 aprilie 2015** a avut loc întâlnirea de lucru cu participarea membrilor și partenerilor A.O. ”Inițiativa Pozitivă” privind planificarea comună a evenimentelor dedicate

“Zilei Internaționale de Comemorare a Persoanelor decedate de SIDA” care în acest an va fi marcată la data de 17 mai.

În cadrul acestei întâlniri s-au determinat prioritățile și s-a identificat focusul campaniei planificate. Drept rezultat, a fost elaborat un plan strategic comun de care se vor conduce organizațiile care au participat la discuție. De asemenea, au fost planificate un șir de activități suplimentare care vor intra în componența pachetului de bază. Prin urmare, laitmotivul tuturor acțiunilor planificate cu ocazia “Zilei Internaționale de Comemorare a Persoanelor decedate de SIDA” va deveni campania de informare “Statutul meu NU este un secret”.

La acest eveniment au fost prezente 18 persoane, reprezentanți ai organizațiilor nonguvernamentale și ai celor patru Centre Sociale Regionale.

5) La data de **11 mai 2015** a avut loc întâlnirea de lucru privind fortificarea potențialului reprezentanților comunității întru construirea unei comunicări efective cu reprezentanții mass-media. Scopul acestei întâlniri a fost consolidarea și creșterea capacităților participanților campaniei (în special pentru protagonistii campaniei “Statutul meu nu este un secret” - persoane HIV - pozitive care vor vorbi deschis despre statutul lor și vor îndemna societatea la toleranță) să însușească abilitățile necesare pentru a putea colabora cu reprezentanții mass-media și de a transmite corect mesajul dorit. La întâlnire au luat parte 18 persoane.

6) Pe data de **12 mai 2015**, în incinta Ministerului Sănătății al RM a avut loc conferința de presă cu genericul: ”HIV nu este o sentință!”, organizată de asociația ”Inițiativa Pozitivă” în comun cu Ministerul Sănătății și Ministerul Muncii, protecției sociale și familiei, cu sprijinul ONU, al ambasadei Suediei și al Centrului PAS. În cadrul acestei conferințe de presă 5 persoane care trăiesc cu HIV (protagoniștii campaniei “Statutul meu NU este un secret”) au vorbit deschis despre statutul său. Scopul acesteia a fost de a aduce la conștiința oamenilor faptul că HIV nu este o sentință și poți fi longeviv trăind cu această maladie.

Mai multe detalii cu privire la conferința dată pot fi vizualizate la următoarele linkuri:

- <http://positivepeople.md/ro/press-konferencia/>
- http://adevarul.ro/moldova/actualitate/numarul-bolnavilor-hivsida-continuare-creasca-1_55520193cfbe376e351e6367/index.html
- <http://protv.md/stiri/actualitate/au-virusul-hiv-dar-asta-nu-i-a-impiedicat-sa-si-traiasca-frumoasa---960581.html>
- http://www.publika.md/cauzele-de-raspandire-a-infectiei-hiv-si-reactia-oamenilor-la-necessitatea-de-a-te-verifica-la-sida_2304551.html
- <http://mednews.md/numarul-persoanelor-infectate-cu-hiv-creste-alarmant-in-moldova/>
- <http://n4.md/news/numarul-imbolnavirilor-cu-sida-crestere>
- http://stiri.tvr.ro/creste-numarul-moldovenilor-infectati-cu-hiv_60356.html

7) La data de **10 iunie 2015** s-a desfășurat întâlnirea de lucru, cu participarea membrilor și partenerilor A.O. ”Inițiativa Pozitivă” privind rezumarea procesului de planificare strategică, care a urmărit scopul de a prezenta principalele rezultate ale planificării strategice a fiecărei organizații, precum și o imagine de ansamblu a necesităților pentru realizarea planului strategic.

Fiecare dintre reprezentanții organizațiilor și-a prezentat planul strategic elaborat și lista necesităților pentru realizarea acestuia.

De asemenea, în cadrul ședinței s-a făcut o analiză acțiunilor comune întreprinse în cadrul organizării evenimentelor dedicate “Zilei Internaționale de Comemorare a persoanelor decedate de SIDA” și discutarea planului de evenimente dedicate “Zilei Internaționale împotriva abuzului și traficului ilicit de droguri”. La întâlnire au participat 14 persoane.

8) La data de **29 iulie 2015** a fost desfășurată o întâlnire de lucru, organizată în parteneriat cu A.O. ”Viața Nouă” și reprezentanții Departamentului Instituțiilor Penitenciare privind consolidarea abordărilor multidisciplinare, cu scopul îmbunătățirii calității serviciilor oferite în instituțiile penitenciare.

În cadrul ședinței au participat colaboratori ai Instituțiilor Penitenciare și ai organizațiilor nonguvernamentale care prestează servicii consultative în penitenciare. La întâlnire au fost prezente 20 de persoane (lista participanților se anexează).

La ședință s-au discutat practicile comune de oferire a asistenței deținuților din grupurile vulnerabile, activitatea echipelor multidisciplinare, consultarea deținuților HIV-pozitivi cu privire la tratamentul antiretroviral. Rezultatul ședinței a fost elaborarea unui plan comun de acțiuni privind fortificarea abordărilor multidisciplinare în oferirea ajutorului pentru deținuții vulnerabili. Ședința de lucru s-a desfășurat în incinta hotelului ”Vila Verde” (amplasat în mun. Chișinău, str. Grenoble, 110).

Bilanțurile acestei ședințe au fost ilustrate și în cadrul unei știri plasate pe site-ul asociației www.positivepeople.md, care poate fi accesată la următorul link: <http://positivepeople.md/ro/vstrecia-pu/>.

9) La data de **29 octombrie 2015** a avut loc ședința de lucru privind planificarea și elaborarea conceptului unic al activităților prilejuite zilei de 1 decembrie – Ziua Mondială de Luptă împotriva HIV/SIDA. În cadrul ședinței de lucru au participat 25 de persoane, reprezentanți ai membrilor și partenerilor Asociației Obștești ”Inițiativa Pozitivă” din întreaga republică, și anume: A.O. ”Viața Nouă”, Chișinău; A.O. ”Generația cu Inițiativă” Chișinău; A.O. ”Mamele pentru Viață”, Chișinău; A.O. ”Respirația a doua”, Bălți; A.O. ”Tinerii pentru Dreptul la Viață”, Bălți; A.O. ”Credința Nord”, Bălți; A.O. ”Pas cu Pas Regiunea Sud”, Cahul; A.O. ”Biaz Gul”, Comrat; A.O. ”Miloserdie”, Bender; A.O. ”Triniti”, Rîbnița; IPCS ”Viața cu speranță”, Bălți; IPCS ”Împreună pentru viață”, Comrat.

La ședință s-au discutat cele mai bune practici ale activităților organizate cu prilejul zilei de 1 decembrie, prioritățile fundamentale care trebuie să fie în centrul atenției în cadrul planificării, precum și conceptul unic al evenimentului. Unul din scopurile de bază al acestei ședințe a fost conjugarea eforturilor atât la etapa elaborării, cât și la etapa implementării a activităților, care, drept rezultat va facilita ca produsul final să fie unul mai bun și mai eficient.

Luând în considerare faptul că în acest an, în preajma zilei de 1 decembrie, se va desfășura și campania regională implementată de UNAIDS cu genericul ”Te privește! Privește pe fiecare!”, s-a decis în unanimitate să contribuim la derularea acestei campanie, evaluând prioritățile, discutând vizualizarea, conținutul și realizând o schiță a pachetul unic de activități.

RAPORT DE PROGRES ANUAL, 2015

Şedinţa de lucru s-a desfăşurat în incinta hotelului ”Vila Verde” (amplasat în mun. Chişinău, str. Grenoble, 110).

Bilanțurile acestei şedințe au fost ilustrate și în cadrul unei știri plasate pe site-ul asociației www.positivepeople.md, care poate fi accesată la următorul link:

<http://positivepeople.md/ro/vstrecea-po-planirovaniu-pervogo-dekabria/>

10) La data de **06 noiembrie 2015** a avut loc prima din cele trei şedințe de lucru planificate de a fi organizate în cadrul campaniei sociale: ”Violența nu are justificare!”, la care au participat 21 de persoane – reprezentanți ai 13 organizații neguvernamentale, și anume: A.O. ”Inițiativa Pozitivă”, Chișinău; A.O. ”Viața Nouă”, Chișinău; A.O. ”Mamele pentru Viață”, Chișinău; A.O. ”Credința”, Chișinău; A.O. ”Respirația a două”, Bălți; A.O. ”Credința Nord”, Bălți; A.O. ”Pas cu Pas Regiunea Sud”, Cahul; A.O.”Miloserdie”, Bender; A.O. ”Triniti”, Rîbnița; IPCS ”împreună pentru viață”, Comrat; CSR pentru PTH din Tiraspol; A.O. CI ”Zdorovoe Budushee”, Tiraspol, A.O. ”Liga Persoanelor care trăiesc cu HIV din Republica Moldova”, Chișinău. Ședința de lucru s-a desfăşurat în incinta hotelului ”Vila Verde” (mun. Chișinău, str. Grenoble, 110), între orele 10:00 – 16:00.

11) La data de **20 noiembrie 2015** a avut loc a doua şedință de lucru desfăşurată în cadrul campaniei sociale: ”Violența nu are justificare!”, la care au participat 9 de persoane, inclusiv reprezentantele grupului informal al femeilor care trăiesc cu HIV din Republica Moldova.

Agenda şedinței a fost axată pe subiecte ce țin de discutarea și formarea mesajului principal a participantelor la Conferința de presă: ”Violența nu are justificare”.

La şedința dată a fost invitată și dna Morari Natalia - jurnalistă și prezentatoare TV, care a organizat un Master-Class cu participantele întâlnirii pe tema: ”Comunicarea cu mass-media”.

Şedința de lucru s-a desfăşurat în sala de şedințe a oficiului A.O. ”Inițiativa Pozitivă” (mun. Chișinău, str. Independenței, 6/2).

12) La data de **30 noiembrie 2015**, A.O. ”Inițiativa Pozitivă” și A.O. ”Viața Nouă”, în parteneriat cu Departamentul Instituțiilor Penitenciare, au organizat o întâlnire de lucru cu prilejul Zilei Mondiale de Combatere SIDA – 1 decembrie.

Întâlnirea a început cu organizarea unui FlashMob ”Panglica Roșie”, organizat de către colaboratorii Departamentului Instituțiilor Penitenciare. În jur de 80 de colaboratori ai DIP au format un puzzle sub forma panglicii roșii - simbolul solidarității cu persoanele HIV-poitive, apoi au deschis concomitent umbrele de culoare roșie cu inscripția ”O generație fără SIDA”.

Şedința de lucru s-a desfăşurat în sala de şedințe a Departamentului Instituțiilor Penitenciare de pe lângă Ministerul Justiției al Republicii Moldova (mun. Chișinău, str. Titulescu, 35).

În cadrul acesteia au participat 70 de persoane.

*Ştirea privind desfăşurarea flasmobului menționat mai sus, care conține și materialul video, poate fi vizualizată accesând următorul link: <http://positivepeople.md/ro/fleshmob-v-dpu/>.

**Raportul/albumul foto al flasmobului dat poate fi vizualizat la următorul link:

https://www.facebook.com/media/set/?set=a.858512237600193.1073741916.24551796556629_3&type=3

13) La data de **08 decembrie 2015**, a avut loc a treia ședință de lucru desfășurată în cadrul campaniei sociale: "Violența nu are justificare!", la care au participat 19 persoane - reprezentanți ai 10 organizații, și anume: A.O. "Viața Nouă", Chișinău; A.O. "Mamele pentru Viață", Chișinău; A.O. "Credința", Chișinău; A.O. "Respirația a doua", Bălți; A.O. "Pas cu Pas Regiunea Sud", Cahul; A.O. "Miloserdie", Bender; A.O. "Triniti", Rîbnița; IPCS "Împreună pentru viață", Comrat; CSR pentru PTH din Tiraspol și A.O. CI "Zdorovoe Budushee", Tiraspol.

În cadrul întâlnirii respective au fost prezentate și evaluate evenimentele care au fost desfășurate în cadrul campaniei: "Violența nu are justificare". De asemenea, au fost discutate momentele organizatorice, părțile forte și slabe ale evenimentelor desfășurate, impactul produs etc. Ședința de lucru s-a desfășurat în incinta hotelului "Vila Verde" (mun. Chișinău, str. Grenoble, 110), între orele 10:00 – 16:00.

Activitatea 3.1.2.2.: “Suportul pentru promovarea angajamentelor KAP – printarea buletinelor informative”

Statut: în curs.

Pe parcursul anului 2015 au fost elaborate 4 ediții ale buletinului informativ "Lumea Mea/Мой Мир", versiunea română-rusă, în număr de 10.000 (zece mii) de exemplare (câte 2500 exemplare trimestriale).

Edițiile date cuprindeau următoarele compartimente:

- "ȘTIRI";
- "AVOCATURĂ COMUNITARĂ";
- "SĂNĂTATEA REPRODUCTIVĂ";
- "COPIII NOȘTRI";
- "SFATURILE PSIHOLOGULUI";
- "ISTORII DE VIAȚĂ";
- "VIAȚA CU SEMNUL "+";
- "OASPETELE NUMĂRULUI".
- "VIAȚA DUPĂ GRATII";
- "FAȚA DE PE COPERTĂ";
- Altele.

Buletinele informative erau transmise în regiuni în ultimele zile ale fiecărui trimestru sau în primele zile ale trimestrului în curs, conform unui orar întocmit de către specialistul de procurări și logistică, efectuat în baza solicitărilor parvenite din partea membrilor și partenerilor asociației.

Notă!: Buletinul informativ este elaborat de către A.O. "Inițiativa Pozitivă" în limba rusă și română din toamna anului 2012. În anul 2013 denumirea publicației a fost schimbată

din “Doroga Zhizni” (Drumul Vieții) în “Moi Mir/Lumea Mea” și, care la moment, este o publicație bilingvă.

Buletinele informative sunt repartizate celor 4 Centre Sociale Regionale pentru persoanele care trăiesc cu HIV din Chișinău, Bălți, Comrat și Tiraspol, precum și celor 9 organizații comunitare membre și partenere (“Viața Nouă”, “Credința Nord”, “Centrul Regional pentru Politici Comunitare”, “Tinerii pentru Dreptul la Viață”, “Respirația a doua pentru persoanele în etate și inactivi”, “Triniti”, “Miloserdie”, “Pas cu Pas Regiunea Sud”, “Zdorovoe Budushee”) și ulterior beneficiarilor din mun. Chișinău și Bălți, Cahul, Tiraspol, Rîbnița, Tiraspol și Bender prin intermediul lucrătorilor de la egal la egal, lucrătorilor sociali și alții.

Toate edițiile electronice ale buletinelor informative pot fi accesate la urmăratorul [link](#).

Activitatea 3.1.2.3.: “Campanii de comunicare desfășurate în domeniul promovării reducerii riscurilor, reducerii stigmei și conștientizării/sensibilizării”

În perioada anului 2015, A.O. ”Inițiativa Pozitivă” a desfășurat 6 (șase) campanii social-informative, și anume:

- 1) **Campania ”Zero Discriminare”** realizată pe rețeaua de socializare Facebook, prilejuită Zilei Internaționale ”Zero Discriminare”.
- 2) **Campania social-informativă: ”Statutul meu NU este un secret”**, dedicată „Zilei Internaționale de Comemorare a Persoanelor decedate de SIDA” – 17 mai 2015.
- 3) **Campania: ”Executat nu poate fi grăbit! Unde punem virgula?”**, organizată cu ocazia ”Zilei Mondiale de Luptă cu Abuzul și Traficul ilicit de droguri” – 26 iunie.
- 4) **Campania social-informativă: ”Violența nu are justificare”**, prilejuită Zilei Internaționale a Luptei împotriva violenței domestice - 25 noiembrie;
- 5) **Campania social-informativă: ”Te privește! Privește pe fiecare”**, prilejuită Zilei Mondiale de Combatere HIV/SIDA – 01 decembrie;
- 6) **Campania de Responsabilitate Socială: ”Faptele bune au culoare”**.

Descrierea campaniilor de informare:

1) Campania ”Zero Discriminare” realizată pe rețeaua de socializare Facebook, prilejuită Zilei Internaționale ”Zero Discriminare”

Directorul executiv al UNAIDS, Michel Sidibé, a lansat Ziua ”Zero Discriminare” pe 27 februarie 2013 printr-un eveniment major la Beijing, China, cu suportul Fundației Chineze ”Panglica Roșie”, societății civile și a mai multor celebrități. Evenimente similare au fost planificate pentru zilele rămase până la 1 Martie în mai multe țări ale lumii. Astfel ziua de 1 martie a devenit Ziua Internațională ”Zero Discriminare” - un apel pentru oamenii de pretutindeni să promoveze și celebreze dreptul fiecărui de a trăi o viață plină cu demnitate – indiferent de felul în care arată, de unde vin și pe cine iubesc. Simbolul Zilei ”Zero Discriminare” este fluturele, cunoscut ca fiind un simbol al transformării.

Preluând acest laitmotiv internațional, A.O. ”Inițiativa Pozitivă” a lansat la data de 01 martie 2015 în rețeaua de socializare ”Facebook” campania ”Zero Discriminare”, desfășurând-o pe parcursul întregii luni.

Campania a fost lansată și implementată prin elaborarea unui banner digital, pe care era ilustrat simbolul campaniei – fluturele, deasupra căruia era scris mesajul campaniei ”Zero discriminare”, ”Împreună pentru o cauză comună!”. Banerul era elaborat în cinci limbi (rusă, română, engleză, spaniolă și chineză). Utilizatorul înregistrat putea alege, optional, fotografia sa de profil și limba sloganului, care după selectare erau încorporate în interiorul banerului: fotografie în mijlocul fluturelui, iar sloganul deasupra acesteia.

*Pentru a vizualiza banerul digital accesați linkul: <http://zerodiscrimination.positivepeople.md>
Campania a cuprins 834 de vizitatori unici, aproximativ 600 de aprecieri ”Like” în Facebook, aproximativ 370 de acțiuni ”share” la nivel de tară, regiune și chiar la nivel global.

2) Campania social-informativă: ”Statutul meu NU este un secret”, dedicată „Zilei Internaționale de Comemorare a Persoanelor decedate de SIDA” – 17 mai 2015

În perioada **25 aprilie - 30 mai 2015** în mai multe regiuni ale Moldovei, precum Chișinău, Bălți, Tiraspol, Bender, Râbnița, Cahul, Comrat, Florești, Soroca, Ungheni s-a desfășurat **campania social-informativă: ”Statutul meu NU este un secret”**, dedicată „Zilei Internaționale de Comemorare a Persoanelor decedate de SIDA” – marcată pe 17 mai 2015.

Scopul campaniei: Creșterea nivelului de informare, responsabilitate socială și toleranță a populației vis-a-vis de problema HIV/SIDA în Republica Moldova.

Conceptul acestei campanii, mesajul ei, activitățile și planul de lucru au fost elaborate, aprobată și implementată pe întreg teritoriul Republicii Moldova în comun de către membrii și partenerii A.O. ”Inițiativa Pozitivă” și anume: Centrele Sociale Regionale pentru persoanele care trăiesc cu HIV (Chișinău, Bălți, Comrat, Tiraspol), A.O. ”Viața Nouă” (Chișinău, Soroca, Anenii Noi, Ungheni), A.O. ”Zdorovoe Budushee” (Tiraspol), A.O. ”Miloserdie” (Bender), A.O. ”Triniti” (Râbnița), A.O. ”Pas cu Pas, Regiunea Sud”(Cahul), A.O.” Credinta Nord” (Florești).

Campania a presupus desfășurarea mai multor evenimente la nivel de țară, printre care:

- 1) Acțiunea informativă "Statutul meu NU este un secret";
- 2) Conferință de presă tematică (organizată în Chișinău la data de 12 mai 2015);
- 3) Acțiunea "Traseul siguranței";
- 4) Acțiunea "Poartă panglica roșie – manifestă solidaritate";
- 5) Acțiunea "Aprinderea lumânărilor în amintirea victimelor răpuse de HIV/SIDA";
- 6) Sesiune de informare pentru tineret;
- 7) Mese Rotunde tematice;
- 8) Instruirile/training-uri pentru voluntarii și activiștii HIV – pozitivi.

Laimotivul tuturor acțiunilor organizate a fost acțiunea de informare “Statutul meu nu este un secret”, în cadrul căreia în unele orașe din țară (Chișinău, Bălți, Cahul, Comrat) au fost instalate panouri cu fotografiile persoanelor care trăiesc cu HIV cărora nu le-a fost frică să-și dezvăluie statutul. Scopul campaniei planificate a fost cultivarea unei atitudini tolerate și nediscriminatorii care le va permite persoanelor care trăiesc cu HIV să nu-și ascundă statutul.

În această ordine de idei, prin intermediul acțiunilor sus ENUMERATE au fost:

- instalate 41 panouri stradale și expusă vizual informația pe 10 leduri;
- informați/instruiți în jur de 10000 de persoane cu privire la maladia HIV/SIDA;
- petrecute sesiuni informative în cadrul instituțiilor de învățământ și instruți peste 800 de tineri;
- desfășurate 5 mese rotunde tematice (în Chișinău, Comrat, Cahul, Tiraspol și Bender) cu participarea specialiștilor/medicilor infecționiști, epidemiologi și medicii de familie din instituțiile medicale, pentru a spori nivelul lor de cunoștință în domeniul tratamentului și prevenirii infecției HIV, precum și de a schimba atitudinea față de persoanele care trăiesc cu acest virus, formând o atitudine tolerantă și contribuind la reducerea stigmatizării și discriminării.

În contextul acestei campanii, A.O. Inițiativa Pozitivă a elaborat și un spot video cu caracter social, care poate fi vizualizat la următorul link:

- varianta română - <https://www.youtube.com/watch?v=wRyX7HiSi0>
- varianta rusă - <https://www.youtube.com/watch?v=gv-aTnt8Fao>

Mai multe informații cu privire la evenimentele organizate în cadrul campaniei social-informative: “Statutul meu NU este un secret”, dedicată „Zilei Internaționale de Comemorare a Persoanelor decedate de SIDA” pot fi văzute accesând link-ul: [link](#).

Campania respectivă a culminat cu desfășurarea unui eveniment de amploare, o serată de caritate ”VIP Red Party”, organizată de către asociația obștească ”Inițiativa Pozitivă” și revista ”VIP Magazin”, care avut loc la 17 mai curent.

Scopul evenimentului - de a implica în campanie persoane cunoscute la nivel național de către societate, de a atrage atenția opiniei publice la problema HIV/SIDA, precum și de a înrola sprijinul sectorului privat în lupta împotriva HIV în Republica Moldova prin implicarea unor noi parteneri de afaceri în campania de responsabilitate socială și de strângere de fonduri ”Faptele bune au culoare”.

RAPORT DE PROGRES ANUAL, 2015

“VIP Magazin”, ca partener media al campaniei "Faptele bune au culoare", a oferit platforma activității sale, și anume aniversarea de 11 ani de muncă, pentru a marca “Ziua Internațională de Comemorare a Persoanelor Decedate de SIDA”, acordând evenimentului un caracter caritabil și social.

În cadrul evenimentului au participat aproximativ 250 de persoane.

Toți doritorii au avut posibilitatea de a-și aduce contribuția la lupta cu epidemia HIV în Moldova, donând mijloace bănești în fondul de ajutorare a persoanelor care trăiesc cu HIV în cadrul campaniei ”Faptele bune au culoare”.

Astfel, a fost colectată suma în valoare de 23.700 MDL (douăzeci și trei mii șapte sute lei).

Toți banii colectați au fost transferați pe contul special al campaniei.

Mai multe informații cu privire la campania respectivă desfășurată în mai multe regiuni ale țării poate fi vizualizată la următoarele link-uri:

1. <http://www.europalibera.org/content/article/26988319.html>
2. http://www.noi.md/md/news_id/60305#close
3. [http://www.zairelive.ro/stiri/in-moldova-a-fost-lansata-campania-de-informare-statutul-meu-nu-este-un-secret.html](http://www.ziarelive.ro/stiri/in-moldova-a-fost-lansata-campania-de-informare-statutul-meu-nu-este-un-secret.html)
4. http://www.realitatea.md/speran-a-de-via-a-a-persoanelor-afectate-de-hiv-sida-statutul-hiv-al-unui-om-nu-il-face-diferit-foto_19917.html
5. <http://www.allfun.md/article/41923>
6. <http://point.md/ru/novosti/obschestvo/lyudi-zhivuschie-s-vich-poyavilisj-na-bildbordah-v-kishineve>
7. <http://locals.md/2015/v-moldove-startovala-informatsionnaya-kampaniya-moy-status-ne-sekret/>
8. <http://www.trm.md/ro/social/campania-statutul-meu-nu-este-un-secret-lansata-in-sapte-orase-din-tara/>
9. <http://www.civic.md/stiri-ong/28146-in-moldova-a-fost-lansata-campania-de-informare-statutul-meu-nu-este-un-secret.html>
10. <http://www.e-sanatate.md/News/4389/totii-se-tem-dar-ei-au-decis-sa-spargă-tiparele-in-premiera-moldoveniei-afectați-de-o-boala-incurabila-vorbesc-deschis-despre-diagnosticul-lor>
11. <http://gagauzmedia.md/index.php?newsid=3194>
12. http://mir24.tv/video_news/12574491/12574447
13. <https://www.youtube.com/watch?v=A-vIBMQc23g>
14. <http://www.realitatea.md/emisiuni/civilizatia-maia.html/45521>
15. <http://www.tv7.md/ro/social/si-au-aratat-identitatea/>
16. <http://www.jurnaltv.md/ro/news/2015/5/13/oamenii-iubesc-cu-inima-10121672/#2>
17. <http://www.europalibera.org/media/video/27013301.html>
18. http://www.publika.md/emisiuni/publika-news_1311.html
19. <http://www.trm.md/ro/mesager/mesager-din-12-mai-2015/>
20. <http://www.jurnaltv.md/ro/news/2015/5/13/veranda-partea-ii-10121822/#1>
21. <http://www.trm.md/ro/buna-diminea-a/buna-dimineata-din-14-mai-2015-partea-i/>
22. <http://www.jurnaltv.md/ro/news/2015/5/14/ziua-comemorarii-victimelor-hiv-sida10122013/#1>

23. <http://point.md/ru/novosti/obschestvo/akciya-priurochennaya-ko-dnyu-pamyati-zherty-spid-sostoitsya-v-komrate-17-maya>
24. <http://gagauzinfo.md/index.php?newsid=18219>
25. <http://www.btv.md/lkl-rodiukova-russu-iatsko/>
26. <http://protv.md/stiri/entertainment/revista-pe-care-o-conduce-prezentatoarea-rodacioranica-a-implinit---966581.html> (VIP RED PARTY)
27. <http://www.allfun.md/article/42315>
28. http://mir24.tv/video_news/12601317/12599987
29. <http://protv.md/stiri/sanatate/cativa-curajosi-si-au-putut-face-astazi-testul-la-sida-chiar-in--965091.html> (acțiunea de informare din mun. Chișinău din 17 mai 2015)
30. <http://gagauzmedia.md/index.php?newsid=3401> (acțiunea din Comrat)
31. <https://tv.pgtrk.ru/news/20150518/31890> (acțiunea din Tiraspol)
32. <http://www.canalregional.md/index.php/social/item/4566-statul-meu-nu-este-un-secret>
33. <http://gagauzinfo.md/index.php?newsid=18268>
34. http://www.infotag.md/m9_populis/203555/
35. <http://www.rasputin.md/monden/11-ani-de-vip-magazin-o-aniversare-de-culoare> (VIP RED PARTY)
36. <https://news.mail.ru/inworld/moldova/society/22052311/>
37. <http://news.rambler.ru/cis/30241689/>
38. <http://www.civic.md/stiri-ong/28484-serata-de-caritate-vip-red-party-sa-facem-fapte-bune-impreuna.html> (VIP RED PARTY)
39. http://www.realitatea.md/hiv-nu-este-o-sentin-a-spot-video-emo-ionant-realizat-in-cadrul-programului-reducerea-impactului-infec-iei-hiv-inmoldova_21189.html (spotul social realizat)
40. <http://www.rasputin.md/film/hiv-nu-este-o-sentinta> (spotul social realizat)
41. <http://locals.md/2015/sotsialnyiy-rolik-vich-ne-prigovor/> (spotul social realizat)
42. <http://www.allfun.md/article/42442> (spotul social realizat)
43. <http://www.civic.md/stiri-ong/28528-spotul-social-hiv-nu-este-o-sentinta-nu-va-temeti-saramaneti-oameni.html> (spotul social realizat)
44. <http://unimedia.info/stiri/video-persoanele-rapuse-de-sida--comemorate-la-chisinau--hiv-nu-este-o-sentinta-94482.html> (spotul social realizat)
45. http://translate.google.com/translate?hl=ru&sl=ro&u=http://realitatealive.md/live-persoanele-care-traiesc-cu-hiv-vorbesc-deschis-despre-statutul-sau-in-cadrul-conferin-ei-hiv-nu-este-o-sentin-a_20519.html&prev=search
46. <http://forum.md/2177144>
47. <http://www.alllady.md/42924-interview/119512>
48. <http://gagauzmedia.md/index.php?newsid=3454>

3) Campania: “Executat nu poate fi grațiat! Unde punem virgula?”, organizată cu ocazia “Zilei Mondiale de Luptă cu Abuzul și Traficul ilicit de droguri” – 26 iunie

În perioada **10 – 28 iunie 2015** s-a desfășurat **Campania: “Executat nu poate fi grațiat! Unde punem virgula?”**, organizată cu ocazia “Zilei Mondiale de Luptă cu Abuzul și Traficul ilicit de droguri” – 26 iunie.

În perioada menționată mai sus, în rezultatul întâlnirii din data de 10 iunie 2015 cu membrii și partenerii asociației: Centrele Sociale Regionale pentru persoanele care trăiesc cu HIV Chișinău, Bălți, Comrat, Tiraspol, A.O. "Viața Nouă" (Chișinău), A.O. "Zdorovoe Budushee" (Tiraspol), A.O. "Miloserdie" (Bender), A.O. "Triniti" (Râbnița), A.O. "Pas cu Pas, Regiunea Sud"(Cahul), A.O. "Credinta Nord" (Florești) privind planificarea evenimentelor dedicate “Zilei Mondiale de Luptă cu Abuzul și Traficul ilicit de droguri” – 26 iunie, în mai multe regiuni ale republicii, cu suportul A.O. “Inițiativa Pozitivă”, s-au desfășurat un sir de acțiuni de informare a populației privind problema drogurilor.

Raportul care cuprinde mai multe detalii privind acțiunile desfășurate în cadrul acestei campanii poate fi găsit aici: <http://positivepeople.md/httpwp-mep4fsdp-2ao/>

În cadrul evenimentelor desfășurate pe teritoriul republicii sunt de menționat acțiunile care au avut loc în mun. Chișinău, și anume evenimentul cu genericul: “Executat nu poate fi grațiat! Unde punem virgula?”, care a avut loc la data de 26 iunie 2015, organizat de către Asociația Obștească ”Inițiativa Pozitivă” în colaborare cu Asociația Obștească ”Viața Nouă”, care a avut un impact social rezonabil. Aceasta a presupus o platformă de discuții, cu implicarea mai multor personalități și lideri de opinie, dar și bloggeri, jurnaliști și persoane interesate în subiect, care au fost îndemnați să decidă: cum tratăm persoanele care utilizează droguri și unde punem virgula necesară în enunțul de mai sus?

Evenimentul s-a desfășurat în comunitatea terapeutică ”Viața Nouă” (r. Anenii Noi, s. Beriozchi), unde zeci de oameni se tratează anual de boala numită ”dependență de droguri”.

În cadrul evenimentului, invitații au avut posibilitatea:

- să vadă cum reușesc să revină la viață normală utilizatorii de droguri;
- să asculte istoriile de succes ale celor care au reușit să învingă dependența de droguri;
- să audă istoriile de viață ale mamelor ale căror copii au consumat droguri;
- să audă opiniile experților în domeniul consumului și luptei cu consumul de droguri.

În perioada 22 iunie – 07 iulie 2015, A.O. ”Inițiativa Pozitivă” în colaborare cu A.O. ”Viața Nouă” în zece penitenciare din Moldova (IP nr. 1, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 15, 16 și 18) au desfășurat o serie de activități (concursuri intelectuale și meciuri de fotbal), organizate cu prilejul ”Zilei Internaționale a Luptei cu Abuzul și Traficul Illicit de Droguri”, evenimentele având drept scop dezvoltarea personală prin formarea atitudinilor și orientarea persoanelor aflate în detenție spre un mod de viață sănătos și pro-social.

În total au fost desfășurate 14 activități, printre care concursuri intelectuale și meciuri de fotbal, în care au fost implicate 135 persoane care se află în detenție, 93 au participat în cadrul concursurilor intelectuale și 42 în cadrul meciurilor de fotbal (listele participanților se anexează).

Toți participanții din cadrul acestor evenimente au primit diplome de merit, cupe și dulciuri.
Mai multe detalii cu privire la evenimentul respectiv pot fi găsite accesând link-urile:

1. <http://alobebe.md/ca-sa-te-ridici-trebuie-sa-ajungi-la-fund-despre-o-comunitate-care-salveaza-vieti/>
2. <http://positivepeople.md/ro/%D1%8D%D1%82%D0%B8-%D1%80%D0%B5%D0%B1%D1%8F%D1%82%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%B4%D0%B0-%D0%B3%D0%B5%D1%80%D0%BE%D0%B8-%D0%BE-%D1%87%D0%B5%D0%BC-%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80/>
3. <https://svetllana.wordpress.com/2015/06/29/exista-viata-dupa-droguri/>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=H2uzkzZY3Iw&feature=youtu.be>
5. <http://www.trm.md/ro/mesager/mesager-din-27-iunie-2015/>
6. <http://www.tv7.md/ru/obschestvo/v-sele-berezki-rayona-novyie-anenyi-pomogayut-otkazatsya-ot-narkotikov/>
7. <http://www.realitatea.md/emisiuni/stirile-realitatea.html/51448>
8. <http://www.europalibera.mobi/a/27093150.html>
9. <http://jurnaltv.md/ro/news/2015/6/25/ziua-luptei-cu-abuzul-i-traficul-10132919/>
10. <http://www.trm.md/ro/mesager/mesager-stop-cadru-din-21-iunie-2015/#>
11. <http://ddd.md/preodolet-zavisimost-vozmojno/>
12. http://gagauztv.md/index.php?option=com_content&view=section&layout=blog&id=36&Itemid=89
13. <http://locals.md/2015/kaznit-nelzya-pomilovat-den-borbyi-s-upotrebleniem-narkotikov-v-terapevticheskoy-obshhine-viata-noua/>

4) Campania social-informativă: ”Violența nu are justificare!”, prilejuită Zilei Internaționale a Luptei împotriva violenței domestice - 25 noiembrie

În perioada 25 noiembrie – 10 decembrie 2015, A.O. ”Inițiativa Pozitivă” a desfășurat **campania social-informativă: ”Violența nu are justificare”**, prilejuită Zilei Internaționale a Luptei împotriva violenței domestice - 25 noiembrie.

Campania a fost parte atât a campaniei naționale: ”16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen”, cât și a campaniei regionale: ”Violența nu are justificare!”, care s-a desfășurat concomitent în mai multe țări ale Europei de Est și Asiei Centrale, precum: Armenia, Belarus, Georgia, Kazahstan, Kârghistan, Tadjikistan, Federația Rusă, Uzbekistan, Ucraina, Estonia și Republica Moldova.

Organizatori: Uniunea informală a femeilor care trăiesc cu HIV din Republica Moldova și Asociația Obștească ”Inițiativa Pozitivă”.

Parteneri: Rețeaua euroasiatică a femeilor care trăiesc cu HIV/SIDA și Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei al Republicii Moldova.

Finanțată de: UNDP Istanbul Regional Hub, UN Women Multi-Country Office in Central Asia, Reprezentanța ”AbbVie Biopharmaceuticals GmbX” în Ucraina și Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate (Centrul PAS).

Scopul campaniei:

Schimbarea percepției femeilor din Republica Moldova că violența în familie este o normă.

Obiectivele campaniei:

1. A explica femeilor din Moldova că violența nu este o normă, nu are scuză, justificare și că femeile trebuie să opreasă tolerarea acesteia.
2. A spori motivarea femeilor și adolescentelor, care sunt expuse riscului violenței sau care deja au fost supuse violenței, pentru a cere ajutor și suport.
3. A iniția un dialog regional, prin ingermediul unei conferințe de presă și unui spot video cu caracter social, axate pe ideia că anume femeia poate opri violența doar în cazul în care nu o mai acceptă.
4. A atrage atenția mass-mediei și publicului larg asupra problemei violenței împotriva femeilor.
5. A oferi femeilor date de contact prin răspândirea materialelor informative și desfășurarea întâlnirilor cu femeile afectate/infectate de HIV/SIDA pentru a beneficia de asistență și suport psihologic și pentru a le readresa/direcționa spre instituțiile relevante.

În cadrul campaniei au fost realizate următoarele evenimente:

1.1. Lansarea și difuzarea spotului video: ”Violența nu are justificare!”

La filmările acestui spot video au participat femei care trăiesc cu HIV - femei care nu își ascund statutul și trecutul, precum și femei recunoscute la nivel național din sfera jurnalismului, businessului, și anume:

- Ulziisuren Jamsran - reprezentanta de țară UN WOMEN în Moldova;
- Natalia Morari – jurnalistă, prezentatoare TV;
- Lucia Berdos – femeie de afaceri;
- Sanda Divirician - psiholog și persoană publică;
- Irina Belevțova - lidera grupului informal al femeilor care trăiesc cu HIV în Moldova.

Este pentru prima dată când la filmări, alături de femei care trăiesc cu HIV, au participat și femei recunoscute la nivel național din sfera jurnalismului, businessului etc. care au avut curajul de a vorbi despre violență și de a se asocia cu denumirea de HIV/SIDA.

Cu ajutorul acestui spot video s-a atras atenția comunității asupra problemei violenței asupra femeii, inclusiv asupra femeilor care trăiesc cu HIV, care pot fi expuse violenței și din cauza statutului său.

Spotul video, cu o durată de 3 minute 07 secunde, a fost elaborat în două variante: unul în limba rusă, al doilea, de asemenea, în rusă, însă având și subtitrare în limba română. Acestea pot fi vizualizate accesând următoarele linkuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=T2-f-B6KjQQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=mgXnmRVTseA>

De asemenea, pentru anticiparea spotului video au fost elaborate și 4 teasere (conform celor 4 scene redate în spotul video), cu o durată de circa 30 de secunde fiecare. Acestea pot fi vizualizate la următoarele linkuri:

https://www.youtube.com/watch?v=831s7kH_U6o
<https://www.youtube.com/watch?v=hBdbZ-xFqr8>
https://www.youtube.com/watch?v=HRhnd_mtxgI
<https://www.youtube.com/watch?v=HA3j6PxJ7rw>

Materialele video au fost difuzate în eterul posturilor de televiziune TVR Moldova și THT Moldova, după cum urmează: teaserele - în perioada 18 – 25 noiembrie 2015, spoturile video – în perioada 25 noiembrie – 25 decembrie 2015.

*Interviu cu una dintre protagonistele campaniei, dna Natalia Nalimova, poate fi vizualizat la următorul link: <http://positivepeople.md/ro/natalia-nalimova/>

**Interviu cu toate cele 8 protagoniste ale spotului video ”Violența nu are justificare!” poate fi citit accesând linkul: <http://positivepeople.md/ro/u4astniti-socialinogo-rolica-o-nasiliu/>

***Link-uri la articole/știri din mass-media care au reflectat lansarea și difuzarea spotului video: ”Violența nu are justificare!“:

1. <http://allfun.md/article/46440>
2. <http://locals.md/2015/video-nasiliyu-net-opravdaniya/>
3. <http://point.md/ru/novosti/obschestvo/v-moldove-vipustili-socialnjij-rolik-k-mezhdunarodnomu-dnyu-borjbi-s-domashnim-nasiliem>
4. <http://golos.md/v-moldove-vypustili-social-nyy-rolik-k-mezhdunarodnomu-dnyu-borjby-s-domashnim-nasiliem---65688.html>

1.2. Conferința de presă: ”Violența nu are justificare!”

La data de 25 noiembrie 2015, în incinta Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei s-a desfășurat conferința de presă cu genericul: ”Violența nu are justificare!”, în cadrul căreia a fost lansată oficial Campania social-informativă: ”Violența nu are justificare”, parte a Campaniei Naționale ”16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen”.

Conferința de presă a fost organizată de către A.O. ”Initiativa Pozitivă”, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei și uniunea informală a femeilor care trăiesc cu HIV în Moldova.

În calitate de speakeri în cadrul conferinței de presă au fost următoarele persoane:

- Nighina Azizov, viceministru al muncii, protecției sociale și familiei;
- Vladimir Cazacov, șef-adjunct al Direcției generale securitate publică a Inspectoratului General al Poliției;
- Ulziisuren Jamsran, reprezentantul UN Women în Moldova;
- Daniela Misail-Nichitin - membru al Coaliției Naționale ”Viață fără violență în familie!”
- Irina Belevțova, liderul uniunii informale a femeilor care trăiesc cu HIV în Moldova și
- Sanda Diviricean, persoană publică.

În cadrul evenimentului au fost prezentate cifre care vorbesc despre fenomenul violenței în familie. Laitmotivul conferinței de presă a fost prezentarea spotului social: ”Violența nu are justificate!“.

La conferință au participat aproximativ 35 de persoane (inclusiv protagonistele spotului video: ”Violența nu are justificare!”, care au fost îmbrăcate în tricouri cu logo-ul campaniei) dintre care 12 reprezentanți ai mass-mediei. La intrarea în sala conferinței, fiecare reprezentant

al mass-mediei a primit câte o mapă cu info-materiale, iar 10 dintre aceștia au primit și câte o unitate flash care conținea materialul video.

Albumul foto al Conferinței de presă: ”Violența nu are justificare” poate fi vizualizat accesând următorul link:

https://www.facebook.com/media/set/?set=a.855976687853748.1073741912.24551796556629_3&type=3

*Link-uri la articole din mass-media care au reflectat conferința de presă:

1. Invitație la Conferința de Presă: ”Violența nu are justificare” din 25.11.2015 - <http://positivepeople.md/anons/>
2. Bilanțurile conferinței de presă ”Violența nu are justificată!” - <http://positivepeople.md/ro/itogi-press-konferentii/>
3. http://www.realitatea.md/emo-ionant-femei-infectate-cu-hiv-i-persoane-publice-de-la-noi-intr-un-spot-violen-a-nu-are-justificare-video_30348.html
4. http://www.realitatea.md/viceministrul-muncii-despre-violen-a-domestica-o-aspira-ie-primordiala-a-republicii-moldova-este-modificarea-legisla-iei-video_30360.html

1.3. Distribuirea materialelor informative

În special pentru această campanie au fost elaborate pliante în care sunt descrise cauzele și consecințele violenței asupra femeii, precum și date de contact ale organizațiilor care oferă suport psiho-social și juridic. Aceste pliante au fost distribuite în perioada **25 noiembrie – 04 decembrie 2015** de către activiștii organizațiilor care prestează servicii în domeniul HIV în următoarele 10 orașe: Chișinău, Bălți, Cahul, Comrat, Tiraspol, Bender, Rîbnița, Soroca, Anenii Noi și Florești. Pliantele au fost distribuite în cadrul acțiunilor desfășurate la aer liber, întâlnirilor cu femeile care trăiesc cu HIV, de asemenea, fiind repartizate ca material informațional în cadrul Centrelor Sociale Regionale pentru PTH și instituții medicale.

În total au fost tipărite 7.000 exemplare de pliante, în limba rusă și română, câte 3.500 fiecare.

1.4. Desfășurarea întâlnirilor cu femeile care trăiesc cu HIV

În perioada **16 noiembrie – 04 decembrie 2015** în 8 orașe ale Republicii Moldova (și anume: Chișinău, Bălți, Comrat, Cahul, Tiraspol, Rîbnița, Bender, Soroca) au fost desfășurate 11 evenimente numite "Cluburi pentru femei". Evenimentele de acest gen au avut drept scop unificarea eforturilor în vederea combaterii violenței prin informarea femeilor despre ceea ce implică violența ca atare, cum poate fi prevenită și evitată, și cum să procedeze în cazul în care violența deja a avut loc în viața unei femei. Aceste întâlniri s-au desfășurat în cadrul Centrelor Sociale Regionale pentru persoanele care trăiesc cu HIV din Republica Moldova și în incinta oficiilor organizațiilor active în domeniul HIV/SIDA.

Date privind desfășurarea "Cluburilor pentru femei" în fiecare din cele 8 orașe:

1. Rîbnița - 2 evenimente

a) Organizația: A.O. "Triniti"

Data desfășurării: 16 noiembrie 2015

Locul desfășurării: Oficiul A.O. "Triniti"

Numărul de participanți: 8 persoane.

b) Organizația: A.O. "Triniti"

Data desfășurării: 24 noiembrie 2015

Locul desfășurării: Oficiul A.O. "Triniti"

Numărul de participanți: 8 persoane.

2. Tiraspol - 2 evenimente

a) Organizația: Centrul Social Regional pentru persoanele care trăiesc cu HIV

Data desfășurării: 04 decembrie 2015

Locul desfășurării: Sediul Centrului Social Regional pentru persoanele care trăiesc cu HIV

Numărul de participanți: 12 persoane.

b) Organizația: A.O. "Zdorovoe Budushee"

Data desfășurării: 04 decembrie 2015

Locul desfășurării: Oficiul A.O. "Zdorovoe Budushee"

Numărul de participanți: 13 persoane.

3. Bălți - 2 evenimente

a) Organizația: Centrul Social Regional ”Viața cu Speranță”

Data desfășurării: 26 noiembrie 2015

Locul desfășurării: Sediul Centrului Social Regional ”Viața cu Speranță”

Numărul de participanți: 16 persoane.

b) Organizația: Centrul Social Regional ”Viața cu Speranță”

Data desfășurării: 02 decembrie 2015

Locul desfășurării: Sediul Centrului Social Regional ”Viața cu Speranță”

Numărul de participanți: 10 persoane.

4. Comrat - 1 evenimente

a) Organizația: Centrul Social Regional ”Împreună pentru Viață”

Data desfășurării: 24 noiembrie 2015

Locul desfășurării: Sediul Centrului Social Regional ”Împreună pentru Viață”

Numărul de participanți: 11 persoane.

5. Chișinău - 1 eveniment

a) Organizația: A.O. "Mamele pentru Viață"

Data desfășurării: 26 noiembrie 2015

Locul desfășurării: Sediul Centrului Social Regional ”Renașterea”

Numărul de participanți: 16 persoane.

6. Cahul- 1 eveniment

a) Organizația: A.O. "Pas cu Pas Regiunea Sud"

Data desfășurării: 21 noiembrie 2015

Locul desfășurării: Oficiul A.O. "Pas cu Pas Regiunea Sud"

Numărul de participanți: 10 persoane.

7. Soroca - 1 eveniment

a) Organizația: A.O. "Viața Nouă"

Data desfășurării: 29 noiembrie 2015

Locul desfășurării: Cabinetul consultativ A.O. "Viața Nouă"

Numărul de participanți: 10 persoane.

8. Bender - 1 eveniment

a) Organizația: A.O. "Miloserdie"

Data desfășurării: 28 noiembrie 2015

Locul desfășurării: Oficiul A.O. "Miloserdie"

Numărul de participanți: 24 persoane.

În total, în cadrul evenimentelor "Cluburi pentru femei" au participat 138 de femei.

1.5. Publicarea articolelor relevante de către mijloacele mass-media din Moldova

În cadrul acestei campanii au fost realizate un sir de publicatii pe tema violenței împotriva femeilor de către diverse mijloace mass-media din Republica Moldova.

Cu ajutorul acestor articole, interviuri, reportaje video și emisii radio, a fost atrasă atenția publicului larg, în special femeilor, asupra acestui subiect. Au fost prezentate istoriile reale ale femeilor supuse violenței, care s-au soluționat cu success.

*Link-uri la articole din mass-media care reflectă desfășurarea Campaniei Social-informative: "Violența nu are juristicare":

1. <http://ea.md/natalia-morari-si-sanda-diviricean-sustin-campania-pentru-eliminarea-violentei-impotriva-femeilor/>
2. <https://www.youtube.com/watch?v=q1IowSopCiA>
3. <http://ddd.md/nasilie-v-semie-povod-dlya-molchania/>
4. <https://www.youtube.com/watch?v=nCk688jXQJI>
5. <http://www.trm.md/ro/mesager/mesager-din-29-noiembrie-2015/>
6. <http://www.prime.md/rom/video/>
7. <http://www.allfun.md/article/46454>

1.6. Acțiune în rețelele de socializare: "Actualizează fotografia de copertă!"

În perioada derulării campaniei, în rețeaua de socializare "Facebook" a fost desfășurată acțiunea **"Actualizează fotografia de copertă!"**. Fiecare doritor avea posibilitatea să-și actualizeze fotografia de copertă a paginii sale personalizate cu una în special creată în acest sens, care conținea logoul și sloganul campaniei: "16 zile împotriva violenței" și "Violența nu are justificare").

Auditoriul țintă al acestei campanii social-informative sunt femeile cu vârste cuprinse între 25 și 45 ani, care locuiesc pe teritoriul Republicii Moldova (ambele maluri ale râului Nistru), inclusiv femeile infectate/afectate de HIV.

Auditoriul secundar – bărbații cu vârste cuprinse între 20 și 50 ani, care sunt în relații de cuplu cu femei, inclusiv cu femei care trăiesc cu HIV.

5) Campania social-informativă: ”Te privește! Privește pe fiecare!”, prilejuită Zilei Mondiale de Combatere HIV/SIDA – 01 decembrie

În perioada **26 noiembrie – 26 decembrie 2015** în Republica Moldova a fost desfășurată Campania social-informativă: ”Te privește! Privește pe fiecare”, prilejuită Zilei Mondiale de Combatere HIV/SIDA – 01 decembrie.

Organizatori: Asociația Obștească ”Inițiativa Pozitivă” și UNAIDS Moldova.

Cu susținerea: Ministerul Sănătății; Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Justiției.

În parteneriat cu: AQA Logistics, Evetika Grup, BERD'S Design Hotel.

Cu suportul financiar al: Agențiilor ONU, Centrului PAS.

Parteneri media: TVR Moldova, TV7, VIP Magazin, Radio Europa Liberă.

Conceptul campaniei sociale: ”Te privește, privește pe fiecare”, evenimentele și planul realizării acestora au fost elaborate, coordonate și, respectiv, implementate/realizate cu eforturile comune ale membrilor și partenerilor A.O. ”Inițiativa Pozitivă” pe întreg teritoriul Republicii Moldova, și anume în următoarele localități: Chișinău, Bălți, Florești, Rîbnița, Tiraspol, Tighina (Bender), Ialoveni, Anenii Noi, Soroca, Comrat și Cahul.

Campania și-a propus să atragă atenția oamenilor asupra necesității testării oportunе la HIV și, de asemenea, să accentueze că problema HIV/SIDA ne privește pe fiecare, chiar și pe acei care consideră că aceasta nu îi privește.

Scopul: Contribuirea la atingerea scopului din cadrul strategiei mondiale a UNAIDS ”90-90-90”, atenționând comunitatea asupra necesității testării la HIV, precum și spargerea stereotipurilor despre infecția HIV în sine și despre oamenii care trăiesc cu această boală.

Obiective:

1. Motivarea cetățenilor Republicii Moldova să facă testul la HIV și sporirea nivelului informării populației în ceea ce privește profilaxia, căile de transmitere și viața cu HIV.
2. Apelarea către reprezentanții autorităților, societatea civilă, sfera businessului, sfera show-businessului, mass-mediei și alți parteneri responsabili pentru parteneriat și consolidarea eforturilor în vederea implementării măsurilor de răspuns în combaterea epidemiei HIV în Republica Moldova.

În cadrul campaniei au fost realizate următoarele evenimente:

2.1. Conferinta de presă: ”Te privește! Privește pe fiecare!”

La data de **26 noiembrie 2015**, în incinta hotelului ”Raddison Blu” a avut loc conferința de presă consacrată lansării campaniei social-informative ”Te privește! Privește pe fiecare!”, desfășurate în preajma Zilei Mondiale a luptei împotriva SIDA.

Oaspetele special al acestui eveniment a fost Vera Brejneva - interpretă, actriță, Ambasadoarea Bunei Voinței a UNAIDS.

Conferința de presă a fost organizată de către Ministerul Sănătății, UNAIDS Moldova (Programul Comun al Națiunilor Unite privind HIV/ SIDA) și Asociația Obștească ”Inițiativa Pozitivă”.

În calitate de speakeri în cadrul conferinței de presă au fost următoarele persoane:

1. Ruxanda Glavan - Ministra Sănătății;
2. Mircea Buga - Ministrul Muncii, Protecției Sociale și Familiei;
3. Vinay Saldanha - Director regional al UNAIDS pentru Europa de Est și Asia Centrală;
4. Vera Brejneva - cântăreață, actriță, Ambasadoare a Bunăvoiței UNAIDS;
5. Henrik Huitfeldt - Consilier/Şef al Secției Cooperare pentru Dezvoltare al Ambasadei Suediei;
6. Ruslan Poverga - Președintele Asociației Obștești ”Inițiativa Pozitivă”.

În încheierea conferinței de presă, jurnaliștii, speakerii și toți cei prezenți au vizionat spotul social (versiunea română) cu participarea Verei Brejneva, care ulterior a fost difuzat în mai multe țări, inclusiv în Moldova, în preajma Zilei Mondiale a luptei cu SIDA.

<https://www.youtube.com/watch?v=uBESGO696Ow> – în limba rusă;

<https://www.youtube.com/watch?v=DOAoYQ7bnsM> – în limba română.

Bilanțurile conferinței de presă din 26.11.2015 au fost relatațe în cadrul unei știri plasate pe site-ul asociației www.positivepeople.md, care poate fi accesată la următorul link:

<http://positivepeople.md/ro/press-konferencia-s-veroi-brejnevoi/>

*<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.856865161098234.1073741913.245517965566293&type=3> - raport/album foto al Conferinței de Presă cu participarea Ambasadoarei a Bunei Voinței UNAIDS, Vera Brejneva.

2.2. Acțiunea informativă ”Te privește! Privește pe fiecare!”

Această acțiune este parte a campaniei regionale: ”Касается даже тех кого не касается”, care s-a desfășurat concomitent în câteva țări din Europa de Est și Asia Centrală.

Campania informativă constă în plasarea panourilor stradale de format mare și casete luminoase cu imaginea ambasadoarei Bunei Voințe a UNAIDS și a altor persoane cunoscute publicului larg din Republica Moldova, care vor transmite mesajul campaniei.

Scopul acestei acțiuni/campanii – implicarea persoanelor cunoscute publicului larg din diferite domenii pentru formarea responsabilității față de starea de sănătate a fiecărui dintre noi și testării la HIV, tolerarea persoanelor care trăiesc cu HIV, la fel și influențarea scăderii nivelului de stigmatizare și discriminare în societate.

În anul curent, inițiativa respectivă a fost realizată și pe teritoriul Transnistriei.

Față campaniei regionale este actrița și cântăreață Vera Brejneva – Ambasadoarea Bunei Voințe a UNAIDS. La nivel de țară campania a fost susținută de următoarele persoane:

- DARA - interpretă și Ambasadoare a Bunei Voințe;
- Natalia Morari - jurnalistă și prezentatoare TV;

- trupa ”Zdob și Zdub”;
- Yan Feldman - președintele Consiliului pentru prevenirea și lichidarea discriminării și asigurarea egalității;
- Victor Micușa – stilist;
- Lucia Berdos - persoană publică, președinte al Fondului ”Felicia” și
- Elena Pahomova - jurnalistă, prezentatoare TV;

În regiunea Transnistria în această campanie au participat:

- Tatiana Scripnici, aşa-numitul ministru al sănătății din Transnistria și
- Andrei Mîțacov - atlet.

În total au fost plasate,

- pe malul drept al Nistrului:
  - 26 casete luminoase - mun. Chișinău;
  - 15 banere de format mare (3*6m) – mun. Chișinău;
  - 15 banere de format mare (3*6m) – Bălți, Comrat și Cahul (câte 5 banere în fiecare oraș);
- pe malul stâng al Nistrului:
  - 5 banere de format mare (3*6m) – Tiraspol;
  - 3 banere de format mare (3*6m) – Bender;
  - 2 banere de format mare (3*6m) – Rîbnița.

Această acțiune s-a desfășurat pentru o perioadă de aproximativ o lună: din 25 noiembrie până la 31 decembrie 2015. De asemenea, în cadrul acestei acțiuni, la posturile TV și radio locale (precum TV7, TVR Moldova, TV Moldova 1, Radio ZOOM, Avto Radio, Radio Moldova etc.), la fel și pe rețelele de socializare a fost difuzat pe larg spotul video ”Te privește! Privește pe fiecare!” a fost elaborat de către reprezentanța regională a UNAIDS cu participarea ambasadoarei campaniei - Vera Brejneva.

2.3. Acțiunea ”Traseul Securității”

”Traseul Securității” – este o acțiune anuală, care are drept scop informarea populației despre problema HIV/SIDA și promovarea toleranței față de persoanele HIV pozitive prin intermediul distribuirii materialelor informative și comunicarea cu oameni în locurile publice, în stradă, în transportul public etc. Voluntarii și colaboratorii organizațiilor membre și parteneri din diferite orașe ale Moldovei, inclusiv din Transnistria, în cadrul acestei acțiuni la aer liber au distribuit pliante informative (în special tipărite pentru derularea acestei campanii), panglici de culoarea roșie, brelocuri, baloane etc. și au comunicat oamenilor despre problema HIV/SIDA, chemându-i la o atitudine tolerantă față de oameni, care trăiesc cu HIV.

În cadrul acestei acțiuni, pe teritoriul Republicii Moldova (pe ambele maluri ale Nistrului) au fost distribuite aproximativ 25.000 de pliante informative, 4.100 brelocuri, 1500 baloane, 10.000 de panglici roșii.

3.3. Acțiunea ”Poartă panglica roșie – manifestă solidaritate!”

Deja mai mulți ani consecutiv, în ajunul Zilei de Combatere a HIV/SIDA în toate regiunile republicii se desfășoară acțiunea ”Poartă panglica roșie – manifestă solidaritate!”. Grupul țintă

al acestei acțiuni sunt conducătorii auto cărora li se va propune de către colaboratorii și voluntarii organizațiilor membre și parteneri, să aplice pe parbrizul din spate al automobilului panglica roșie în semn de solidaritate. Conducătorii auto care acceptă să aplice panglica roșie pe geamul automobilului său, li s-au înmânat și mici cadouri precum odorizante auto simbolizate, brelocuri și pliante tematice. Acțiunea poartă un caracter durabil/de durată, astfel încât majoritatea conducătorilor auto nu dezlipesc stickerul sub formă de panglică roșie pe parcursul întregului an, manifestând astfel solidaritate.

*<https://www.facebook.com/media/set/?set=a.858197877631629.1073741915.245517965566293&type=3> – raport/album foto al Acțiunii ”Poartă panglică roșie - manifestă solidaritate”.

3.4. Mese rotunde tematice

În perioada **01 – 07 decembrie 2015** au fost desfășurate 5 mese rotunde tematice cu participarea tuturor părților responsabile și implicate în procesul de contracarare a epidemiei HIV, și anume: reprezentanți ai organizațiilor nonguvernamentale active în sfera suportului și consultării persoanelor care trăiesc cu HIV și a utilizatorilor de substanțe psihooactive, colaboratori ai instituțiilor medicale și ai centrelor sociale pentru persoanele care trăiesc cu HIV.

Printre subiectele de bază abordate în cadrul meselor rotunde au fost:

- profilaxia infecției HIV;
- formarea atitudinii pozitive față de persoanele care trăiesc cu HIV;
- depășirea stigmatizării și discriminării;
- sănătatea sexual-reproductivă în contextul HIV. Prezentarea Manualului Metodic ”Abordare standardizată a activității asociațiilor obștești în domeniul sănătății sexual-reproductive”, însotit și de trei broșure tematice.

În cadrul acestor evenimente au participat aproximativ 150 de persoane.

Mesele rotunde s-au desfășurat în următoarele localități:

- Cahul - 01 decembrie 2015, Centrul de Sănătate Publică, Cahul (str. Republicii, 20);
- Comrat – 02 decembrie 2015, CSR ”Împreună pentru Viață” (str. Lenin, 19);
- Bălți - 03 decembrie 2015, CSR ”Viața cu Speranță” (str. Victoriei, 7A);
- Chișinău – 04 decembrie 2015, CSR ”Renașterea” (str. Melestiu, 20M);
- Tiraspol – 07 decembrie 2015, CSR pentru PTH (str. Mira, 13, blocul 14).

Facilitatorul acestor mese rotunde a fost Constantin Talalaev, doctor în științe medicale, docentul catedrei de medicină socială, drept medical și management a Universității de Stat de Medicină din Odessa.

Mesele rotunde au fost desfășurate și cu sprijinul financiar al UNFPA în cadrul proiectului ”Fortificarea potențialului instituțiilor naționale și al organizațiilor societății civile în planificarea, realizarea și monitorizarea instruirii în sfera sănătății sexuale și reproductive și a programelor de prevenție a infecției HIV și a infecțiilor transmisibile sexual pentru tineret și grupurilor principale ale populației”.

Bilanțurile desfășurării acestor mese rotunde au fost ilustrate în cadrul unei știri plasate pe site-ul asociației www.positivepeople.md, care poate fi accesată la următorul link: <http://positivepeople.md/ro/itogi-kruglih-stolov/>

3.5. Evenimentul ”RED RIBBON GALA AWARD”

Cel mai important eveniment din cadrul campaniei ”Te privește! Privește pe fiecare!” a fost evenimentul ”Red Ribbon Gala Award”. Acest eveniment a avut loc la data de **26 noiembrie 2015** în incinta localului ”**Casa Sărbătorii**” (mun. Chișinău, Strada Ghoceilor, 1). Evenimentul festiv a întrunit peste trei sute de oaspeți din întreaga republică, printre care reprezentanți ai Ministerului Sănătății, Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, de la Ministerul Justiției, Departamentul Instituțiilor Penitenciare, Organizația Națiunilor Unite în Moldova, reprezentanți ai instituțiilor medicale, ai organizațiilor nonguvernamentale, precum și parteneri din sectorul privat, inclusiv participanți ai Campaniei de Responsabilitate Socială: ”Faptele bune au culoare”. Oaspeții de onoare ai serii au fost: Vera Brejneva – Ambasadoarea Bunei Voințe a UNAIDS; Vinay Saldanha, directorul regional UNAIDS pentru Europa de Est și Asia Centrală etc.

La începutul evenimentului, oaspeții au avut posibilitatea să se fotografieze pe fundalul brandwall-urilor amplasate în holul localului, să-și prindă în piept panglica roșie – simbol al atitudinii tolerante față de persoanele care trăiesc cu HIV și să admire 3 expoziții foto:

- ”Expoziția Sufletelor Dezgolite”, care ilucidează poveștile de viață ale persoanelor care au depășit dependența de droguri;
- ”Dacă aş fi HIV pozitiv...”, care ilustrează persoane cunoscute publicului larg adresează întrebări provocătoare societății; și
- ”Artă fără limite” protagoniștii reprezentanți sunt persoane aflate în detenție, voluntari ai organizației ”Viața Nouă”, care au participat în cadrul proiectului ”Incluziunea socială a deținuților prin accesul la învățământ”.

În cadrul gala-evenimentului a fost organizat și un târg al lucrărilor ”handmade” unice în felul său, care au fost confecționate de către deținuții din trei penitenciare din Moldova.

*Realizarea acestor lucrări a fost posibilă grație suportului finanțier al DVV Internațional Moldova.

În cadrul acestui eveniment au participat peste 300 de oaspeți, dintre care 25 de persoane au fost nominalizați și decernați cu premiul ”Panglica roșie 2015”, în astfel de categorii precum: ”Profesor al anului în domeniul infecției HIV”, ”Omul de afaceri al Anului 2015”, ”Jurnalistul Anului” etc.

Cu premiul special ”De la inimă la inimă” au fost premiați 8 lucrători medicali de la instituțiile medicale din întreaga țară, și anume: Angela Națăț, Olesea Țâgovaș, Natalia Grobovschi, Maria Croitoru, Nina Munteanu, Alexandr Dicusar, Anastasia Băluțel. De asemenea, au primit premii de merit opt activiști care au declarat în mod deschis statusul său HIV și au participat în cadrul campaniei informative: ”Statutul meu nu este un secret” și ai spotului social: ”Violența nu are justificare”, și anume: Irina Belevțova, Ruslan Poverga, Evgheny Chernov, Alexandr Biriucov, Vitalie Voiloșnicov, Aliona Zalevschi, Natalia Nalimova și Natalia Palamari.

În cadrul acestui eveniment au fost prezentate rezultatele campaniei de responsabilitate socială: ”Faptele bune au culoare”, care a startat în august 2014.

Între ceremoniile de premiere au evoluat interpreți invitați: Tania Cerga și Brain Band. Tradițional, evenimentul a fost încheiat de interpreta și Ambasadoarea Panglicii Roșii în Moldova, Dara, care a interpretat hit-urile devenite atât de populare, inclusiv piesa ”Жить выбираем”.

- *<http://positivepeople.md/ro/kasaetsia-teh-kogo-ne-kasaetsai/> - În Moldova s-a dat startul campaniei ”Te privește! Privește pe fiecare!”;
- *https://www.facebook.com/media/set/?set=a.859496754168408.1073741920.2455179655662_93&type=3 – album/raport foto al lucrărilor ”handmade” (confeționate de către deținuți - protagonistii expoziției foto) care au fost expuse în cadrul târgului caritabil organizat în cadrul Evenimentului ”Red Ribbon Gala Awards”;
- *<http://positivepeople.md/ro/ina-vutkariov-vistavka/> - Inna Vutkariov despre reintegrarea deținuților vulnerabili prin accesul la învățământ (protagoniștii expoziției foto ”Artă fără limite” / ”... без препрятствий”);
- *<http://positivepeople.md/ro/interviu-dara/> - interviu cu Dara – Ambasadoarea Bunei Voințe UNAIDS în Moldova;
- *<http://positivepeople.md/ro/interviu-vera-brejneva/> - interviu cu Vera Brejneva – Ambasadoarea Bunei Voințe UNAIDS;
- *<http://positivepeople.md/ro/interviu-vinei-saldana/> - interviu cu Vinay Saldanha, directorul regional UNAIDS pentru Europa de Est și Asia Centrală;
- *<http://positivepeople.md/ro/red-ribbon-gala-awards/> - Bilanțurile evenimentului ”Red Ribbon Gala Awards”;
- *https://www.facebook.com/media/set/?set=a.858635677587849.1073741919.2455179655662_93&type=3 – raport/album foto al Evenimentului ”Red Ribbon Gala Awards”;
- *<http://positivepeople.md/ro/fotovistavka-2/> - știre despre expoziția foto: ”Artă fără limite” - protagonistii căreia sunt persoane aflate în detenție, voluntari ai organizației ”Viața Nouă”, care au participat în cadrul proiectului ”Incluziunea socială a deținuților prin accesul la învățământ”.

3.6. Acoperirea mass-media

Pentru a asigura o acoperire mass-media maximă despre activitățile derulate în cadrul campaniei, a fost elaborat un plan media, care a inclus atât participarea colaboratorilor asociației la diferite emisiuni TV și radio, știri despre acțiunile campaniei, cât și activitățile campaniei de pe diferite rețele de socializare și media online. Astfel, au fost urmărite peste 50 de trimiteri în diferite surse media care relatau evenimentele campaniei: ”Te privește! Privește pe fiecare!

*Link-uri la articole din mass-media care reflectă desfășurarea campaniei:

- <http://www.jurnaltv.md/ro/news/2015/11/30/dosar-de-vedeta-cu-vera-brejneva-milioane-de-barba-10175215/#1>
- <https://www.facebook.com/TVRMoldova/videos/1737938159767496/?fref=nf>
- <http://www.tv7.md/ru/segodnya-v-moldove/segodnya-v-moldove-vyipusk-ot-15-00-27-11/>

RAPORT DE PROGRES ANUAL, 2015

- <http://www.trm.md/ro/mesager/mesager-din-26-noiembrie-2015/>
- <http://www.trm.md/ro/social/campania-testarii-hiv-sida-lansata-in-moldova-foto-video/>
- <http://www.jurnaltv.md/ro/news/2015/11/27/campania-quot-te-priveste-priveste-pe-fiecare-quot-10174506/#1>
- http://www.publika.md/moldoveni-vera-brejneva-are-sa-va-spuna-ceva-recomandarea-artistei-legata-de-viata-intima_2459391.html
- <http://acasatv.md/article/o-seara-perfecta/traditionala-seara-de-caritate-impotriva-virusului-hiv-sida-are---1257751.html>
- <http://ddd.md/vera-brejneva-posetila-chishiniov-ctoby-priniat-uchastie-v-sotsproepte/>
- <http://locals.md/2015/v-moldove-startovala-kampaniya-kasaetsya-dazhe-teh-kogo-ne-kasaetsya/>
- <http://ddd.md/proect-casaetsia-daje-teh-kogo-ne-kasaetsia/>
- <http://www.jurnaltv.md/ro/news/2015/11/26/campanie-de-combatere-hiv-sida-10174197/#3>
- <http://www.tv7.md/ru/obschestvo/interpreta-vera-brejneva-participa-la-campania-impotriva-hiv-sida/>
- http://www.realitatea.md/in-republica-moldova-a-fost-dat-startul-campaniei---te-priveste--priveste-pe-fiecare-----video-_30418.html
- <http://protv.md/stiri/sanatate/te-priveste-priveste-pe-fiecare-vera-brejneva-indeamna-moldovenii---1257881.html>
- <http://ea.md/testeaza-te-la-hiv-a-fost-dat-startul-campaniei-te-priveste-priveste-pe-fiecare/>
- http://realitatealive.md/live-lansarea-campania-de-combatere-hiv-sida-te-prive-te-prive-pe-fiecare-la-eveniment-participa-vera-brejneva_30365.html
- <http://www.allfun.md/article/46454>
- <http://ava.md/society/032379-v-moldove-nachalas-kampaniya-kasaetsya-dazhe-teh-kogo-ne-kasaetsya.html>
- http://www.no1.md/ru/news_id/73649
- <http://gagauzmedia.md/index.php?newsid=5420>
- <http://point.md/ru/novosti/obschestvo/vera-brezhneva-prinimaet-uchastie-v-socialnom-meropriyatiu-v-kishineve>
- <http://point.md/ru/novosti/obschestvo/startovala-kampaniya-o-neobhodimosti-svoevremennogo-testirovaniya-na-vich>
- <http://argumenti.md/archives/15325>
- <https://www.privesc.eu/arhiva/64620/Conferinta-de-lansare-a-campaniei-regionale-de-combatere-HIV-SIDA--Te-Priveste--Priveste-pe-fiecare-->
- http://adevarul.ro/moldova/social/vera-brejneva-sustine-campania-testare-hivsida-te-priveste-priveste-fiecare-lansata-chisinau-1_565724087d919ed50e9cc85f/index.html
- <http://www.rasputin.md/women/vera-brejneva-despre-hiv-valorile-umane-si-despre-dardaca>
- <http://bloknot-moldova.md/news/vera-brezhneva-prinimaet-uchastie-v-sotsialnom-mer-666556>
- <https://www.tv7.md/ro/social/1-decembrie-ziua-mondiala-de-combatere-sida/>

Alte linkuri la activități adiționale campaniei:

<http://ddd.md/blagorodnoe-delo-jizni-inny-vutkariov/>

- http://www.publika.md/emisiuni/tara-lui-dogaru_391.html
- <http://protv.md/stiri/actualitate/sunt-hiv-pozitiv-incurajeaza-ma-imbratiseaza-ma-experiment-social---1264431.html>
- <http://www.rasputin.md/film/experiment-social-sunt-hiv-pozitiv-imbratiseaza-ma>
- <https://www.youtube.com/watch?v=vWvYc2gqLA8&feature=youtu.be>
- <http://gagauzmedia.md/index.php?newsid=5485>
- <http://gagauzmedia.md/index.php?newsid=5470>
- <http://locals.md/2015/itogi-fotovyistavki-zaklyuchennyih-bez-pregrad/>
- <http://allfun.md/article/46068>
- <http://allfun.md/article/46559>
- <http://allfun.md/article/46772>
- <http://www.rasputin.md/exclusiv/start-campaniei-te-priveste-priveste-pe-fiecare>

6) Campania de Responsabilitate Socială: ”Faptele bune au culoare”

Campania de Responsabilitate Socială: ”Faptele bune au culoare” a startat în august 2014, inspirată din acțiunea internațională ”Buy red. Save Lives”, a fost inițiată pentru a susține lupta contra HIV/SIDA și a informa oamenii cu privire la această maladie. Principiul campaniei se bazează atât pe responsabilizarea socială a întreprinderilor sectorului privat, cât și nemijlocit pe cea a consumatorilor de produse. La procurarea produselor marcate cu simbolul campaniei, producătorii donează un anumit procent din suma produsului în favoarea luptei cu epidemia HIV/SIDA.

SCOPUL:

1. implicarea producătorilor și prestatorilor în soluționarea problemelor sociale;
  2. informarea și sensibilizarea populației despre epidemia HIV/SIDA;
  3. mobilizarea implicării individuale în soluționarea problemelor sociale;
  4. acumularea mijloacelor financiare pentru atenuarea și prevenirea problemei.
- **Co-organizatori:** (i) AQA Logistic and Consulting și (ii) Rotary Cosmopolitan Chișinău Club
- **Participanți în proiect:** 15 parteneri
- **Parteneri media:** Tipografia ”Balacron” S.R.L., Revista „VIP Magazin”, Locals.md.

În cadrul gala-evenimentului ”Red Ribbon Gala Award”, care a avut loc la data de 26 noiembrie 2015, au fost prezentate și rezultatele anuale ale campaniei date.

Astfel, pe parcursul anului 2015, de ajutor financiar în cadrul Campaniei de Responsabilitate Socială: ”Faptele bune au culoare” au beneficiat 26 de persoane (dintre care doi copii minori).

Campania s-a desfășurat pe teritoriul Republicii Moldova, pe ambele maluri ale Nistrului.

Tipul ajutorului acordat varia de la un caz la altul: amestec lapte praf pentru bebeluși, preparate medicamentoase, corsete medicale, saltele pentru prevenirea escarelor, polită de asigurare obligatorie de asistență medicală (pentru a beneficia de intervenție chirurgicală etc.).

Agentul economic care a donat pe parcursul anului 2015 cea mai mare sumă de bani în fondul Campaniei de Responsabilitate Socială: ”Faptele bune au culoare” a fost premiat în cadrul gala-evenimentului ”Red Ribbon Gala Award” cu premiul ”De la inimă la inimă”.

RAPORT DE PROGRES ANUAL, 2015

Cel mai recent interviu cu partenerii Campaniei de Responsabilitate Socială: ”Faptele bune au culoare” poate fi vizualizat accesând următorul link: <http://positivepeople.md/ro/faptele-bune-au-culoare/>.

Accesând linkurile indicate mai jos pot fi citite istoriile persoanelor care au beneficiat de ajutor material în cadrul campaniei respective: <http://positivepeople.md/ro/liudi-kotorim-mi-pomogli/>

Activitatea 3.1.2.4.: “Activități de responsabilizare pentru clienții Programelor de Reducere a Riscurilor”

Statut: Finalizat.

La data de 15 aprilie 2015 dintre A.O. “Inițiativa Pozitivă” și A.O. “Uniunea pentru prevenirea HIV și Reducerea Riscurilor” a fost semnat Acordul de finanțare Nr. 02/SP-H-NFM/2015 privind implementarea Activității 3.1.2.4 din cadrul componentului: “Fortificarea comunităților KAP și drepturile omului” pentru perioada aprilie – decembrie 2015, cu posibilitatea prelungirii anuală a acestui acord până la 31 decembrie 2017.

În perioada aprilie - decembrie 2015, au fost realizate 37 de întâlniri cu membrii comunității CDI în vederea mobilizării acesteia. Întâlnirile au fost planificate și desfășurate cu grupurile de inițiativă din următoarele localități: Chișinău, Bălți, Orhei, Soroca, Fălești, Tiraspol, Rîbnița și Ungheni. Întrunirile au fost desfășurate sub formă de ședințe (inclusiv ședințe Skype), mini-seminare sau mini-traininguri.

În total au fost implicați în cadrul activităților 308 participanți, dintre care 120 de bărbați și 188 femei.

Nr.	Data	Localitatea	Nr. de participanți (doar beneficiari)		Persoanele responsabile de organizarea și desfășurarea vizitelor în regiuni	Nr. total de part.
			M	F		
1.	10.04.2015	mun. Bălți	2	6	Rabinciuc Vitalii, Hibovski Denis, Krupski A.	11
2.	17.04. 2015	or. Fălești	4	3	Hibovski Denis, Krupski A.	9
3.	12.05. 2015	mun. Bălți	2	6	Rabinciuc Vitalii, Hibovski Denis	10
4.	21.05. 2015	or. Fălești	3	2	Hibovski Denis, Krupski A.	7
5.	16.06. 2015	or. Rîbnița	3	2	Rabinciuc Vitalii, Hibovski Denis	7
6.	16.06. 2015	or. Orhei	5	2	Rabinciuc Vitalii, Hibovski Denis	9

RAPORT DE PROGRES ANUAL, 2015

Nr.	Data	Localitatea	Nr. de participanți (doar beneficiari)		Persoanele responsabile de organizarea și desfășurarea vizitelor în regiuni	Nr. total de part.
			M	F		
7.	18.06.2015	or. Fălești	5	3	Hibovski Denis, Krupski A.	10
8.	19.06.2015	mun. Bălți	2	6	Rabinciuc Vitalii	9
9.	22.06.2015	or. Soroca	2	3	Rabinciuc Vitalii, Hibovski Denis, Krupski A.	8
10.	28.06.2015	mun. Bălți	15	4	Rabinciuc Vitalii, Hibovski Denis, Krupski A.	22
11.	02.07.2015	or. Fălești	3	3	Hibovski Denis, Rabinciuc Vitalii	8
12.	03.07.2015	mun. Bălți	-	6	Hibovski Denis, Rabinciuc Vitalii, Lungu Tatiana, Vetreniuc Arina	10
13.	06.07.2015	mun. Chișinău	-	3	Hibovski Denis, Rabinciuc Vitalii, Lungu Tatiana, Vetreniuc Arina	7
14.	15.07.2015	or. Tiraspol	-	10	Hibovski Denis, Rabinciuc Vitalii	12
15.	17.07.2015	mun. Bălți	-	6	Hibovski Denis, Rabinciuc Vitalii, Oxana Buzovici, Vetreniuc Arina	10
16.	29.07.2015	or. Ungheni	6	3	Hibovski Denis, Vetreniuc Arina	11
17.	04.08.2015	or. Orhei	4	3	Hibovski Denis, Rabinciuc Vitalii, Valentin Țăarna	10
18.	05.08.2015	or. Soroca	3	2	Hibovski Denis, Vetreniuc Arina, Toderean Ion (narcolog)	8
19.	07.08.2015	mun. Bălți	-	6	Rabinciuc Vitalii, Oxana Buzovici, Vetreniuc Arina, Lungu Tatiana	10

RAPORT DE PROGRES ANUAL, 2015

Nr.	Data	Localitatea	Nr. de participanți (doar beneficiari)		Persoanele responsabile de organizarea și desfășurarea vizitelor în regiuni	Nr. total de part.
			M	F		
20.	24.08.2015	mun. Chișinău	4	6	Rabinciuc Vitalii, Oxana Buzovici	12
21.	03.09.2015	or. Fălești	4	3	Rabinciuc Vitalii, Valentin Țărna	9
22.	11.09.2015	mun. Bălți	9	3	Rabinciuc Vitalii, Oxana Buzovici, Valentin Țărna, Serghei Tolstolîcenco	16
23.	14.09.2015	or. Soroca	7	1	Hibovski Denis, Oxana Buzovici, Serghei Tolstolîcenco, Toderean Ion (narcolog)	12
24.	18.09.2015	or. Orhei	1	6	Rabinciuc Vitalii, Oxana Buzovici, Vetreniuc Arina	10
25.	22.09.2015	or. Tiraspol	-	9	Rabinciuc Vitalii, Oxana Buzovici	11
26.	26.10.2015	mun. Chișinău	1	19	Hibovski Denis, Rabinciuc Vitalii	22
27.	28.10.2015	mun. Ungheni	12	3	Hibovski Denis, Oxana Buzovici, Serghei Tolstolîcenco	18
28.	29.10.2015	or. Fălești	3	4	Hibovski Denis, Spînu Tatiana, Valentin Țărna	10
29.	05.11.2015	or. Soroca	8	2	Rabinciuc Vitalii, Valentin Țărna, Oxana Buzovici	13
30.	12.11.2015	or. Fălești	5	2	Hibovski Denis, Spînu Tatiana, Valentin Țărna	10
31.	17.11.2015	or. Tiraspol	-	6	Rabinciuc Vitalii, Valentin Țărna	8
32.	20.11.2015	mun. Bălți	-	13	Rabinciuc Vitalii, Oxana Buzovici, Balan Veronica (asistent social)	16

Nr.	Data	Localitatea	Nr. de participanți (doar beneficiari)		Persoanele responsabile de organizarea și desfășurarea vizitelor în regiuni	Nr. total de part.
			M	F		
33.	25.11.2015	mun. Chișinău	-	9	Rabinciuc Vitalii, Serghei Tolstolîcenco, Spînu Tatiana	12
34.	27.11.2015	mun. Bălți	-	6	Oxana Buzovici, Lungu Tatiana, Balan Veronica (asistent social), Ciobanu Aliona (TDV)	10
35.	11.12.2015	mun. Bălți	-	9	Oxana Buzovici, Lungu Tatiana, Vetreniuc Arina	12
36.	17.12.2015	or. Fălești	2	5	Hibovski Denis, Spînu Tatiana, Valentin Tărna	10
37.	18.12.2015	or. Soroca	5	3	Serghei Tolstolîcenco, Spînu Tatiana, Valentin Tărna	11
Total participanți (doar beneficiari):			120	188		410

Fiecare din aceste întâlniri a fost structurată și desfășurată conform unei agende pregătite de către asistenții regionali. Astfel, întâlnirile erau începute cu activități de prezentare a asistenților și a organizației (în cazul grupurilor noi ca de exemplu în or. Soroca), apoi urmău activități de cunoaștere a membrilor comunității, deoarece la fiecare ședință se alăturau membri noi. După prezentare se anunța de obicei subiectul de discuție pentru întâlnirea dată, erau fixate anumite așteptări pe termen scurt, dar și așteptări pe termen lung, care presupun planificarea întâlnirilor ulterioare sau posibilităților de mobilizare a comunității.

Principalele subiecte discutate în cadrul întâlnirilor au fost:

- Elaborarea unui plan de dezvoltare a comunității și comunicarea cu comunitatea, în contextul programelor de Reducerea Riscurilor;
- Organizarea de întâlniri cu comunitățile din regiuni;
- Descrierea generală a concursului de granturi mici, lansat de EHRN „Printr-un efort de la egal la egal - 3”;
- Dezvoltarea și implicarea femeilor, din grupul de utilizatori de droguri, în activitatea comunității și participarea acestora la grupurile de suport;
- Prezentarea proiectului în ceea ce privește dezvoltarea și mobilizarea comunității;.

- Istoria și teoria Programelor de Reducerea Riscurilor (PRR), precum și formele, metodele și instrumentele programului;
- Rolul comunității CDI în PRR;
- Crearea grupelor de inițiativă;
- Terapia de substituție cu metadonă (TSM), inclusiv pentru femeile însărcinate, avantaje și dezavantaje (Fălești / Bălți / Ungheni);
- Planificarea activităților de colectare a datelor vis-a-vis de extinderea geografică a serviciului de Terapia de substituție cu metadonă (Fălești);
- Instruire în aplicarea chestionarelor privind TSM în rîndul clienților PRR;
- Elaborarea pașilor concreți și a unui plan de dezvoltare a grupului format și comunicarea acestuia cu comunitatea, în contextul programelor de Reducerea Riscurilor (Fălești /Bălți /Chișinău);
- Formarea grupului de inițiativă;
- Rolul comunității în PRR; Conlucrarea dintre membrii comunității și ONG;
- Încălcarea drepturile femeilor CDI;
- Aspecte ce țin de comunicarea cu reprezentanții legii;
- Violența împotriva femeilor. Cercul violenței. Servicii specializate;
- Ziua mondială a drepturilor omului. Referire la serviciile juristului și psihologului;
- Profilaxia HIV/SIDA în contextul Zilei Internaționale de combatere SIDA, 1 decembrie;
- Dezvoltarea și implicarea femeilor, din grupul de utilizatori de droguri, în activitatea comunității și participarea acestora la grupurile de suport.

Fiecare din întâlniri se încheia cu o totalizare a activității realizate și stabilirea obiectivelor pentru următoarea întâlnire.

Pe parcursul anului 2015 în cadrul acestei activități au fost formate 4 grupe noi de inițiativă:

- mun. Bălți – grup de femei;
- mun. Chișinău – grup de femei;
- or. Tiraspol – grup de femei;
- or. Fălești - grup mixt;

În or. Soroca grupul este în proces de formare, s-au identificat persoanele mai active și s-au stabilit pașii de dezvoltare a grupei în această regiune.

În prima perioadă a implementării proiectului, participanții în cadrul GI au fost informați despre istoria Programelor de Reducerea din Republica Moldova în contextul istoriei generale a Reducerii Riscurilor din lume. Ei au discutat despre posibilitatea participării comunității în procesele de interacțiune și advocacy, atât în cadrul comunității, cât și în cadrul programelor de RR implementate în orașele lor.

Pentru a crește numărul membrilor și capacitatea de dezvoltare comunitară eficientă s-a decis să se dezvolte în continuare planul de activitate adaptat la fiecare regiune, lucru în teritoriu conform planului tematic elaborat și oferirea suportului tehnic de către Centrul de Resurse în Reducerea Riscurilor, astfel încât membrii comunității să se angajeze în procesul de învățare, de advocacy, de participare la luarea deciziilor și de evaluare a PRR.

Modulul 3.2.: “Eliminarea barierilor legale de acces la servicii a PTH și populațiilor-cheie afectate”

Intervenția 3.2.1: “Servicii de asistență juridică și alfabetizare juridică”

În vederea implementării acestui modul, cu scopul asigurării asistenței juridice și activității de contestație strategică în cadrul componentului, la data de 16 ianuarie 2015, A.O. “Inițiativa Pozitivă”, a sub-contractat A.O. “Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova” (IDOM) în baza unui Acord de finanțare nr. 01/SP-H-NFM/2015.

Astfel, în perioada ianuarie - decembrie 2015 au fost înregistrate următoarele rezultate:

1. În total, avocații A.O. ”IDOM” au oferit **567 de consultații juridice** (dintre care 145 de consultații juridice au fost oferite în regiunea Transnistriei).

Pe parcursul anului 2015 au fost consultate în mod repetat unele persoane, de aceea anual se prezintă spre validare numărul de **404 de persoane unice consultate**, dintre care **120 de persoane au fost consultate în regiunea Transnistria**.

Datele dezagregate a persoanelor raportate spre validare sunt următoarele:

Persoane cu status HIV	239
UDI	105
Persoane cu status HIV care ar fi și UDI	25
Persoane în Tratament de Substituție (TS)	22
Persoane UDI, totodată aflați în TS	4
Persoane cu status HIV care ar fi în TS	2
Persoane cu status HIV care ar fi și UDI în TS	2
Lucrători ai sexului comercial	4
Bărbați care întrețin relații sexuale cu bărbați	1
Total:	404

Din numărul total de **404 de persoane raportate ca indicator de validare pentru anul 2015, 226 sunt bărbați și 178 sunt femei**.

Totodată, s-au înregistrat consultații juridice acordate organizațiilor obștești specializate în acordarea asistenței integrate persoanelor cu risc sporit de infectare cu HIV/SIDA, consultații oferite asistenților sociali din cadrul acestor organizații și.a. persoane, după cum urmează:

- Lucrători sociali ai Centrelor Sociale Regionale – 17
- Organizații obștești, specializate în acordarea asistenței integrate PTH și altor persoane cu risc de infectare cu HIV/SIDA - 9
- Lucrător medical care a solicitat consultație pe o problemă raportată la PTH – 1

- Persoană din instituție penitenciară, care nu are nici un statut relevant beneficiarilor proiectului - 1
- Consumatori de alcool - 3
- Persoană cu dizabilitate psihică care a fost supus testării la HIV - 1

Avocații au realizat deplasări în teritoriu pentru a oferi consultații juridice programate în cadrul Centrelor Sociale Regionale, și anume în *Centrul Social Regional “Viață cu Speranță”*, *Centrul de Asistență Integrată a persoanelor cu risc sporit de infectare din Bălți*, *Centrul Social Regional “Renașterea” din Chișinău*, *Centrul Social “Pas cu Pas” din Cahul, la Asociația Obștească “Viață Nouă” din Chișinău*, *Centrul Social Regional ”Împreună pentru Viață” din Comrat (Anexa 5)*. În regiunea Transnistria, consultațiile juridice au fost oferite în cadrul ONG-ului *“Triniti”* din Râbnița, Centrului Informațional *“Здоровое Будущее”*, Centrului Social pentru persoane care trăiesc cu HIV din Tiraspol, ONG-ului *„Programe medicale și sociale”* din Tighina (Bender).

Unii beneficiari au fost consultați de avocați la sediul IDOM la recomandarea asistenților sociali din cadrul organizațiilor obștești cu care se conlucrează în cadrul acestui proiect (sub-componentă), sau a asistenților sociali din organizațiile unde inițial persoanele primesc ajutor social sau psihologic. Unii beneficiari au primit consultații juridice, apelând prin intermediul telefonului pentru primirea consultației juridice.

Beneficiarii care au solicitat primirea unei consultații juridice au fost consultați din punct de vedere juridic, în formă verbală și/sau scrisă. Astfel, în unele cazuri, au fost întocmite **cereri de chemare în judecată, cereri și plângeri**, pe care persoanele urmau să le prezinte în instanța de judecată sau altor instituții de stat competente.

Au fost acordate consultații juridice în domeniul dreptului civil, în domeniul administrativ, dreptului locativ, dreptului familiei, muncii, drepturilor pacientului etc.

2. În perioada de raportare au fost selectate spre litigare **20 cazuri**. Totodată, avocații programului au continuat să participe în ședințe de judecată sau la acțiunile procesuale penale în fața organului de urmărire penală pe cazurile care se află în gestionarea Programului din anii precedenți. Din numărul total de cazuri litigate, **3 cazuri** sunt din regiunea Transnistria.

Cazurile selectate spre litigare în perioada de raportare se referă la următoarele probleme:

1) Impedimente legale pe motiv de status HIV în obținerea dreptului de sedere de către persoane străine în Transnistria

Cazul Г.А.0108: Beneficiara este cetățeană străină cu statut HIV-pozitiv, locuiește în Transnistria mai mult de 8 ani. În Transnistria a întemeiat o familie, are doi copii minori comuni (unul de 4 și altul de 3 ani) cu soțul său. Totodată, are loc de muncă și domiciliu. La momentul adresării sale la Serviciul de Migrație pentru prelungirea permisului de sedere, i-a

fost solicitat prezentarea certificatului la testul HIV. Cerința dată are ca temei juridic un Decret din regiunea Transnistria care indică lista de documente necesare pentru obținerea unui permis de sedere de cetățeni străini în Transnistria. La momentul primirii certificatului, Г.А. aflat că este HIV-pozitivă. Astfel, aceasta nu a putut furniza un certificat de absență a infecției cu HIV. Conform legii (decret) beneficiara ar trebui să primească refuz în prelungirea permisului de sedere, în consecință aflarea sa în Transnistria este ilegală. Decretul prevede că cetățenilor străini li se va refuza obținerea drepturilor de sedere pe termen lung în Transnistria în cazul existenței infecției cu HIV, totodată aceștia sunt supuși deportării. Faptul întemeierii familiei, alte considerente umanitare, în situația persoanelor care trăiesc cu HIV nu sunt luate în considerație la acordarea dreptului de sedere în Transnistria.

Încălcările identificate:

Încălcarea dreptului de familie și discriminarea cetățenilor străini cu status HIV la momentul solicitării prelungirii termenului de sedere/obținerii permisului de sedere. Legislația aplicată în Transnistria este una discriminatorie, pe motiv că prevede refuz în acordarea permisului de sedere pe termen lung persoanelor străine ce sunt HIV pozitive. Totodată, aceste persoane ar putea fi supuse unei deportări.

Beneficiara Г.А. are domiciliu stabil, familie și copii în Transnistria. O eventuală deportare a ei ar aduce grave încălcări dreptului său la viața de familie.

Refuzul autorităților din Transnistria de a permite sederea legală a Г.А. este o ingerință în viața ei privată, care este una neproporțională, deoarece nu asigură echilibrul între interesele ei de a continua relațiile de familie. O decizie de deportare a Г.А. care are copii și alte persoane cu care întreține legături familiale, ar constitui drept o încălcare a vieții de familie, în sensul Articolului 8 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului. Testul obligatoriu la marcherii HIV, aplicat imigranților, în cadrul măsurilor de legalizare, nu este o măsură eficientă de protecție a sănătății publice și nu îmbunătățește situația privind răspândirea maladiei.

Strategia pe caz:

În interesul Г.А. a fost întocmită o cerere scrisă, adresată șefului Serviciului de Migrație din Transnistria cu solicitarea unei întâlniri în vederea convingerii acordării prelungirii termenului de sedere în acest caz concret. După examinarea documentelor în cadrul întâlnirii, șeful Serviciului de Migrație a decis prelungirea termenului de sedere a Г.А. în Transnistria.

Luând în considerație cazurile similare care au făcut obiectul examinărilor judecătoarești în Republica Moldova, practica din Federația Rusă, deciziile relevante ale Curții Constituționale a Federației Ruse, cazul *Kiyutin c. Federația Rusă, cererea 2700/10, decizia 15.09.2011*, examinat de Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, a fost elaborat un proiect de modificare a Decretului aplicat în Transnistria în vederea modificării legislației, în scopul excluderii posibilității de refuz în acordarea permisului de sedere în Transnistria pe motiv de status HIV pozitiv. Proiectul de decret a fost discutat, într-o ședință de lucru, cu ministru adjunct al aşa-zisului Minister al Sănătății din Transnistria, ulterior prezentat în scris Ministerului în vederea inițierii procedurii de modificare.

Proiectul decretului este în prezent în examinarea Ministerului Sănătății din Transnistria.

*Cazul persoanei a fost soluționat pozitiv, persoana a primit permisul de ședere.
Problema de sistem ce se referă la drepturile persoanelor HIV care ar vrea să obțină permisul de ședere este în proces de soluționare, pentru că se dorește schimbarea cadrului legal relevant situației ce reglementează dreptul de ședere.*

2) Imposibilitatea accesării tratamentului ARV

Cazul C.A. 1236: C.A. este o persoană care trăiește cu HIV care s-a născut în or. Tiraspol, iar din luna iunie 2015 locuiește permanent în mun. Chișinău. Persoana nu are act de identitate național valabil (buletin de identitate), respectiv din lipsa IDNP (codul personal de identitate) nu poate beneficia de tratamentul ARV în Republica Moldova.

În luna ianuarie 2014, după ispășirea privațiunii de libertate, C.A. a fost eliberat din instituția penitenciară a autoproclamatei Republiki Moldovenești Nistrene și s-a adresat Secției Evidență și Documentare a Populației (SEDP) Bender din localitatea Varnița pentru a obține buletinul de identitate. C.A. a primit refuz în perfectarea actelor de identitate, pe motiv că nu este posibilă stabilirea identității acestuia. Reprezentanții SEDP i-au comunicat lui C.A. că ar putea fi identificat extrajudiciar de cel puțin o rudă de gradul I-III ce deține acte de identitate, eliberate conform legislației Republicii Moldova.

C.A. nu este căsătorit, tatăl și fratele lui au decedat, sora s-a stabilit cu traiul peste hotarele Republicii Moldova, iar mama acestuia nu dispune de acte de identitate naționale, iar alte rude de gradul I-III care ar putea confirma identitatea lui nu sunt.

Încălcările identificate:

1. Impedimente în accesarea tratamentului ARV din lipsa actelor de identitate naționale ale Republicii Moldova.
2. Posibilitatea constatării faptului identității sale în cadrul unor proceduri judecătorești.

Strategia pe caz:

La data de 12.11.2015 avocatul a întocmit o cerere de chemare în judecată privind constatarea identității lui C.A., prezentând instanței de fond mai multe probe, și anume, copii de pe documente justificative care ar confirma identitatea sa. Documentele anexate atestă unele informații despre CA, și acestea ar putea contribui la stabilirea identității acestuia în cadrul unei proceduri judecătorești speciale. La data de 18.11.2015 Judecătoria Râșcani a emis o încheiere prin care s-a dispus restituirea cererii depuse, pe motiv că nu s-a respectat procedura extrajudiciară de soluționare a cererii. Împotriva încheierii judecătorești din 18.11.2015 avocatul Programului de Litigare a întocmit și depus o cerere de recurs la Curtea de Apel. Totodată, avocatul a întocmit și o cerere Secției Evidență și Documentare a Populației (SEDP) Bender, s. Varnița cu solicitarea de a fi perfectat Buletinul de Identitate pe numele lui C.A.

Cazul este în derulare.

3, 4) Refuz în plasament temporar rezidențial a persoanelor cu status HIV

Cazul S.S. 0978: Beneficiarul este vagabond. Starea lui de sănătate este deteriorată din cauza stării sale de sănătate (maladia HIV), dar și vulnerabilitatea sa socială. S.S. a solicitat ajutor ONG "Viața Nouă" în vederea plasării acestuia într-un cămin social pentru persoane fără adăpost. În primele sale zile de trai în Căminul de noapte pentru persoanele fără adăpost "Sfântul Ștefan", beneficiarul a fost rugat să prezinte un certificat medical cu rezultatul testului HIV. Căminul este o instituție de binefacere, aflată în gestiunea Misiunii Religioase de caritate "Caritas Moldova".

În una din zile, S.S. aflat cu stupore că toți angajații căminului cunosc că el are status HIV și că ar fi comunicat și altor rezidenți acest fapt. Beneficiarul a fost supus umilinței, deoarece pastorul acestei instituții a pus la votare publică decizia de aflare ulterioară a lui S.S. în acest cămin. Toți au votat ca S.S. să părăsească căminul. Dimineața, S.S. a fost nevoit să plece în stradă.

Avocatul a discutat cu reprezentantul organizației „Caritas Moldova” despre ilegalitățile comise de angajații căminului față de S.S., a prezentat o hotărâre judecătorească pe un caz similar în ceea ce privește constatarea discriminării în situația în care o persoană cu status HIV a fost refuzată în plasament într-o instituție rezidențială de stat.

Mai mult decât atât, avocatul s-a întâlnit cu asistenții sociali ai ONG "Viața Nouă" și Centrului Social regional „Renaștere” din Chișinău și au discutat situația beneficiarului, cadrul legal în ceea ce privește obligarea trecerii testării HIV, procedura plasării într-o instituție rezidențială persoanelor fără adăpost.

În interesul beneficiarului, avocatul a elaborat o plângere la Consiliul National pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării în Republica Moldova. Din cauza că S.S. nu era de găsit, Anterior, ONG „Viața Nouă” a primit asigurări de la „Caritas Moldova” că alte refuzuri în plasament a persoanelor cu status HIV nu vor exista.

În luna decembrie 2015 avocații IDOM au fost sesizați despre un alt caz cu cel al beneficiarului S.S. După discuțiile cu ONG „Viața Nouă” s-a decis ca în ambele cazuri să fie sesizat Consiliul Național pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării.

Plângerea pe cazul S.S.0978 a fost depusă la Consiliul decât abia la final de an împreună cu plângerea pe cazul P.E. 1138.

Cazul P.E. 1138: Beneficiarul este HIV pozitiv, persoană fără adăpost, de mai mulți nu are un domiciliu, starea lui materială și de sănătate este foarte grea, este fost utilizator de droguri injectabile. Din cauza situației sale dificile a solicitat ajutor Asociației Obștești "Viața Nouă". Această organizație, cu implicarea asistenților sociali au reușit să îl cazeze pe beneficiar în Căminul de noapte pentru persoanele fără adăpost "Sfântul Ștefan" care este parte componentă a Filialei Caritas Stăuceni a Misiunii Religioase "Caritas Moldova". Cu toate acestea, în următoarea zi a căzării sale, P.E. a avut o discuție cu Pastorul din Căminul de noapte, care l-a întrebat pe beneficiarul dacă are status HIV. La auzirea răspunsului afirmativ, pastorul i-a comunicat că persoanele cu status HIV, conform regulamentului intern, nu au dreptul să se afle în Căminul de Noapte. P.E. a fost nevoit să părăsească căminul.

Încălcările identificate:

1. Cazul dat este similar unui alt caz preluat spre litigare în trimestrul I/2015 – S.S. 0978.
2. Discriminarea, pe motiv de sănătate (statut HIV pozitiv), de către organizația Misiunea Religioasă ”Caritas Moldova” a persoanelor fără adăpost, care sunt HIV pozitive, în plasament temporar în Căminul de noapte pentru persoanele fără adăpost ”Sfântul Ştefan”.

Strategia pe caz:

În interesele beneficiarului a fost întocmită și depusă o plângere către Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării din Republica Moldova. Consiliul a fost solicitat să examineze invocările cu privire la discriminare a persoanelor cu status HIV care sunt în căutarea unui plasament temporar, oferit de Căminul de noapte pentru persoanele fără adăpost ”Sfântul Ştefan”.

Avocatul care gestionează cazul P.E. 1138 a solicitat conexarea acestui caz cu un alt caz de litigare din anul 2015/I - S.S. 0978, deoarece faptele în ambele cauze sunt practic identice, pretențiile de discriminare, în ambele cazuri, au același temeiuri de apariție. Totodată, ambele cazuri sunt înaintate împotriva unei și aceeași organizații, care este Misiunea Religioasă ”Caritas Moldova”.

Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării a dispus conexarea cazurilor și examinarea lor într-o procedură.

Pe dat de 01 ianuarie 2016, președintele Misiunii Religioase ”Caritas Moldova” a solicitat întâlnire cu avocatul ce gestionează cazurile P.E. 1138 și S.S. 0978 și Avocatul Coordonator în vederea soluționării pe cale amiabilă a cazurilor. A fost o întâlnire prealabilă care s-a finalizat cu discuții de formulare în scris de către ”Caritas Moldova” a propunerii și înaintării acesteia oficial Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării.

Şedința de judecată a Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării pe cazurile menționate este numită pentru 09 ianuarie 2016.

Cazul P.E. 1138 și S.S. 0978 sunt în derulare.

5, 6) Impedimente medicale (obligativitatea testării la marcherii HIV) în procedura de adopție a copilului/instituirea tutelei

Cazul T.G. 0992: Beneficiarul a solicitat avocaților să examineze legalitatea unei forme tipizate de certificat pe care l-a obținut de la Direcția de Asistență Socială și Protecție a Familiei din cadrul Primăriei municipiului Bălți în vederea inițierii unei proceduri de instituire a tutelei asupra unui copil care a rămas fără îngrijire părintească.

Beneficiarul T.G. este HIV pozitiv și a observat că trebuie să prezinte și informația privind testul la marcherii HIV atunci când inițiază procedura de stabilire a tutelei.

În forma tipizată este indicat ca statutul HIV ar fi o contraindicație pentru adoptarea și / sau instituirea tutelei.

Avocatul a inițiat lucrul asupra acestui caz, solicitând Direcției de Asistență Socială și Protecție a Familiei din cadrul Primăriei municipiului Bălți explicații privind includerea în certificat a necesității testului la marcherii HIV în cazul inițierii adopției/tutelei. Avocatul a formulat și a depus cereri la Direcția Municipală pentru Protecția Drepturilor Copilului a Primăriei municipiului Chișinău, Ministerului Sănătății privind argumentarea juridică a incluzării testării obligatorii la marcherii HIV în cazul inițierii procedurii de adopție/tutelă. Totodată a fost solicitat Ministerului Sănătății informații privind îndeplinirea recomandărilor Comitetului pentru Drepturile Omului al Națiunilor Unite în ceea ce privește eliminarea interdicțiilor legale de adopție în cazul persoanelor cu status HIV.

Încălcările identificate:

1. În certificatul medical privind inițierea adopției/tutelei este indicat că HIV ar fi o contradicție pentru adoptator/tutore.

Prezenta cauză este importantă pentru faptul că oferă o claritate că în Moldova, status HIV continue să fie un impediment în procedurile de adopție și de instituire a tutelei și că aceste practici urmează a fi eliminate la acte normative.

Cazul T.G. 0992 este similar cazului L.V. 1341.

Cazul L.V. 1341: Beneficiara L.V. este căsătorită și locuiește împreună cu soțul său într-un sat din sudul Moldovei. Ambii soți sunt HIV pozitivi și nu au copii.

Beneficiara susține că în viitor ar dori să adopte un copil împreună cu soțul său și a solicitat informații cu privire la procedura adopției, impedimentele legale (dacă există) în procedura de adopție a unui copil de către un cuplu care trăiește cu virusul HIV.

Încălcările identificate:

Cazul este similar cu cazul T.G. 0992, preluat anterior care este în procedură de litigare.

În anul 2013, Ministerul Sănătății, în colaborare cu Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei au introdus anumite amendamente în ceea ce privește criteriile medicale și procedura de adopție a copiilor, în special în Codul Familiei și Legea privind regimul juridic al adopției nr. 99 din 28.05.1999. Aceste amendamente au fost aprobată de Parlament. Cu toate acestea, legislația națională reflectă o situație de contradicție și incertitudine pentru persoanele cu status HIV de a adopta copii, pentru că există anumite formulare, în care testul la HIV este obligatoriu pentru persoanele care intenționează să adopte copil. Or, acest rezultat pozitiv la HIV ar constitui un impediment pentru adoptarea unui copil.

Strategia pe cazuri:

Conform răspunsului din 27.04.2015, pe cazul T.G. 0992, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei a indicat că elaborarea certificatului medical privind starea de sănătate a adoptatorului se află în examinare într-un grup comun cu Ministerul Sănătății. Din cauza

schimbării guvernelor, acest proces a fost temporar stopat, dar urmează a fi reinitiat și continuat.

Ambele cazuri T.G. 0992 și L.V. 1341 sunt preluate spre litigare în conexare având problema discriminării persoanelor care trăiesc cu HIV în procedurile de adopție a copiilor.

Cazurile T.G. 0992 și L.V. 1341 sunt în derulare.

7) Urmărire penală neeficientă pe faptul aplicării torturii față de deținut

Cazul P.E. 1138: P.E este persoană HIV pozitivă, deținută în arest, fiind învinuită de comiterea unui omor. P.E. afirmă că, la data de 22.08.2014 a depus o plângere la Procuratura Generală, invocând aplicarea în privința sa la data de 07.08.2014 a torturii și tratamentelor inumane de către colaboratorii Izolatorul de Detenție Preventivă din cadrul Direcției de Poliție mun. Chișinău în timpul escortării de la sediul Procuraturii Centru către locul de detenție preventivă.

La data de 29.08.2014 prin Ordonanța procurorului s-a dispus neînceperea urmăririi penale pe faptele invocate de P.E., care la 02.09.2014 a fost anulată de procurorul ierarhic superior, în vederea efectuării unui control suplimentar. Ulterior, procurorul a mai dispus alte neînceperi ale urmăririi penale (15.09.2014, 19.12.2014, 06.02.2015), anulate în urma unor verificări de către procurorul ierarhic superior (22.11.2014, 12.01.2015, 25.02.2015)

La data de 06.11.2015, procuratura a emis Ordonanța de clasare a cauzei penale, indicând că în urma unei expertize medico-legale, leziunile depistate pe corpul lui P.E. nu au fost produse în data de 07.08.2014, după cum afirmase P.E. în plângerea sa.

Încălcările identificate:

Conform jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului, dacă o persoană se află în custodia statului și reclamă aplicarea în privința sa a torturii sau a relelor tratamente, leziunile în cazul în care au fost constatate, creează o prezumție puternică să se credă că acea persoană a fost supusă maltratării.

Sarcina probaționii aparține autorităților statutului care trebuie să prezinte explicații satisfăcătoare și convingătoare când și în ce condiții au apărut leziunile.

Programul de Litigare a preluat cazul, pornind de la aceea că:

1. P.E. a invocat faptul aplicării față de el a torturii în perioada aflării în arest și escortării acestuia pentru interogare judiciară.
2. Urmărirea penală pe faptul aplicării torturii a fost una superficială.
3. A avut loc încălcarea gravă a drepturilor lui P.E. de a nu fi supus torturii și acesta necesită o asistență juridică specială.

Strategia pe caz:

Ordonanța penală din 06.11.2015 a fost contestată de către avocat procurorului ierarhic superior care la data de 04.12.2015 a fost respinsă, dar aceasta urmează a fi contestată

judecătorului de instrucție. Totodată, la data de 27.11.2015 a fost expediată o solicitare Procuraturii Generale pentru expedierea unei copii a ordonanței procurorului din 06.02.2015 pentru a lua cunoștință. După ce a fost analizată ordonanța, avocatul a formulat la data de 17.12.2015 o plângere procurorului din 06.02.2015 care a fost respinsă la 23.12.2015, dar care va fi contestată la judecătorul de instrucție.

Investigația penală efectuată nu este completă, pe motiv că nu au fost constatare și elucidate unele fapte care au importanță pentru calificarea urmăririi penale - calificatul de eficientă.

Cazul este în derulare.

8) Divulgarea statusului HIV al persoanei de către jurnalist, prin intermediul materialului video difuzat, fără și fi existat consimțământul persoanei interviewate

Cazul M.I. 0974: Beneficiarul este HIV pozitiv și câțiva ani în urmă a ispășit o sentință penală într-o instituție penitenciară din țară. În 2011, un jurnalist i-a solicitat lui M.I. un interviu audio-video unde a discutat despre probleme cu care se confruntă deținuții în penitenciar. În aprilie 2014, beneficiarul M.I. a fost eliberat din instituția penitenciară. După eliberarea sa din închisoare, el a aflat că pe site-ul www.youtube.com este plasat un material video cu el din 2011, unde a povestește despre viața sa, starea sa de sănătate și situația sa ca deținut cu status HIV în închisoare

Beneficiar M.I. a declarat că înainte de a da interviu, el a fost de acord doar cu faptul că acest material video nu va fi disponibil în țară, ci doar în străinătate. Totodată, acest material nu ar fi trebuit să fie disponibil în rețea internet. În 2011, nu s-au făcut careva declarații de confidențialitate între jurnalist și deținut.

Beneficiarul a afirmat că interviul difuzat a fost vizualizat de un grup de oameni, unii dintre ei l-au recunoscut, și careva probleme de familie au apărut ca urmare a acestui material video.

Încălcările identificate:

1. Încălcarea dreptului la protecția datelor cu caracter personal, inclusiv cele privind starea de sănătate.

Orice date cu caracter personal privind starea de sănătate nu pot divulgați fără consimțământul expres al persoanei, aşa cum se menționează în Legea cu privire la protecția datelor cu caracter personal nr. 133 din 08.07.2011.

Strategia pe caz:

Pentru soluționarea cazului, Programul a decis să contacteze jurnalistul și să inițieze procedura de soluționare a cazului pe cale extrajudiciară. Un avocat desemnat a contactat jurnalistul, cerând radierea oricărui material video postate pe Internet cu relatările beneficiarului; acordarea unei compensări financiare pentru prejudiciul moral cauzat beneficiarului în quantum, la care se vor înțelege M.I. și jurnalistul.

Materialul video a fost eliminat de pe site-urile unde acesta fusese postat anterior de jurnalist; a fost semnat un acord de soluționare amiabilă. Jurnalistul a oferit o compensație materială beneficiarului.

Importanța litigiului constă în soluționarea pe cale extrajudiciară a cazului în care un jurnalist a divulgat datele medicale a unui deținut care fusese interviewat și materialul video fusese făcut public, fără să fi fost un acord expres al persoanei interviewate.

Cazul a fost soluționat cu succes.

9, 10) Primirea serviciilor medicale spitalicești în lipsa poliței de asigurare medical obligatorie

Cazurile Z.D.1027 și S.N.1030: Beneficiarii domiciliază în partea de nord a republicii, sunt persoane care au status HIV și au fost admisi în tratament spitalicesc în Spitalul raional Bălți. Ei nu dețin poliță de asigurare medicală obligatorie și sunt în imposibilitatea de a plăti orice taxe pentru serviciile de sănătate.

În 2014, S.N. a suferit un atac de cord, în timp ce era acasă. El a fost transportat cu serviciul de urgență și internat în spital pe o perioadă de 12 zile. La momentul internării sale, precum și pe perioada internării propriu-zis în spital, acesta nu deține poliță de asigurare medicală obligatorie. În 2015 beneficiarul a primit o notificare de la Spitalul Raional, unde i-a fost solicitat să achite suma de 5803 lei pentru serviciile medicale care i-au fost prestate în timpul tratamentului în spital.

Z.D. a fost internat în spital în temeiul unei îndreptării medicale a medicului infecționist ca urmare a reclamării unei intoxicații. El a rămas internat pentru tratament în spital timp de o zi. Pacientului i-a fost solicitat să achite pentru serviciile spitalicești suma de 282 lei.

Beneficiarii susțin că nu au surse financiare să achite serviciile medicale, la momentul internării lor în spital cazurile lor erau urgente, astfel ar fi fost corect să fie tratați medical gratuit, în conformitate cu legislația națională referitoare la asigurare medicală.

Contextul specific al plângerilor, situația financiară și de sănătate a beneficiarilor, înțelegea faptului că lipsa poliței de asigurare medicală este o problemă a unui număr mare al beneficiarilor proiectului, avocații au decis să analizeze cadrul legal prin prisma cadrului legal național. Nu este prima dată când beneficiarii abordează problema poliției de asigurare medicală.

Au fost studiate actele normative relevante problemei, și anume:

- Legea ocrotirii sănătății nr.411 din 28.03.1995;
- Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală nr.1585 din 27.02.1998;
- Hotărârea Guvernului nr.1387 din 10.12.2007 cu privire la aprobarea Programului Unic al asigurării obligatorii de asistență medicală;
- Ordinul Ministerului Sănătății (MS) nr.1605/414 din 31.12.2013 privind aprobarea Normelor metodologice de aplicare în anul 2014 a Programului Unic al asigurării obligatorii de asistență medicală.

În urma efectuării analizei, s-a ajuns la concluzia că în Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală (art.4, p.4 lit.a-o) sunt indicate categoriile de subiecți aflați la întreținerea statului (copii, elevi, studenți, femei gravide, pensionari, șomeri, persoane încadrate în diferite grade de dizabilitate, și alte categorii expres indicate), iar în Ordinul MS nr.1605/414 din 31.12.2013 (p.5) este specificată lista maladiilor social condiționate cu impact major asupra sănătății publice (tuberculoza, psihoze,narcomanie, HIV etc.) pentru tratarea cărora pacienții nu trebuie să achite sume de bani.

Astfel, este important ca beneficiarii să se regăsească în unele din categoriile menționate în Lege pentru ca să beneficieze de servicii medicale gratuite. În cazul în care beneficiarii nu achită suma de bani pentru serviciile medicale prestate, instituția medicală are dreptul să se adreseze în instanță de judecată pentru obținerea unui titlu executoriu și încasarea forțată a datoriilor.

Astfel, în cazul în care beneficiarii nu fac parte din categoriile prevăzute la art.4 (4) din Legea cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală sau se tratează de altă maladie (chiar și în caz de urgențe medicale) care nu face parte din lista maladiilor social condiționate cu impact major asupra sănătății publice, ei urmează, în temeiul legii, să achite serviciile medicale prestate.

Pentru persoanele care trăiesc cu HIV se tratează gratuit la Spitalul de Dermatologie și Maladii Comunicabile din mun. Chișinău. În celealte instituții medicale de pe teritoriul țării, pacienții fără poliță medicală vor fi obligați să achite serviciile acordate.

Beneficiarii S.N. 1030 și Z.D.1027 nu intrunesc condițiile legale pentru a beneficia de poliță medicală gratuită, prin urmare, ei ar trebui să achite serviciile medicale care le-au fost prestate.

Luând în considerație concluziile la care s-a ajuns, Program de Litigare a anunțat organizațiile partenere asupra:

- Necesității informării beneficiarilor cu privire la importanța procurării poliței de asigurare medicală în scopul beneficiului de toată gama serviciilor medicale garantate de stat;
- Costul poliței de asigurare medicală procurată până la data de 31 martie oferă o scutire de 50%, ceea ce constituie 2028 lei;
- Ar fi important ca asistenții sociali să se implice și să asigure suport informativ al beneficiarilor, fie în obținerea statutului de șomer, înregistrarea la organul forței de muncă, încadrarea în gradul de dizabilitate etc., deoarece simpla afirmație precum că beneficiarii nu lucrează, nu au bani, sunt săraci, nu scutește de plata serviciilor medicale.
- Organizațiile partenere, în colaborare comună să continue să abordeze problema beneficiarilor, să întreprindă acțiuni de advocacy într-o obținerea a 5 paturi-locuri în cadrul spitalelor raionale (Nord, Sud) similare asistentei acordate de Spitalul de Dermatologie și Maladii Comunicabile din mun. Chișinău. Această problema a fost în ultimii ani permanentă abordată în cadrul Conferințelor HIV/SIDA.

IDOM a efectuat demersuri în 2013, a susținut organizațiile partenere în acțiuni de advocacy pe problema data în anul 2014, dar Compania Națională de Asigurări în Medicină și Ministerul Sănătății au refuzat să opereze schimbări în legislație.

Rămâne actuală opțiunea descentralizării serviciilor medicale oferite persoanelor care trăiesc cu HIV în regiuni, deoarece în prezent bolile oportuniste asociate cu virusul HIV pot fi tratate gratuit doar în mun. Chișinău în cadrul Spitalul de Dermatologie și Maladii Comunicabile.

Acțiuni de advocacy ar putea fi întreprinse ulterior în comun cu organizațiile partenere. Cu părere de rău, pe anul 2016 Legea fondurilor de asigurare medicală pe anul 2016 a fost adoptată, de aceea acțiuni de advocacy ar putea fi planificate la momentul elaborării noii legi a fondurilor de asigurare medicală pe anul 2017.

11, 12) Asigurarea confidențialității datelor personale și medicale ale persoanelor diagnosticate cu virusului HIV:

5.1. Preîntâmpinarea divulgării statusului HIV de către medicul infecționist medicului de familie.

5.2. Contestarea Ordinului Ministerului Sănătății (MS) nr. 198 din 16.03.2015 „Privind modificarea și completarea Ordinului nr. 1227 din 04.09.2012 „Cu privire la aprobarea Regulamentului de transmitere a informației medicale cu caracter personal despre pacienții infectați cu HIV”.

Cazul I.V.1087: Beneficiarul este o persoană cu status HIV pozitiv, cetățean al Republicii Moldova.

I.V. a aflat despre statusul său HIV când se afla la muncă în or. Moscova, Federația Rusă. Revenind în țară el a mers la un cabinet de consiliere și testare voluntară pentru a confirma statusul său. După primirea rezultatelor testării, personalul Cabinetului de testare și consiliere l-a informat pe beneficiar că în conformitate cu Ordinul Ministerului Sănătății nr. 198 „Cu privire la aprobarea Regulamentului de transmitere a informației medicale cu caracter personal despre pacienții infectați cu HIV”, aprobat la data de 16.03.2015, informația despre statusul său HIV urmează să fie transmisă medicului infecționist, iar apoi și medicului din punctul medical din sat.

Beneficiarul a solicitat asistența avocaților IDOM pentru neadmiterea transmiterii datelor despre statusului său HIV medicului din punctul medical din sat, deoarece dacă informația despre statusul lui HIV va fi dezvăluită lucrătorilor medicali din sat, tot satul va afla despre problema lui. El consideră că oamenii din sat îl vor evita și ignoră și în astfel de situație el va fi nevoie să plece din sat.

Încălcările identificate:

1. Ordinul Ministerului Sănătății nr. 198 din 16.03.2015 „Privind modificarea și completarea Ordinului nr. 1227 din 04.09.2012 „Cu privire la aprobarea Regulamentului de transmitere a informației medicale cu caracter personal despre

pacienții infectați cu HIV” este în contradicție cu normele juridice prevăzute de art. 14 al Legii cu privire la profilaxia infecției HIV/SIDA nr. 23.

2. Pacientul are autonomia de a decide dacă informația sensibilă cu privire la infecția HIV ar trebui să fie transmisă medicului de familie, sau nu, de către medicul infecționist.

Strategia pe caz:

Pe acest caz, avocatul a studiat cadrul normativ relevant cazului, și anume Legea cu privire la profilaxia infecției HIV/SIDA nr. 23, ordinul Ministerului Sănătății nr. 198 din 16.03.2015. Ulterior, s-au purtat discuții cu medicul infecționist din cadrul Spitalului raional, cu vice-directorul Spitalului de Dermatologie și Maladii Comunicabile, coordonatorul Programului Național privind profilaxia și controlul infecției HIV/SIDA referitor la reglementările Ordinului Ministerului Sănătății nr. 198. Luând în considerație că Legea cu privire la profilaxia HIV are reglementări prioritare față de Ordinul nr. 198 s-a decis să fie întocmită o cerere din numele beneficiarului către Spitalul Raional, solicitând în scris păstrarea confidențialității datelor despre statusul HIV al beneficiarului I.V.1087.

Totodată, reieșind din specificul problemei de transmitere a rezultatelor testului HIV medicilor de familie, în temeiul unui act subordonat legii, Programul a mai decis să solicite convocarea unui grup de lucru în cadrul Ministerului Sănătății pentru examinarea propunerii de modificare și ajustare a prevederilor Ordinului Ministerului Sănătății nr. 198 din 16.03.2015 la prevederile cadrului legal național.

Ca rezultat, informația privind statusul HIV al beneficiarului I.V.1087 nu a fost transmisă medicului de familie din cadrul punctului medical din sat. Totodată ar fi necesar de a întreprinde măsuri pentru examinarea Ordinului Ministerului Sănătății nr. 198 din 16.03.2015 în ședință comună cu Ministrul Sănătății și organizația Inițiativa Pozitivă. În acest sens, este un alt caz de litigare Cazul I.P. 1084.

Cazul identifică rezultate intermediare de succes, dar se află încă în derulare.

Cazul I.P. 1084: Programul de Litigare a fost sesizat în legătură cu evaluarea prevederilor Ordinului nr. 198 din 16.03. 2015 cu prevederile legale ale Legii cu privire la profilaxia infecției HIV/SIDA nr. 23 din 16.02.2007 și Legii cu privire la protecția datelor cu caracter personal nr. 133 din 08.07. 2011.

Încălcările identificate:

Ordinul ministerial instituie mecanismul de transmitere a rezultatului testului HIV de către medicul infecționist medicului de familie. Or, conform prevederilor art. 14 din Legea cu privire la profilaxia infecției HIV/SIDA, medicul de familie nu mai intră în lista persoanelor cărora testul la HIV poate fi comunicat. Totodată, mai mulți beneficiari ce sunt HIV testați, sau deja cu status HIV confirmat sunt îngrijorați de faptul că informația despre maladia lor HIV ar putea fi transmisă medicului de familie. La ședința din data de 03.06.2015 de informare a medicilor infecționiști cu prevederile ordinului de către reprezentanții Spitalului de Dermatologie și

Maladii Comunicabile, medicii infecționiști au abordat și ei câteva comentarii: (1) Mulți pacienți nu locuiesc acolo unde sunt luată la evidență Centrelor medicilor de familie, de aceea nu este clar cum va fi făcută informarea medicului de familie; (2) Nu este descrisă modalitatea de informare a medicului de familie de către medicul infecționist; (3) Nu este prevăzută opțiunea pacientului de a refuza transmiterea informației sale despre rezultatele HIV medicului de familie; (4) Medicii știu că unii pacienți nu își doresc ca informația despre rezultatul HIV pozitiv să fie transmisă medicului de familie, din diferite motive (că ar fi din localitatea lor (același sat)); că sunt cunoșcuți cu alte rude; că au fost precedente când medicul de familie nu a respectat confidențialitatea datelor medicale ale pacientului.

Strategia pe caz:

1. A fost discutat cu vice-directorul Spitalului de Dermatologie și Maladii Comunicabile, coordonator al Programului Național privind profilaxia și controlul infecției HIV/SIDA/și ITS referitor la reglementările Ordinului Ministerului Sănătății nr. 198, necesitatea instituirii reglementărilor de transmitere a informației despre testul la HIV medicului de familie de către medicul infecționist;
2. A fost contactată Elena Boleac, șefa secției Programe Naționale, care a participat la coordonarea activității de elaborare a ordinului MS nr. 198 în vederea planificării unei ședințe la MS pentru discutarea îngrijorărilor privind conținutul prevederilor ordinului.
3. A fost întocmită și expediată o scrisoare oficială la MS cu propunerea delegării reprezentanților Direcției Sănătate Publică, Direcției juridice, Direcției asistență medicală primară, Secției Programe Naționale, precum și a coordonatorului HIV de la IMSP SDMC Lucia Pîrțînă pentru o întâlnire de lucru, în vederea discutării îngrijorărilor și contradicțiilor legale existente în Ordinul nr. 198 din 16.03.2015.

Alte acțiuni, la necesitate ar fi:

4. Întocmirea scrisorii prealabile de contestare a unor prevederi ale ordinului care vin în contradicție cu unele prevederi ale legislației naționale.
5. Contestarea ordinului în procedura contenciosului administrativ în instanța de judecată, pe motiv de incompatibilitate cu prevederile legale.

Din perioada preluării cazului dat, alte persoane care ar reclama încălcarea dreptului la confidențialitatea rezultatului la testul HIV pozitiv nu au fost. Cu toate acestea, conducerea Ministerului Sănătății a fost schimbată de 3 ori deja, din cauza crizei guvernamentale, instituite pe parcursul anului, astfel nu am fost întruniți în ședință comună, după cum fusese solicitat Ministerului Sănătății anterior.

Cazul beneficiarului I.V. 1087 a fost soluționat pozitiv. Alte cazuri similare nu au fost înregistrate.

Cazul I.P.1084 este în derulare.

13) Învinuirea persoanei că ar fi pus sub risc de infectare o asistentă medicală. Transmiterea neautorizată în cadrul instituției medicale a informației despre status HIV al pacientului între lucrători medicali și/sau alți pacienți.

Cazul S.A. 1065: S.A. este un locuitor al unui oraș din nordul Republicii Moldova care are status HIV.

La data de 24.03.2015 beneficiarul a fost internat în Spitalul din orașul în care locuiește, pe motiv de tratare a tuberculozei. În aceeași dată, o soră medicală i-a administrat o perfuzie în venă și a plecat. Deoarece soluția din perfuzie nu curgea, iar sora medicală nu era alături, beneficiarul a scos acul de la seringă din venă și l-a pus alături pe pat. Peste câteva minute s-a apropiat sora medicală și i-a introdus seringa de la perfuzie în altă mână.

La data de 25.03.2015, seara, aceeași soră medicală i-a administrat o altă perfuzie în venă. Când soluția din perfuzie s-a terminat, beneficiarul a scos acul de la seringă din venă și l-a pus pe pat lângă mâna sa. În acel moment sora medicală se afla alături de el. Tot atunci, sora medicală a observat că din venă curge sânge, a acoperit locul de unde curge sânge cu tifon și i-a spus beneficiarului să strângă brațul. Sora medicală s-a supărat, pe motiv că beneficiarul singur și-ar fi scos acul de la seringă din venă, a luat perfuzia și a ieșit urgent în corridor unde a aruncat-o. În aceeași seară sora medicală i-a mai administrat beneficiarului o injecție și a plecat.

La data de 26.03.2015, dimineața, în salonul unde se afla beneficiarul a intrat un medic și i-a comunicat să nu mai scoată singur acul de la seringă din venă, în caz contrar vor chama poliția. Peste puțin timp în salon a intrat un alt medic care l-a bruscat verbal pe beneficiar, l-a numit cu cuvinte necenzurate reproșându-i faptul că acesta singur și-a scos acul de la seringă din venă și a întepat-o pe sora medicală, expunând-o astfel la riscul de contaminare cu HIV. Tot administrația spitalului a chemat poliția și presa, înviniindu-l pe beneficiar de faptul că a întepat-o pe sora medicală cu seringa.

Beneficiarul a fost nevoit să părăsească spitalul în aceeași zi, iar seara incidentul petrecut în spital a fost difuzat în foarte multe mijloace mass-media(radio, televiziune, ziar).

Beneficiarul susține că nu a comis nici o infracțiune și nu a întepat sora medicală, ci doar și-a scos singur acul de la seringă din venă, însă nu a făcut-o intenționat pentru a întepa, dar pentru că era obișnuit să procedeze aşa, fiindcă acasă deseori când i se pun perfuzii el singur scoate acul. Tot beneficiarul susține că nu ar fi avut nici un motiv să expună sora medicală la riscul de contaminare cu HIV, de asemenea în seara zilei de 25.03. 2015 sora medicală nu l-a învinsit că ar fi întepat-o, ci doar i-a reproșat că și-a scos singur acul de la seringă.

La data de 30.06.2015 Inspectoratul de Poliție raional a deschis în privința beneficiarului o cauză penală pe indicii infracțiunii prevăzute de art. 27, 212 alin.1) Cod Penal (CP) RM incriminându-i faptul că: „În perioada internării sale a împuns cu acul de la picurătoare pe sora medicală”.

La data de 30.06.2015 avocații IDOM au participat la recunoașterea beneficiarului în calitate de bănuit, audierea acestuia.

La data de 14.09.2015 Procuratura Bălți i-a fost înaintat beneficiarului S.A. învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de art.212 alin.1) CP RM și a fost audit în calitate de învinuit. În cadrul audierii sale, beneficiarul nu și-a recunoscut vinovăția în comiterea infracțiunii incriminate, invocând faptul ca nu a întepat sora medicală cu seringă, și nici nu avea intenția de a expune la riscul de infectare pe cineva din personalul medical.

Ulterior, în cadrul dosarului penal au fost efectuate 2 acțiuni procesuale: confruntarea cu partea vătămata și cu un martor (sora medicală care i-a administrat beneficiarului a doua perfuzie). În cadrul confruntării, partea vătămata a declarat ca nu are careva pretenții de ordin moral sau material față de beneficiar, nu ea a solicitat intervenția poliției și nu crede că beneficiarul a întepat-o cu acul de la seringă intenționat, dar cel mai probabil din neglijență. În cadrul acțiunii procesuale de confruntare, partea vătămată și martorul au depus declarații utile în probarea faptului discriminării beneficiarului pe criteriu HIV, divulgării informațiilor confidențiale cu caracter personal, refuzul acordării asistenței medicale, și anume faptul plasării beneficiarului într-o odaie separată din spital pe motiv că era HIV pozitiv, cunoașterea diagnozei beneficiarului de către personalul medical neautorizat, externarea beneficiarului în condițiile în care tratamentul prescris nu i-a fost administrat etc.

În luna octombrie 2015, beneficiarul ne-a informat că Procuratura Edineț îi solicită prezentarea documentației medicale și internarea acestuia în Spitalul de Psihiatrie Bălți. În urma discuțiile telefonice cu procurorul care conduce urmărirea penală pe caz s-a stabilit că Procuratura Edineț a decis dispunerea numirii unei expertize psihologico-psihiatrică a beneficiarului la Spitalul de Psihiatrie Bălți în vederea stabilirii dacă la data comiterii infracțiunii acesta avea sau nu discernământ.

Beneficiarul a fost supus expertizei psihologico-psihiatrică și în prezent suntem în așteptarea rezultatelor expertizei.

Încălcările identificate:

1. Discriminarea beneficiarului pe status HIV pe motivul plasării acestuia de unul singur într-un salon din spital și interzicerea accesului pe corridorul spitalului.
2. Divulgarea nejustificată a informației confidențiale cu privire la statusul HIV al beneficiarului. Or, beneficiarul nu a comunicat nimănui din personalul medical unde era internat, faptul că ar fi purtător al HIV și nici în cartela sa medicală nu se conțineau astfel de mențiuni. Totuși, tot personalul medical din spital, inclusiv unii pacienți cunoșteau despre acest fapt.
3. Neacordarea asistenței medicale adecvate. Beneficiarul a fost obligat să părăsească spitalul unde era internat, deși nu finisase tratamentul.
4. Încălcarea dreptului la viață privată al beneficiarului prin difuzarea în presă a informațiilor denaturate privitoare la incidentul petrecut la data de 25.03.2015. Ca urmare a difuzării reportajelor televizate, beneficiarul poate fi și este identificat în orașul său natal, astfel riscă să fie discriminat și stigmatizat pe criteriul HIV.

Strategia pe caz:

1. Acordarea asistenței juridice, reprezentarea intereselor beneficiarului în cauza penală intentată pe indicii infracțiunii prevăzute de art. 27, 212 alin.1) Cod Penal al R.M. în scopul demonstrării nevinovăției în comiterea infracțiunii incriminate.
2. Întocmirea unei plângeri în adresa administrației instituției medicale unde a fost spitalizat beneficiarul cu invocarea discriminării beneficiarului pe status HIV; divulgarea nejustificată a informației confidențiale cu privire la statusul HIV; neacordarea asistenței medicale; încălcarea dreptului la viață privată al beneficiarului.

Cazul se află în derulare.

14) Neacordarea asistenței juridice adevcate în cadrul unui proces de judecată de către avocatul care acordă asistență juridică garantată de stat

Cauza L.P. 1038: Beneficiarul L.P. a indicat că *de iure* este proprietar legitim al ½ cotă parte dintr-un imobilul, iar *de facto* nu-și poate exercita deplin toate atributile dreptului de proprietate asupra cotei părți din imobilul teren pentru construcții, deoarece vecinul său B.V., care are casă pe acest teren, a construit ilegal un gard pe terenul dat.

La data de 25 ianuarie 2013 beneficiarul L.P. s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată privind determinarea cotelor părți în natură împotriva vecinului său B.V. În timpul inițierii examinării cererii de chemare în judecată depusă de L.P., vecinul său B.V. a adresat și el o cerere de chemare în judecată la 20 martie 2014, solicitând anularea deciziei Consiliului Municipal Chișinău în partea prin care se autentifică dreptul său de proprietate privată pe cota sa parte asupra ½ parte din teren. Instanța de judecată a dispus la 25 aprilie 2014 conexarea cauzelor civile cu examinarea lor comună în procedură generală contencioasă.

La data de 05 martie 2014 prin hotărârea Judecătoriei s-a respins integral acțiunea depusă de L.P. către B.V. ca fiind nefondată; a admis parțial acțiunea lui B.V. împotriva Consiliului Municipal Chișinău, anulând ca fiind ilegală decizia Consiliul Municipal Chișinău în partea ce ține de trecerea cotei de ½ a lotului de teren în proprietatea acestuia. Totodată, prin aceeași hotărâre, instanța de judecată a decis a incasa din contul lui L.P. în folosul lui B.V. cheltuielile de judecată, și anume cele pentru asistență juridică în mărime de 5000 lei.

La data de 10 august 2014 împotriva hotărârii Judecătoriei Centru din 05 martie 2014 reclamantul a depus cererea de apel motivată, întocmită de avocatul care a fost desemnat de Consiliul Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat pentru a-l reprezenta pe cauza dată. Avocatul dat, însă nu a participat la ședințele de judecată, motivând că este antrenat în alte ședințe de judecată din țară.

La data de 09 septembrie 2014 prin Decizia Curții de Apel Chișinău a fost respins apelul declarat de L.P. cu menținerea hotărârii instanței de fond. Cu toate că în cererea de apel depusă

s-a solicitat casarea integrală a hotărârii judecătorești, instanța de apel nu a analizat și nu s-a expus asupra temeiniciei și legalității încasării din contul lui L.P. în folosul lui B.V. a cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 5000 lei în cauza civilă înaintată împotriva Consiliului municipiului Chișinău.

La data de 25 noiembrie 2014 împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău reclamantul a depus cererea de recurs întocmită de avocatul de stat. În cererea de recurs s-a solicitat casarea integrală a hotărârii instanței de fond și a deciziei Curții de Apel Chișinău. Curtea Supremă de Justiție a declarat recursul inadmisibil la data de 21 ianuarie 2015.

Încălcările identificate:

1. Avocatul desemnat de Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat pentru a-l reprezenta pe cauza dată nu a acordat o asistență juridică eficientă în apărarea intereselor lui L.P. Avocatul desemnat de stat nu a participat la ședințele de judecată, astfel nu a explicat în fața instanței de judecată pretențiile invocate în cererea de apel. Asistența juridică acordată de avocatul desemnat de Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat s-a redus la întocmirea actelor (cereri de apel și recurs) fără ca reclamantul L.P. să fi fost reprezentat în instanțele de judecată de acesta. Mai mult ca atât, avocatul desemnat nu a atacat încheierea prin care s-a dispus conexarea cauzei L.P. împotriva lui B.V. și cauza B.V. împotriva Consiliului Municipal Chișinău. Ca rezultat, acțiunea lui L.P. a fost respinsă cu dispunerea încasării din contul lui L.P. în folosul lui B.V. a cheltuielilor pentru asistență juridică în mărime de 5000 lei. Acțiunea depusă de reclamant practic nu a implicat cheltuieli, instanța de judecată în mare parte fiind implicată în determinarea legalității sau ilegalității actului administrativ emis prin decizia Consiliului Municipal Chișinău, iar asistența juridică acordată lui B.V. s-a realizat în mare parte întru anularea deciziei Consiliului Municipal Chișinău, acțiune în care L.P. nu avea calitate procesuală.
2. Instanța de judecată a încasat neîntemeiat din contul lui L.P. suma cheltuielilor de judecată suportate de partea adversă, în cauza de contencios administrativ înaintată împotriva Consiliului municipal Chișinău.

Strategia pe caz:

Programul de Litigare a decis preluarea cazului spre litigare, deoarece problema apărării persoanelor social vulnerabile de către avocați desemnați de stat în cadrul proceselor de judecată a fost invocată, în repetate rânduri, ca fiind una iluzorie și neeficientă. Acest caz denotă încălcarea dreptului beneficiarului la asistență juridică eficientă, prevăzută de prevederile articolului 6 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului.

Luând în considerație că la moment terenul dat aparține cu drept de proprietate în cote părți egale lui L.P. și autorității publice locale municipiului Chișinău, s-a decis a adresa o cerere prealabilă Consiliului Municipal Chișinău cu solicitarea de a determina în comun cotele părți în natură a bunului imobil cu obligarea lui B.V. să demoleze gardul construit ilegal.

Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat a fost solicitat să elibereze lui L.P. copia deciziei de desemnare a avocatului și raportul de activitate a avocatului întocmit ca rezultat a reprezentării lui L.P.

Analizând Raportul de activitate a avocatului desemnat de Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat (CNAJGS) pentru reprezentarea lui L.P., Programul de Litigare a constatat că, avocatul desemnat din oficiu a întreprins acțiuni incomplete de apărare a lui L.P., una din care a fost deplasarea la ședința de judecată la Curtea de Apel Chișinău din data de 24.06.2014. Cu toate acestea, potrivit proceselor verbale ale ambelor ședințe de judecată ce au avut loc la Curtea de Apel, cât și declarațiilor lui L.P., avocatul nu s-a prezentat la nici o ședință de judecată, nu avea mandat de avocat anexat la materialele dosarului civil care ar fi stabilit împuternicirile lui de participare la ședințe de judecată. Avocatul desemnat de Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat nu i-a acordat lui L.P. asistența juridică adecvată, în condițiile în care avocatul desemnat nu a făcut cunoștință cu toate materialele dosarului cauzei și nu s-a prezentat la ședințele de judecată în instanța de apel.

Pe acest fapt a fost întocmită o plângere în adresa CNAJGS prin care s-a solicitat să fie examinată obiectiv conduită, tactica și calitatea serviciilor juridice acordate de avocatul desemnat de stat, precum și legalitatea includerii unor acțiuni în raportul de activitate care nu au fost realizate și ridicarea abuzivă a sumelor pentru servicii juridice neacordate în realitate. Totodată s-a solicitat inițierea unui control amplu pe cazul dat cu sesizarea Comisiei de Etică și Disciplină al Uniunii de Avocați, și rezilierea contractului cu avocatul desemnat din oficiu în cazul depistării ilegalităților comise.

La data de 08.12.2015 IDOM a fost primit un răspuns de la CNAJGS la plângerea depusă, indicându-se că Aparatul administrativ al CNAJGS a transmis un demers către Oficiul Teritorial Chișinău al Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat prin care a fost solicitat monitorizarea internă extraordinară a activității avocatului desemnat, cât și a fost solicitat examinarea de către Comisia de Etică și Disciplină a Uniunii Avocaților a cazului respectiv.

Deficiențele sistemului de asistență juridică din Republica Moldova l-au privat pe L.P. la accesul „concret și efectiv” la o instanță la care are dreptul, motiv pentru care avocații IDOM au întocmit și expediat o cerere la Curtea Europeană cu invocarea încălcării art. 6 § 1 CEDO pe motiv că reclamantului i-a fost îngrădit dreptul de acces la justiție.

Cazul este în derulare.

15) Încălcarea regulilor de examinare medicală pentru determinarea ebrietății narcotice
Cazul Б.Д.0048: Б.Д. este HIV-pozitiv și consumator droguri, având o experiență de aproximativ 20 de ani.

În luna martie 2015, Б.Д. a fost reținut de un colaborator de poliție pe motiv de utilizare a marijuanei. Analiza lichidelor biologice a confirmat consumul de droguri. Beneficiarul nu a negat consumul substanțelor narcotice, și după 7 zile de la data întocmirii procesului verbal de săvârșire a contravenției administrative, materialul administrativ a fost numit spre examinare la Judecătoria orașului Tiraspol. Instanța de judecată i-a stabilit o pedeapsă administrativă în

formă de arest pe un termen de 5 zile. După ce s-au finisat audierile în instanța de judecată, colaboratorul de poliție care îl însoțea pe contravenient la locul de executare a pedepsei, i-a ordonat lui Б.Д. să îl urmeze în sediul expertizării narcologice pentru efectuarea unei noi expertize pe faptul consumului repetate a substanțelor narcotice. Simțind vulnerabilitatea poziției sale, beneficiarul nu a insistat pe respectarea procedurii stabilite pentru un examen medical a ebrietății narcologice. Analiza narcologică a lichidului biologic prelevat a arătat, de asemenea, conținutul de consum de marijuană, pentru care beneficiarul a fost supus unei noi sancțiuni administrative în formă de amendă, cu un echivalent de aproximativ 130 de euro.

Încălcările identificate:

1. Încălcarea procedurii stabilite pentru examinarea medicală de determinare a stării narcologice;
2. Prelevarea lichidelor biologice pentru expertizare în izolatorul de detenție, unde persoana ispășește pedeapsa administrativă, fără să fi fost supusă inițial unei testări narcologice de către un medic narcolog;
3. Prelevarea lichidelor biologice în perioada imediată supunerii spre executare a arestului administrativ;
4. Perioada scurtă de efectuare a unei noi expertizări ținând cont de data ultimei expertize a stării narcologice care indicase consum de marijuană.

Strategia pe caz:

Programul de Litigare a decis preluarea acestui caz spre litigare, deoarece problema reexaminării medicale, de la data ultimului consum de droguri, a utilizatorilor de droguri este o practică negativă de încălcare sistematică a drepturilor acestora în regiunea transnistreană. Totodată, prelevarea lichidelor biologice pentru procedura de reexpertizare s-au preluat de către paramedic ce activează în izolatorul de detenție preventivă, fără ca persoana contravenientă să fie suspus prealabil unei examinări de către medicul narcolog. Or, medicul narcolog este cel care constată inițial necesitatea colectării lichidelor biologice pentru expertiză narcologică.

Organele de drept abuzează de utilizatorii de droguri injectabile prin supunerea acestora unor expertize narcologice abuzive cu ulterioara supunere răspunderii contravenționale.

În scopul contestării deciziei de sancționare, avocatul a formulat o plângere în scris împotriva sancțiunii administrative în formă de amendă și a înaintat-o Curții Supreme de Justiție din Tiraspol. Motivele indicate în recurs au fost: încălcarea procedurii stabilite pentru examinarea medicală de determinare a stării narcologice, prelevarea lichidelor biologice pentru expertizare, fără să fie supus inițial unei testări narcologice de către un medic narcolog; prelevarea lichidelor biologice în perioada imediată supunerii spre executare a arestului administrativ; perioada scurtă de efectuare a unei noi expertizări după data ultimei expertize ce confirmase starea narcologică pe motiv de consum de marijuană. Curtea Supremă de Justiție a anulat decizia instanței ierarhic inferioare, și a trimis cauza spre reexaminare, pe motiv că instanța de judecată nu a examinat complet toate circumstanțele importante ale cauzei. Instanța de

judecată, în procedura de rejudicare, a constatat încălcări esențiale în procedura de efectuare a examenului medical privind constatarea stării de ebrietate narcologică (lipsa motivelor de expertizare narcologică prin procedura prelevării lichidelor biologice a persoanei; lipsa examinării inițiale a pacientului de către medicul narcolog; prelevarea lichidelor biologice pentru expertiza narcologică în perioada executării unei alte sancțiuni administrative în formă de arest. În cumul celor constate, instanța de judecată a dispus încetarea materialului administrativ.

Decizia definitivă pe acest caz confirmă ilegalitatea acțiunilor colaboratorilor de poliție față de utilizatorii de droguri care sunt supuși neîntemeiat unor expertizări narcologice.

Caz litigat cu succes. Caz finisat.

16) Problema primirii unor rezultate false pozitive de utilizare a marijuana (canabinoide) și ca rezultat sancționarea contravențională a persoanei care a administrat medicamentul (Efavirez) inclus în tratamentul ARV. Caz din Transnistria

Cazul Б. Д.0076: Beneficiarul este persoană care trăiește cu HIV și mai este și în evidență narcologică. Din spusele beneficiarului, în prezent acesta nu consumă droguri, primește tratamentul ARV, care include și medicamentul Efavirenz.

Potrivit unor informații despre acest medicament, la analiza lichidului biologic (urină), acest medicament poate provoca un rezultat pozitiv asemănător celui de utilizare a marijuanei (canabinoide).

În iunie 2015, Б.Д.0076 a fost reținut de poliție, cu ulterioară prezentare pentru testare toxiconarcologică. Analiza efectuată a lichidului biologic (urină) a arătat utilizarea canabinoidelor, care a fost considerat de instanța de judecată ca dovedă a utilizării de marijuană. În rezultat, beneficiarul a fost supus la data de 20.07. 2015 răspunderii contravenționale, în forma unei amenzi (echivalent a 111 USD) în temeiul unei decizii judecătoarești din Tiraspol, care a fost ulterior contestată la Curtea Supremă din Tiraspol. Motivul principal al contestării deciziei a fost investigarea incompletă a circumstanțelor referitoare la administrarea medicamentului Efavirenz și posibilelor consecințe ale administrației acestui medicament. Ca probă s-a anexat rezultatele comparative ale analizelor efectuate în mod voluntar de beneficiar, în aceeași zi la Centrul de Medicină Legală din Tiraspol și Centrul de Medicină Legală din Chișinău. Analiza efectuată în Chișinău a arătat un rezultat negativ.

Curtea Supremă din Tiraspol a casat decizia instanței de fond la data de 28.08. 2015 și a remis cazul spre rejudicare, invocând investigația incompletă și neelucidarea tuturor circumstanțele importante pentru caz. În prezent, cazul dat se află pe rol (în procedura de examinare) la judecătoria orașului Tiraspol.

Pe acest caz a fost studiată legislația și practica din Republica Moldova și Federația Rusă cu privire la problema tratamentului ARV și rezultatelor narcologice în cazul administrației unor medicamente. Mai mult ca atât, s-au efectuat lucrări privind organizarea unei întuniri de lucru cu reprezentanții autorităților relevante din regiunea transnistreană pentru luarea de atitudine asupra acestei probleme privind rezultate narcologice contradictorii, în cazul administrației

medicamentului Efavirenz. Problema constă în rezultatele diferite (a analizei de urină), ce denotă utilizarea de marijuana (canabinoide), pe când în realitate aceste rezultate sunt o urmare a administrării medicamentului Efavirenz. În consecință, persoanele care trăiesc cu HIV și care sunt aderente tratamentului ARV sunt atrase la răspundere administrativă, fiind totodată o problemă de sistem (numai în trimestrul III al anului 2015, juristului i-au devenit cunoscute în cadrul consultațiilor juridice 6 astfel de cazuri), deoarece persoanele care administrează Efavirenz sunt trase la răspundere administrativă ca și cum ar fi utilizat marijuana.

Ca urmare a acestei probleme încă nesoluționate, persoanele care trăiesc cu HIV și administrează regulat Efavirenz în tratament ARV, sunt supuși riscului de a fi trași la răspundere contravențională ca și utilizatori de substanțe narcotice (marijuană).

Încălcările identificate:

Diferențe majore și contradictorii în rezultatele expertizei medico-legale a stării toxico-narcologice, efectuate în Transnistria și la Centrul de Expertiză legală din Chișinău, a unei persoane ce administrează medicamentul Efavirenz.

Strategia pe caz:

Programul de Litigare a decis preluarea acestui caz spre litigare, deoarece problema tragerii la răspundere administrativă în Transnistria a persoanelor care trăiesc cu HIV care sunt aderente tratamentului ARV, administrând medicamentul Efavirenz este una actuală. Rezultatele analizei toxico-narcologice, efectuate în Transnistria, a persoanei care administrează Efavirenz este una pozitivă ca și în cazul administrării marijuanei, pe când rezultatele expertizei efectuate în Centrul de Medicină Legală din Chișinău este una negativă.

Cazul este litigat în continuare în instanța de judecată din Tiraspol, dar totodată se intenționează să fie efectuate anumite acțiuni de advocacy în vederea schimbării metodologiei de efectuare a analizei toxico-narcologice în Transnistria.

Cazul se află în derulare.

17) Divulgarea statusului HIV al mamei unei eleve în cadrul unei lecții de educație civică: Suma prejudiciului moral acordat de instanțele naționale pe plan național în mărime de 3000 MDL (160 EUR) pe faptul divulgării statusului HIV al mamei unei eleve în cadrul unei lecții de educație civică nu este o despăgubire echitabilă prejudiciului cauzat și nu este proporțională în raport cu suferințele morale provocate.

Cazul CEDO-O.N.0792: O.N. este mama minorei P.M. și locuiesc împreună cu familia într-un sat din r-nul Telenești. La gimnaziu, în timpul orelor de Educație Civică, o profesoară din gimnaziu, și anume, profesoara dna L.C. a povestit tuturor elevilor din clasă despre metodele de infectare cu virusului HIV și consecințele HIV/SIDA asupra sănătății. Totodată, în cadrul acelei ore de Educație Civică, profesoara a menționat că elevii trebuie să fie atenți și precauți, deoarece și la ei în sat locuiesc persoane HIV infectate. Pentru a exemplifica afirmația spusă, profesoara a menționat numele unei persoane, localnice din sat care este HIV infectată. Imediat ce elevii din clasă au auzit numele mamei colegii lor de clasă P.M., și-au îndreptat privirea spre

ea, iar la repaus o tachinău cu întrebări despre boala mamei sale, despre care fetița aflase abia în timpul acelei lecții.

Pe faptul divulgării statusului HIV, cauzării prejudiciilor morale survenite în cazul O.N. și a fricei acesteia, P.M., ca urmare a acestei divulgări, stigmatizării acestora, a fost depusă o cerere de chemare în judecată pe plan național și litigat cazul până în instanța de recurs la Curtea Supremă de Justiție. Din păcate, instanțele de judecată au dispus încasarea sumei în valoare de doar 3000 MDL.

Încălcările identificate:

1. Suma prejudiciului moral acordat pe plan național nu este o despăgubire echitabilă, deoarece este vădit disproportionată în raport cu gravitatea violărilor constatate și nu se apropie în quantum la valoarea pe care Curtea Europeană pentru Drepturile Omului ar fi acordat-o în cazul în care cauza ar fi fost examinată în fața ei.
2. Compensația acordată la nivel național nu corespunde nici jurisprudenței CEDO (*Z. vs Filanda* (25.02.1997, *Ciorap* (nr. 3) c. *Moldovei* (cererea nr. 7481/06)), și nici jurisprudenței Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova pe un caz de divulgare a datelor cu caracter personal privind starea de sănătate (*Decizia Curții Supreme de Justiție din 02.04.2014, dosarul nr.2-ra-435/14*).

Strategia pe caz:

Analizând jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, Programul de Litigare a decis preluarea acestui caz spre litigare pe plan internațional. În acest sens, a fost formulată o cerere la Curtea Europeană. În jurisprudență sa, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului menționează că informațiile privind sănătatea unei persoane intră în noțiunea de viață privată, iar respectul caracterului confidențial al informațiilor privitoare la sănătatea persoanei constituie un principiu esențial al sistemului juridic din statele semnatare ale Convenției. În privința maladiei HIV/SIDA, Curtea a declarat că, protecția confidențialității este foarte esențială și are un caracter sensibil.

Formularul de cerere completat, documente relevante și procurile ce confirmă împuternicirile de reprezentare pe plan internațional au fost anexate și expediate în adresa Curții Europene la data de 19.09. 2015.

La data de 21.12.2015 a fost recepționată informația de la Curtea Europeană prin care am fost informați despre faptul că grefa Curții a primit cererea, dosarul a primit un număr iar cazul va fi examinat de îndată ce va fi posibil.

Cazul se află în derulare.

18) Neeficiența organului de urmărire penală în investigarea cauzei penale ce ține de lezarea vieții private a unei persoane cu status HIV de către o persoană fizică

Cazul CEDO- M.E. 0899: M.E. a comunicat că locuiește în mun. Bălți de foarte mulți ani. Cu aproximativ 8 ani în urmă, M. E. aflat că este purtătoare a virusului HIV. Ulterior, după un incident petrecut în casa ei, i-a comunicat vecinei M.A. că este purtătoare a virusului HIV. În scurt timp au apărut conflicte între M.E. și M.A. și ultima, cunoscând despre faptul infectării dnei M.E. cu virusul HIV, a început să divulge informația despre starea de sănătate a M.E altor vecini, persoane necunoscute.

M.E susține că de nenumărate ori M.A. îi adresează cuvinte insultătoare cu referință la maladia HIV: „*Nu vă apropiăți și nu discutați cu ea!*”, „*Feriți-vă de ea!*”, „*Ea e o spidozniță!*”, „*Oamenii normali nu comunică cu o spidozniță!*” și.a.

La data de 13 octombrie 2014 IDOM, în interesele dnei M.E. a depus la adresa Inspectoratului de Poliție Bălți o plângere penală. Acest caz a fost preluat spre litigare în trimestrul II/2014 și este în gestiunea Procuraturii Bălți, care deja de 3 ori a încetat urmărirea penală.

Una din justificările esențiale, invocate de procuratoră în ordonanțele de urmărire penală este că „Acțiunile dnei M.A. de divulgarea a statusului HIV al M.E. sunt admise pentru preîntâmpinarea și minimalizarea riscului de infectare a altor persoane”.

La data de 26 august 2015 a fost întocmită o plângere, care ulterior a fost depusă la Procuratura Generală, invocându-se câteva aspecte privind urmărirea penală (1) Încălcarea termenelor de examinare a plângerii și tergiversarea examinării ei; (2) Investigarea inefectivă, superficială și neobiectivă a plângerii penale; (3) Interpretarea eronată a normelor penale și calificarea incorectă a acțiunilor penale. În răspunsul său, Procuratura Generală la data de 08 septembrie 2015 a făcut mențiune că ordonanța anterioară a fost anulată și că inspectoratul de poliție va efectua noi investigații. Procuratura Generală nu a intervenit cu alte acțiuni.

Încălcările identificate:

Procuratura raională nu investighează eficient acțiunile persoanei fizice M.E. prin prisma componenței de infracțiune a Codului Penal, și anume art. 177 „Încălcarea inviolabilității vieții private”.

Strategia pe caz:

Programul a decis preluarea acestui caz pentru litigare pe plan internațional, prin depunerea unei cereri la Curtea Europeană pentru Drepturile Omului. În acest sens, a fost formulată o cerere la Curtea Europeană. În jurisprudență sa, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului menționează că informațiile privind sănătatea unei persoane intră în noțiunea de viață privată, iar respectul caracterului confidențial al informațiilor privitoare la sănătatea persoanei constituie un principiu esențial al sistemului juridic din statele semnatare ale Convenției. În privința maladiei HIV/SIDA, Curtea a declarat că, protecția confidențialității este foarte esențială și are un caracter sensibil.

Formularul de cerere completat, documente relevante și procura ce confirmă împuternicirile de reprezentare pe plan internațional au fost anexate și expediate în adresa Curții Europene pentru Drepturile Omului la data de 10.12.2015.

Cazul se află în derulare.

19) Discriminarea și stigmatizarea persoanelor care trăiesc cu HIV/SIDA în instituția medicală IMSP ”Spitalul Raional Edineț”, divulgarea datelor personale privind starea de sănătate a persoanelor cu status HIV în cadrul instituției spitalicești.

Cazul S.A.1272: Beneficiarul este persoană care trăiește cu HIV. La data de 24 martie 2015 beneficiarul S.A. a fost internat în IMSP ”Spitalul Raional Edineț”, în secția ”*Boli Infecțioase*” în vederea primirii tratamentului TB. El a fost plasat într-un salon care avea prevăzută o ieșire separată, salonul dat fiind organizat numai pentru internarea pacienților cu HIV/SIDA. Începând cu momentul internării în salon, din motiv că el este seropozitiv, pacientului S.A. (beneficiarului) i s-a interzis comunicarea și contactul cu alți pacienți, iar mâncarea i se aducea direct în salon. Beneficiarului i s-a recomandat să nu comunice cu alți pacienți din Spital, i s-a limitat accesul pe corridorul secției, din acest motiv el se simțea izolat și discriminat.

Pe parcursul tratamentului, S.A. a fost discriminat prin atitudinea personalului față de el, a fost intimidat și neglijat, rezultat din comportamentul personalului medical din cadrul Spitalului Raional Edineț. Astfel, conform afirmațiilor asistentei medicale XXX, implicată în tratamentul lui S.A., consemnată la data de 14 septembrie 2015 în cadrul acțiunii penale de confruntare, consemnată în Procesul–Verbal este indicat: ”*Pacientul S.A. a fost plasat, conform deciziei medicului ZZZZ., într-o odaie izolată, unde sunt plasate persoanele bolnave cu HIV/SIDA. Din cauza că sunt copii mici și alte persoane*”. Astfel PTHIV sunt izolate în secția medicală. Totodată, alte două persoane care se aflau în salonul unde urma să fie internat S.A., au fost transferate în alte saloane din spital pentru a nu avea contacte cu beneficiarul.

Încălcările identificate:

5. Discriminarea beneficiarului în procesul de acordare a serviciilor medicale, practică negativă utilizată în situația PTHIV interne în spitalul raional Edineț.
6. Încălcarea confidențialității informațiilor privind statusul HIV al beneficiarului în cadrul instituției spitalicești.

Strategia pe caz:

Programul de Litigare a decis preluarea acestui caz spre litigare, deoarece prin acest caz pot fi schimbate practicile discriminatorii din instituția medicală IMSP ”Spitalul Raional Edineț”, aplicate față de PTHIV.

Se acumulează probele necesare pentru adresarea plângerii la Consiliul pentru Prevenirea și Eliminarea Discriminării din Republica Moldova. Deoarece în cadrul dosarul penal a fost o expertiză, nu a fost posibilă eliberarea de către organul de urmărire penală a procesului-verbal de audiere a martorului –asistentă medicală, care a comunicat informații relevante privind discriminarea beneficiarului.

Cazul este în derulare.

20) Divulgarea informațiilor despre statutul HIV, stabilirea domiciliului copilului beneficiarei

Cazul G.G.1103: Beneficiara este persoană care trăiește cu HIV. În anul 2012 G.G. a încheiat căsătoria cu G.M. Din căsătorie au un copil, L.G., născut în 2013. Până la începerea relațiilor cu viitorul său soț, beneficiara G.G. l-a informat pe acesta despre statusul său HIV. De asemenea, ei au mers împreună la Spitalul Dermatologic și Maladii Comunicabile din mun. Chișinău, unde un medic infecționist i-a explicat lui G.M. toate aspectele și riscurile ce țin de maladie HIV.

La data de 28 martie 2015 când soțul G.M. era la muncă peste hotarele țării, soacra a inițiat o ceartă cu G.G., a agresat-o fizic și a alungat-o din casă, fără să-i permită să-și ia lucrurile și copilul. Copilul a putut să-l vadă doar o singură dată. După ce beneficiara G.G. a fost alungată din casă, G.L. a divulgat informația despre statusul HIV al lui G.G. tuturor ruedelor din satul Y., astfel practic tot satul a aflat despre starea de sănătate a G.G.

Încălcările identificate:

1. Divulgarea informațiilor despre statutul HIV al beneficiarei de către G.L.
2. Refuz în transmiterea copilului minor pentru domiciliere cu G.G., care este mama copilului.

Strategia pe caz:

Programul de Litigare a decis preluarea acestui caz spre litigare, deoarece acest caz vizează aspecte serioase ale vieții private a beneficiarei G.G.

În urma intervenției avocaților, copilul L.G. a fost transmis mamei copilului de către rudele soțului. Avocații au făcut și deplasare în localitatea Y., r. Ungheni pentru a discuta cu rudele în custodia căruia era copilul. De asemenea, au fost depuse mai mult plângeri la organele de poliție. A fost întocmită o plângere în adresa Procuraturii r. Ungheni privind dispunerea intentării unei cauze penale în temeiul art. 177 Cod Penal și atragerea la răspundere penală pe cet. G.L. pentru faptul răspândirii cu bună știință către alte persoane a informațiilor confidențiale despre starea de sănătate a beneficiarei, informații ce constituie secret personal și familial. Această plângere a fost înmânată beneficiarei, care urmează să decidă dacă dorește inițierea procedurilor penale.

După transmiterea copilului beneficiarei G.G., avocații IDOM au formulat o adresare către Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Ungheni, privind acordarea susținerii beneficiarei și copilului. Copilul se află la întreținerea mamei.

Ulterior, la solicitarea G.G. de către avocat a fost întocmită o cerere de chemare în judecată privind desfacerea căsătoriei, stabilirea domiciliului copilului minor cu G.G. și încasarea pensiei de întreținere a copilului minor. Cererea a fost depusă de G.G. și urmează a fi examinată în ședință judiciară.

Cazul este soluționat pozitiv.

Intervenția 3.2.1: “Servicii de asistență juridică și de alfabetizare juridică”

Activitatea 3.2.1.1: “Recrutarea a 5 avocați pentru a asigura asistență juridică”

În prezent, cinci avocați continuă să ofere servicii de asistență juridică specializată pentru grupurile țintă de beneficiari. Aceste servicii sunt oferite atât în mun. Chișinău, cât și în alte orașe ale republicii, în cadrul vizitelor planificate la cele 4 Centre Sociale Regionale pentru persoanele care trăiesc cu HIV, Centrelor de zi, care oferă servicii psiho-sociale atât pentru persoanele care consumă substanțe psihoactive, cât și clienților Programelor de Reducere a Riscurilor.

Vizitele date sunt efectuate în regiuni conform unui orar trimestrial care este anticipat avizat cu Sub-Recipientul responsabil de implementarea componentului și cu Centrele Sociale Regionale.

Activitatea 3.2.1.2: “Suport operațional pentru asistență juridică pentru PTHIV”

Statut: finalizat.

În cadrul bugetului sub-componentului implementat de către A.O. “Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova” pentru acordarea asistenței juridice pentru grupurile țintă sunt preconizate mijloace financiare pentru acoperirea cheltuielilor de transport (local și interurban), resurse umane și alte suplimente de oficiu.

Beneficiarul sub-componentului folosește lunar resursele/mijloacele date, conform bugetului.

Intervenția 3.2.2.: “Monitorizare bazată pe comunitate de drept legal”

Activitatea 3.2.2.1.: “Asigurarea unei politici / litigii strategice pentru selectarea cazurile de litigare”

Statut: finalizat.

Coordonatorul activității 3.2.2.1.: “Asigurarea unei politici / litigii strategice pentru selectarea cazurile de litigare” este angajat/obligat de a asigura o selecție corectă și de a asigura promovarea unei politici / litigii strategice legate de încălcarea drepturilor omului pentru PTHIV și reprezentanții KAP.

Selectarea are loc în strânsă colaborare cu cei 5 avocați din cadrul A.O. “Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova” care oferă servicii juridice pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Activitatea 3.2.2.2: “Expertiza cazurilor de litigare”

În perioada anului 2015, A.O. “Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova” a informat Sub-Recipientul despre inițierea procedurii de expertiză a unui caz de litigare, însă din motive tehnice, nu s-a recurs, deocamdată, la expertiza acestui caz.

Activitățile adiționale implementate și rezultatele

Platforme de comunicare

Echipa A.O. “Inițiativa Pozitivă” și în perioada anului 2015 a continuat să asigure o comunicare efectivă cu beneficiarii prin intermediul rețelelor de socializare.

Mai jos sunt prezentate unele date statistice privind:

1) Site-ul asociației: www.positivepeople.md:

- Numărul de publicații on-line plasate pe site – 200.
- Numărul utilizatorilor/vizitatorilor unici care au vizitat site-ul în perioada raportată – 39997.

2) Pagina “Inițiativa Pozitivă” înregistrată în rețeaua de socializare FACEBOOK:

- Numărul de publicații pe pagina de facebook “Inițiativa Pozitivă” – 500.
- Numărul total de like-uri ale paginii de facebook înregistrat la data de 31 decembrie 2015 constituie 2.117.

3) Platforma de comunicare "My World/Moū Mup/Lumea Mea"

- Numărul total de participanți conectați în cadrul platformei la data de 31 decembrie 2015 este de 368 persoane.
- Numărul mediu de persoane care navighează știrile poste, iau parte la discuții și sondaje, publică știri în cadrul platformei, constituie aproximativ 40% din numărul total de participanți.

Notă! Toate documentele care confirmă realizarea activităților descrise în cadrul prezentului raport narativ anual pentru au fost expediate ca anexe la rapoartele trimestriale.

Scrisori de lobby și advocacy

- În timpul perioadei de raportare, A.O. ”Inițiativa Pozitivă” a redactat mai multe scrisori oficiale care au fost depuse la diferite instituții guvernamentale, cu scopul de a urmări scopuri de advocacy. Din care sunt:
  - Nr. 10/1 din 13.03.2015 către Ministrul Sănătății al RM, dl Buga Mircea - Solicitarea unei întrevederi pentru abordarea direcțiilor și formatului colabărării continue.
  - Nr. 11 din 16.03.2015 către Ministrul Sănătății al RM, dl Buga Mircea - Solicitarea informației cu privire la măsurile întreprinse și cele care urmează a fi întreprinse în vederea asigurării tratamentului ARV pentru 2015.
  - Nr. 12 din 16.03.2015 către Agenția Medicamentului și a Dispozitivelor Medicale, Directorului general, dlui Coman Alexandru - Solicitarea informației cu privire la măsurile/procedurile de achiziție a medicamentelor ARV efectuate în perioada 10.08.2014 – 16.03.2015, și cele care urmează a fi efectuate în continuare pentru asigurarea tratamentului ARV pentru anii 2015 – 2016.
  - Nr. 13 din 17.03.2015 către IMSP Dispensarul Republican de Narcologie, Directorului general, dlui Oprea Mihai Propuneri/recomandări de soluționare a unor dificultăți confruntate de persoanele Programului Farmacoterapiei cu Metadonă din cauza programului de lucru pentru punctele de eliberare a metadonei.
  - Altele.

Întruniri de lobby și advocacy adiționale

- În perioada **aprilie – iunie 2015**, Președintele (Poverga Ruslan) și Directorul Executiv (Curașov Alexandr) al A.O. „Inițiativa Pozitivă” au participat activ în cadrul unui șir de ședințe și a două ateliere de lucru organizate și desfășurate de către Comitetul KAP și CNC TB/SIDA privind elaborarea proiectului de Program Național pentru prevenirea și controlul HIV/SIDA/ITS în Republica Moldova pentru anii 2016-2020, printre care:
  - Atelier II: 28 - 29 aprilie 2015 - a fost axat pe formularea obiectivelor, scopurilor și productelor noului program național de control HIV;
  - Atelier III: 17 – 19 iunie 2015 – a fost axat pe formularea detaliată a obiectivelor și planificarea bugetului programului național.

În cadrul celor 2 ateliere indicate mai sus, reprezentanții „A.O. Inițiativa Pozitivă” au prezentat și promovat deciziile luate în cadrul întâlnirii din 18 martie 2015 cu membrii și partenerii asociației privind recomandările pentru noul Program Național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA și ITS.

- În perioada **mai – iunie 2015**, A.O. „Inițiativa Pozitivă”, bazându-se pe plângerile intervenite la adresa asociației din partea pacienților care trăiesc cu HIV din instituțiile penitenciare ale Republicii Moldova, axate pe imposibilitatea de a efectua/face investigațiile imunologice la HIV necesare, a inițiat și, ulterior, participat în cadrul întocmirii mai multor

scrisori și organizării unui șir de ședințe privind soluționarea problemei date, cu implicarea mai multor personalități de nivel înalt: coordonatorul rezident al Organizației Națiunilor Unite și reprezentant permanent al Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD) în Republica Moldova – dna Dafina Gercheva, prim-viceministrului RM, reprezentanților Ministerului Sănătății, Ministerului Justiției, Departamentului Instituțiilor Penitenciare, Centrului Național de Asigurări în Medicină (CNAM) și alții.

Datorită consolidării eforturilor comune, a fost soluționată problema menționată mai sus și drept rezultat, Ministerul Justiției a găsit resurse financiare pentru acoperirea cheltuielilor privind investigațiile imunologice la HIV în instituțiilor penitenciare ale RM, iar în perspectivă a propus începerea discuțiilor privind reforma sănătății.

- În perioada **12 - 13 iulie curent**, la Chișinău s-a desfășurat consultația Delegației Comunităților Fondului Global, la care s-au întinut reprezentanții comunităților și ai grupurilor-cheie ale populației afectate din regiunea EECA cu scopul de a formula propunerii și de a elabora strategia acțiunilor de advocacy privind întrebările prioritare de care se va ține cont în noua Strategie a Fondului Global.

Consultația Delegației Comunităților a preconizat informarea și implicarea comunităților și a rețelelor/organizațiilor societății civile în regiunea EECA în procesul de elaborare a Strategiei Fondului Global pentru perioada anilor 2017-2021 și determinarea posibilității pentru activitatea de advocacy. La întinere s-au discutat, de asemenea, abordările, solicitările și posibilitățile pentru comunități și reprezentanții societății civile, care le vor permite să treacă de la finanțarea din partea Fondului Global la finanțarea din bugetul de stat. Reprezentanții comunităților și ai societății civile au prezentat problemele prioritare în regiunea EECA pentru discutarea ulterioară a acestora și procesul de luare a deciziilor la Forumul de Parteneriat din America Latină și la alte întinere.

Întinere a avut drept rezultat elaborarea unui document al rețelei comunităților și al societății civile din regiunea EECA ce conține solicitări și propunerii către Administrația Fondului Global.

La ședință s-au întinut reprezentanți din următoarele țări: Belarus, Ucraina, Moldova, Letonia, Rusia, Georgia, Kazahstan, Tadjikistan, Estonia, Kîrgîzstan, Bulgaria, Macedonia, Germania, Olanda.

Întinere a fost organizată de către ”Rețeaua eurasiană de reducere a riscurilor” și Asociația Obștească ”Inițiativa Pozitivă”.

- În perioada **10 - 13 august 2015**, în or. Vadul lui Vodă, în incinta complexului hotelier-turistic „Vatra-Elita” s-a desfășurat trainingul privind elaborarea și implementarea abordării standardizate a serviciilor prestate de către ONG-uri în sfera sănătății sexuale și reproductive.

La training au participat reprezentanți ai organizațiilor nonguvernamentale ce oferă servicii consultative și suport pentru persoanele care trăiesc cu HIV și utilizatorii de substanțe psihoactive, precum și reprezentanți ai Centrelor Sociale Regionale pentru persoanele care trăiesc cu HIV.

Facilitatorul training-ului a fost Constantin Talalaev, doctor în științe medicale, docentul catedrei de medicină socială, drept medical și management din cadrul Universității Naționale de Medicină din Odessa.

Trainingul a fost organizat cu suportul financiar al UNFPA Moldova.

Bilanțurile acestui training au fost ilustrate în cadrul unei știri plasate pe site-ul asociației

www.positivepeople.md, care poate fi accesată la următorul link:

<http://positivepeople.md/ro/trening-srz/>

- Pe data de **18 septembrie curent**, în incinta hotelului ”Codru” a avut loc întrunirea de prezentare și coordonare a priorităților strategice în sfera protecției sociale, organizată de către Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

Activitatea desfășurată a avut drept scop să prezinte și să coordoneze prioritățile strategice în domeniul protecției sociale.

Cu mesaje informative au luat, de asemenea, cuvântul: Alex Kremer, director de țară al Băncii Mondiale în Moldova, Dafina Ghercev, coordonator ONU în Moldova, Mircea Buga, ministrul muncii, protecției sociale și familiei, Wiecher Slagter, seful secției politică și economie a Consiliului Europei în Republica Moldova.

În încheierea întâlnirii, ministrul muncii, protecției sociale și familiei a înmânat diplome de onoare pentru apărarea drepturilor și prestarea serviciilor în sfera asistenței sociale, inclusiv lui Ruslan Poverga, președintele ”Inițiativei Pozitive”; Ecaterinei Russu, directorul Centrului Social pentru persoanele care trăiesc cu HIV ”Viața cu speranță”, or. Bălți; lui Nicolae Ormanji, directorul Centrului Social pentru persoanele care trăiesc cu HIV ”Împreună pentru Viață” din orașul Comrat și directorului Centrului Social pentru persoanele care trăiesc cu HIV din Chișinău ”Renașterea”, dlui Valeriu Rotaru.

Întîlnirea specificată mai sus a fost ilustrată în cadrul unei știri plasate pe site-ul asociației www.positivepeople.md, care poate fi accesată la următorul link:

<http://positivepeople.md/ro/ministrtruda-otmetil-deiatelinosti-pozitivnoi-initiativi/>

- La data de **24 octombrie curent**, A.O. ”Inițiativa Pozitivă” în calitate de partener a participat în cadrul târgului organizat cu prilejul aniversării a 70 de ani ONU ”UN70 Fair”, care s-a desfășurat în incinta **Bibliotecii Naționale** din mun. Chișinău.

În cadrul acestui eveniment, reprezentanții agenților și proiectelor din componența ONU i-au familiarizat pe toți doritorii cu activitatea sa, povestindu-le despre misiunea agenților ONU, activitățile și proiectele realizate în Moldova.

Peste 300 de persoane au vizitat expoziția, participând la diferite concursuri, jocuri și dezbateri. Mulți au descoperit pentru sine posibilitatea de a deveni voluntari în diferite organizații nonguvernamentale. La târg au participat reprezentanți ai asociațiilor obștești ”Inițiativa Pozitivă”, ”Viața Nouă”, ”Generația cu Inițiativă”, care au povestit vizitatorilor despre activitatea organizațiilor, le-au distribuit broșuri informative și i-au invitat la o eventuală colaborare.

În încheierea târgului, pe scena improvizată a ieșit Ambasadoarea Bunei Voințe, interpreta Dara. Interpretând hiturile preferate ale publicului, Dara a menționat importanța sectorului nonguvernamental în dezvoltarea țării noastre și i-a îndemnat pe toți să fie toleranți cu cei din jur.

*Bilanțurile acestui târg au fost ilustrate în cadrul unei știri plasate pe site-ul asociației www.positivepeople.md, care poate fi accesată la următorul link: <http://positivepeople.md/ro/un70-fair/>

*Raportul/albumul foto al acestui eveniment poate fi vizualizat accesând următorul link: <https://www.facebook.com/media/set/?set=a.843179229133494.1073741911.245517965566293&type=3>

- În perioada **21 - 23 decembrie curent**, la Vadul lui Vodă, în incinta complexului turistic ”Odiseu” a avut loc ședința de lucru privind bilanțurile anului 2015 și planificarea pentru anul 2016 a prestării și ridicării calității serviciilor în sfera sănătății și drepturilor sexuale și reproductive, oferite în cadrul ONG-urilor pentru persoanele care trăiesc cu HIV și utilizatorii de droguri în Moldova.

În calitate de expert la ședință a participat Constantin Talalaev, doctor în științe medicale, docentul catedrei de medicină socială, drept medical și management a Universității de Stat de Medicină din Odessa.

La ședință a fost prezentată informația rezumativă pe organizații privind realizarea planurilor de implementare a serviciilor SSR (sănătatea sexual-reproductivă) în anul 2015, au fost puse în discuție performanțele și dificultățile cu care s-au confruntat organizațiile. Participanții ședinței au planificat implementarea abordării standardizate și au identificat necesitățile în domeniul stabilirii relațiilor de colaborare cu potențialii parteneri în vederea implementării serviciilor. În încheierea ședinței, participanții au prezentat și au aprobat activitățile de bază în cadrul strategiei și planului unic de avocatură a accesului la servicii.

Trainingul a fost organizat în cadrul proiectului ”Fortificarea potențialului instituțiilor naționale și al organizațiilor societății civile în planificarea, realizarea și monitorizarea instruirii în sfera sănătății sexuale și reproductive și a programelor de prevenție a infecției HIV și a infecțiilor transmisibile sexual pentru tineret și grupurilor principale ale populației”, cu sprijinul financiar al UNFPA.

*Desfășurarea trainingului dat a fost ilustrat în cadrul unei știri plasate pe site-ul asociației www.positivepeople.md, care poate fi accesată la următorul link: <http://positivepeople.md/ro/itogi-rabocei-vsreci/>.

*Ce mai impresionante și emoționante istorii de viață ale persoanelor care trăiesc cu HIV pot fi citite pe site-ul oficial al asociației www.positivepeople.md în compartimentul ”Știri”, sau accesând următorul link: <http://positivepeople.md/ro/lu46ie-li4nie-istorii/>.

▪ Noul Program Național de prevenire și control al infecției HIV/SIDA anii 2016 - 2020

În perioada de raportare, una dintre problemele de bază cu care a fost preocupată echipa A.O. ”Inițiativa Pozitivă” a fost procesul legat de bugetul Noului Program Național pentru anii 2016 – 2020, și anume: intenția structurilor responsabile (precum Ministerul Sănătății, Ministerul Finanțelor) de a reduce suma planificată anterior acoperirea cheltuielilor ce țin de achiziționarea tratamentului antiretroviral din bugetul de stat pentru 2016 - 2020, plasând aceste cheltuieli în linia bugetară ”deficit”.

Reprezentanții organizației au participat la o serie de întâlniri, precum: întâlnirile Grupului Tehnic de Lucru al CNC TB/SIDA, întâlnirile Comitetului KAP cu managerul Fondului Global și adunarea generală a CNC, care a avut loc la data de 11 noiembrie 2015, în care, prin eforturi comune s-a reușit să fie primită hotărârea de a fi reîntoarse proiectele programelor naționale privind HIV și TB spre revizuire în grupurile tehnice de lucru, cu scopul de a optimiza bugetele și de a căuta surse pentru a acoperi deficitul format.

De asemenea, după publicarea proiectelor Programelor Naționale de HIV și TB pe site-ul oficial al Ministerului Sănătății în cadrul unor dezbatări publice, echipa ”Inițiativa Pozitivă” a făcut un apel către toate ONG-urile din Moldova, precum și din străinătate, cu rugămintea de a intra pe site-ul ministerului și de a lăsa comentarii privind inadmisibilitatea situației create.

Pentru asigurarea unui proces mai eficient, de asemenea, a fost elaborat, apoi și distribuit un exemplu cu teze și argumente împotriva acestei decizii a Ministerului Sănătății și Ministerului Finanțelor. Mesajul a fost expediat la: liga@ligaids.md și comitet_kap@googlegroups.com, precum și publicat pe site-ul oficial al asociației, pe pagina de facebook și în cadrul platformei online de comunicare ”Moi Mir (creată în rețeaua de socializare facebook).

▪ La data de 15 decembrie 2015, în incinta Hotelului ”Le Roi”, reprezentanții asociației au participat în cadrul consultărilor publice extinse în procesul de elaborare a Noului Program Național de Egalitate de Gen, domeniul ”Eliminarea Violenței Împotriva Femeilor”, care a fost facilitat și sprijinit de UN Women, UNFPA și OSCE.

Programul Național de Asigurare a Egalității de Gen pentru anii 2016-2020 este un document strategic extrem de important pentru asigurarea incluziunii transversale a egalitatii de gen pe domeniile prioritare de dezvoltare, dar și pentru continuarea respectării angajamentelor și implementarea reformelor asumate de către Republica Moldova.

▪ Pe parcursul anului 2015, reprezentanții A.O. ”Inițiativa Pozitivă” au continuat să joace un rol important în cadrul activităților dezvoltate și implementate de către Comitetului KAP.

Poverga Ruslan, coordonator _____

Curașov Alexandr, asistent de program _____